

Euroopa Noored

Programmi juhend

Kehtiv 1. jaanuarist 2013

Youth

SISUKORD

SISSEJUHATUS	1
OSA A – ÜLDINFORMATSIOON PROGRAMMI EUROOPA NOORED KOHTA	3
1. Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteetid ja olulised iseloomulikud jooned?	4
2. Kui suur on eelarve?	10
3. Milline on programmi Euroopa Noored ülesehitus?.....	11
4. Kes rakendab programmi Euroopa Noored?	13
5. Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?.....	16
6. Millist toetust on võimalik saada?	20
OSA B – INFORMATSIOON ALAPROGRAMMIDE KOHTA	23
Alaprogramm 1.1 – Rahvusvaheline noortevahetus	24
Alaprogramm 1.2 - Noortealgatused	35
Alaprogramm 1.3 – Noorte demokraatiaprojektid	44
Alaprogramm 2 – Euroopa vabatahtlik teenistus.....	51
Alaprogramm 3.1 – Koostöö Euroopa Liidu naabruspiirkondade riikidega	73
Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikud.....	96
Alaprogramm 5.1 – Noorteseminarid	107
OSA C – INFO TOETUSE TAOTLEJATELE	115
1. Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?	115
2. Mis juhtub pärast taotluse esitamist?	123
3. Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?	124
LISA I – KONTAKTANDMETE NIMEKIRI	129
Lisa II – Sõnastik	137
Lisa III – Kasulikud viited	143

LÜHENDID

- **CoE:** Council of Europe – Euroopa Nõukogu
- **DG:** Directorate General – peadirektoraat
- **DG EAC:** Directorate General for Education and Culture – Hariduse ja kultuuri peadirektoraat
- **EACEA:** Educational, Audiovisual and Culture Executive Agency - Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
- **EC:** European Commission – Euroopa Komisjon
- **EI:** Expression of Interest – sooviavaldus
- **EECA:** Eastern Europe and Caucasus – Ida-Euroopa ja Kaukaasia
- **EL:** Euroopa Liit
- **ENGO:** Body active at European level in the youth field – Euroopa noortevaldkonnas aktiivne organisatsioon
- **EP:** Euroopa Parlament
- **ETS:** European Training Strategy of the Youth in Action Programme – programmi Euroopa Noored koolitusstrateegia
- **EVK:** ettevalmistav kohtumine
- **EVT:** Euroopa vabatahtlik teenistus
- **FR:** finantsregulatsioon
- **KO:** koordineeriv organisatsioon
- **MEDA:** Mediterranean Partner Countries – Vahemere piirkond
- **NA:** National Agency – riiklik büroo
- **OMC:** Open Method of Coordination – avatud koordinatsiooni meetod
- **RC:** Resource Centre - ressursikeskus
- **SALTO:** Support, Advanced Learning and Training Opportunities – SALTO ressursikeskus (tugi-, täiendõppe- ja koolitusvõimalused)
- **SEE:** South East Europe – Kagu-Euroopa
- **SO:** saatev organisatsioon
- **TCP:** Training and Cooperation Plan – koolitus- ja koostöökava
- **VO:** vastuvõttev organisatsioon
- **YiA:** Youth in Action Programme – programm Euroopa Noored

Sissejuhatus

Programm Euroopa Noored on Euroopa Liidu poolt noorte jaoks käivitatud programm. Selle eesmärgiks on edendada noorte üldist kodanikuaktiivsust, kujundada noorte seas solidaarsust ja edendada sallivust ning kaasata neid Liidu tuleviku kujundamisega seotud tegevustesse. Lisaks soovitakse soodustada noorte liikumist Euroopa Liidus ja sellest väljaspool, mitteformaalset õppimist ja kultuuridevahelist dialoogi, soodustades ühtlasi kõigi noorte tööhõivet ja kaasatust, sõltumata nende hariduslikust, sotsiaalsest ning kultuurilisest taustast – programm Euroopa Noored on kõigile!

Igal aastal esitavad *projektide elluviijad* programmi rahalise toetuse saamiseks tuhandeid taotlusi; valikuprotsessi eesmärgiks on anda toetus parimatele projektidele.

Sõltuvalt alaprogrammist käivitatakse valikuprotsess ühel alljärgnevalt kirjeldatud viisidest:

- enamiku alaprogrammide puhul täpsustab käesolev juhend üldise projektikonkursi tingimusi;
- mõne alaprogrammi puhul avaldatakse eraldi teade projektikonkursi kohta; neid alaprogramme on selles programmi juhendis lihtsalt mainitud.

Juhendi näol on tegemist abivahendiga, mida võivad kasutada kõik programmis Euroopa Noored osaleda soovijad – olgu nendeks siis *osalejad* – noored ja noorsootöötajad – või *projektide elluviijad*, kes osalejaid esindavad ning (toetuse saamise) taotlusi esitavad.

Vaatamata sellele, et oleme teinud kõik endast oleneva võimalikult põhjaliku programmi juhendi koostamiseks, juhime teie tähelepanu võimalusele saada abi ka muudest allikatest; need on juhendis ka välja toodud.

Kuidas programmi juhendit lugeda

Käesolev programmi juhend koosneb kolmest osast:

- A-osa hõlmab programmi sissejuhatust ja selle üldiseid eesmärgi. Selles nimetatakse ära programmis osalevad riigid ning määratletakse kõigi toetatavate tegevuste prioriteedid ja peamised aspektid. Antud peatükk on mõeldud eelkõige neile, kes soovivad programmist täieliku ülevaate saada.
- B-osa annab teavet programmi erinevate alaprogrammide kohta, mis antud juhendis käsitlemist leiavad. Peatüki koostamisel on mõeldud eeskätt neile, kes soovivad üksikasjadeni teada, mis tüüpi projekte programmi raames toetatakse.
- C-osas antakse üksikasjalikku teavet rakendusprotsesside ja tähtaegade, valikupõhimõtete, finants- ja õiguslike sätete kohta. Peatükk on mõeldud kõigile neile, kes soovivad esitada *projekti rahastamistaotluse* programmi Euroopa Noored.

Muu hulgas sisaldab käesolev programmi juhend alljärgnevaid lisasid:

- Lisa 1: Põhiterminid. Põhiterminid esitatakse programmi juhendis läbivalt *kaldkirjas*.
- Lisa 2: Programmi Euroopa Noored partnerite ja erinevate struktuuride kontaktandmed.
- Lisa 3: Kasulikud viited.

Käesolev programmijuhend on tõlgitud mitmese Euroopa Liidu ametliku keelde. Vastuoluliste tõlgete puhul tuleb lähtuda inglisekeelsest versioonist.

Osa A – Üldinformatsioon programmi Euroopa Noored kohta

Euroopa Parlament ja Nõukogu kinnitasid oma otsusega nr 1719/2006/EÜ (15.11.2006¹) programmi Euroopa Noored asutamise aastatel 2007-2013, millega jõustati noorte mitteformaalset õpet toetav õiguslik raamistik.

Programmi Euroopa Noored eesmärgiks on vastata Euroopa tasandil noorte vajadustele teisme-east kuni täiskasvanuks saamiseni. See panustab oluliselt pädevuste omandamise läbi mitteformaalse õppe ning noorte aktiivse osalemise ühiskonnas.

See toetab 2009. aastal vastu võetud, Euroopa noortepoliitika koostööraamistikku, mis toob välja valdkondade ülese lähenemise noortevaldkonnale, luues rohkem ja võrdsemaid võimalusi kõigile noortele hariduses ja tööturul („tööhõive dimensioon“) ning edendades kõigi noorte aktiivset kaasamist, sotsiaalset kaasatust ja solidaarsust („osaluse dimensioon“).

See annab samuti oma panuse EL 2020 strateegia suurprojekti „Noorte liikuvus“ toetamisse, mis asetab noored EL päevapoliitika keskmesse, luues teadmistele, innovatsioonile, kõrgharidusele ja oskustele, kohanemisele ja loovusele, kaasavale tööturule ja ühiskonna aktiivsele kaasamisele põhineva majanduse.

Lõpuks sobib programm Euroopa Noored samuti uute Lissaboni strateegiast (artikkel 165 (2)) tulenevate EL pädevuste konteksti, mis kutsub Euroopa Liitu julgustama noorte osalust Euroopa demokraatlikus elus.

Programm Euroopa Noored tugineb varasema programmi Euroopa Noored (1989–1999), Euroopa vabatahtliku teenistuse (1996-1999) ning programmi Euroopa Noored (2000–2006) kogemustele. Programm kinnitati pärast põhjalikku konsultatsiooni erinevate noorsootöö vallas tegutsevate sidusrühmadega. 2003. aastal viidi läbi eelmise programmi Euroopa Noored vahehindamine, mille valmimisse andsid oma osa paljud erinevad programmis osalenud spetsialistid, sidusrühmad ja üksikisikud. Kirjeldatud *ex ante* hindamise tulemusi kasutati ka käesoleva programmi Euroopa Noored koostamisel.

Käesoleva programmi Euroopa Noored juhendi (ja täiendavate projektikonkursside) rakendamiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- programmi Euroopa Noored iga-aastase tegevuskava vastuvõtmine pärast selle esitamist programmikomiteele;
- programmi Euroopa Noored teostamiseks vajalike eraldiste tegemine Euroopa Liidu aastaelarvest Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt.

¹ AT L 327, 24. november 2006, lk 30.

1. Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteetid ja olulised iseloomulikud jooned?

Eesmärgid

Programmi Euroopa Noored õiguslikus aluses sätestatud üldeesmärgid on järgmised:

- edendada üldiselt noorte kodanikuaktiivsust, aga eelkõige kujundada neist aktiivsed Euroopa kodanikud;
- kujundada noortes solidaarsust ja kasvatada sallivust, eelkõige Euroopa Liidu sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks;
- tugevdada erinevate riikide noorte üksteisemõistmist;
- panustada noorsootöö tugisüsteemide taseme ja ühiskonna noorsootööga tegelevate organisatsioonide võimekuse tõstmisele;
- edendada Euroopa noorsoalast koostööd.

Prioriteetid

Nimetatud üldeesmärgid rakendatakse projektide tasandil, võttes arvesse püsivaid ja konkreetse aasta prioriteete.

Püsiprioriteetid

Euroopa kodakondsus

Programmi Euroopa Noored üks prioriteet on teadvustada noortele, et nad on Euroopa kodanikud. Eesmärk on julgustada noori avaldama arvamust Euroopa teemadel, sealhulgas Euroopa kodakondsuse teemal, ning kaasata neid arutellust Euroopa Liidu ülesehituse ja tuleviku üle. Seetõttu peaksid projektid olema tugeva Euroopa mõõtmega ning ergutama arutellust kujuneva Euroopa ühiskonna ja selle väärtuste üle.

Euroopa mõõde on lai kontseptuaalne määratlus. Sellele vastamiseks peaks programmi Euroopa Noored raames läbiviidav projekt pakkuma noortele võimalusi ühiste väärtuste leidmiseks erinevatest riikidest pärit noortega, hoolimata nende kultuurilistest iseärasustest ja erinevustest.

Lisaks peaksid projektid õhutama noori mõtisklema Euroopa ühiskonnale iseloomulike omaduste üle ja eelkõige julgustama neid mängima aktiivset rolli oma kogukonnas. Selleks et end eurooplastena tunda, peaksid noored saama teadlikuks rollist, mida nad praeguse ja tulevase Euroopa ülesehitamisel mängivad. Seega peaks Euroopa mõõtmega projekt olema lisaks Euroopa „avastamisele” suunatud selle ülesehitamisele, mis on isegi veel olulisem.

Noorte osalus

Programmi Euroopa Noored peamiseks prioriteediks on noorte aktiivne osalemine igapäevaelus. Üldiseks eesmärgiks on julgustada noori olema aktiivsed kodanikud. Selles on kolm suunda, mis on sätestatud nõukogu resolutsioonis² noorte osaluse ja teavitamise ühiste eesmärkide kohta:

- suurendada noorte osalust oma kogukonna kodanikelus;
- suurendada noorte osalust esindusdemokraatia süsteemis;
- toetada erinevaid osalema õppimise vorme.

Programmi Euroopa Noored raames rahastatavad projektid peaksid kajastama neid kolme suunda, seades osaluse projekti elluviimise pedagoogiliseks põhimõtteks.

Järgmised aspektid rõhutavad programmi Euroopa Noored raames läbiviidavate projektide peamisi osalusega seotud põhimõtteid:

- osalistele omavaheliseks suhtlemiseks võimaluste andmine ja passiivse kuulamise vältimine;
- erinevate isikute teadmiste ja oskuste respekterimine;
- mitte üksnes kaasatuse, vaid ka projektiga seotud otsuste tegemisel mõjujõu kindlustamine;
- osalus on samaaegselt nii tulemus kui ka õppimisprotsess;
- tegemist pole mitte niivõrd konkreetsete tehniliste oskuste kogumi kui lähenemise ja suhtumisega.

Osalusmeetodid keskenduvad käitumuslikele põhimõtetele, mille hulgas võiks nimetada alljärgnevat:

---

² Nõukogu 25. novembri 2003. aasta resolutsioon (2003/C 295/04), ELT C 295, 5.12.2003, lk 6–8.

- „välisekspertide“ traditsiooniliste rollide murdmine (überpööratud õppimisprotsess – võtmise asemel volituste andmine);
- noorte eneseanalüüsiks vajalike võimaluste andmine (teatepulga edasiandmine);
- abistajate enesekriitiline teadlikkus;
- ideede ja informatsiooni jagamine.

Osalustehnikad ei ole pelgalt tööriistad. Osaluslik lähenemine on meeleseisund, suhtumine.

Laiemas mõttes tuleks antud prioriteeti näha keskse meetodina, mis annab noortele võimaluse aktiivseks osalemiseks programmi Euroopa Noored raames läbiviidava projekti kõikides etappides. Teisisõnu, noortega tuleb konsulteerida ning anda neile võimalus osaleda nende projekte mõjutavates otsustusprotsessides.

Lisaks eelnimetatule õhutab programm Euroopa Noored noori osalema projektides, mis avaldavad positiivset mõju kogukonnale tervikuna.

Kultuuriline mitmekesisus

Programmi Euroopa Noored prioriteetideks on kultuurilise mitmekesisuse austamine ning võitlemine rassismi ja ksenofoobia vastu. Programmiga püütakse arendada noorte kultuuridevahelist õpet, toetades eri kultuuridest ja rahvustest ning erineva religioosse taustaga noorte ühistegevusi.

Projektide väljatöötamise ja rakendamisega seoses tähendab see seda, et projektis osalevad noored peaksid olema teadlikud projekti kultuuridevahelisest suunitlusest. Projekt peaks aitama suurendada väärtuste erinevuste teadvustamist ning mõistmist. Noori tuleks julgustada lugupidavalt ja delikaatselt vaidlustama seisukohti, mis soodustavad ebavõrdsust või diskrimineerimist. Projektis osalejatele võrdsetel alustel osalemise võimaldamiseks tuleb kasutada kultuuridevahelisi töömeetodeid.

Vähemate võimalustega noorte kaasamine

Euroopa Komisjon peab tähtsaks prioriteediks anda võimalus programmis Euroopa Noored osalemiseks kõikidele noortele, sealhulgas ka vähemate võimalustega noortele.

Vähemate võimalustega noorteks loetakse noori, kes on oma eakaaslastega võrreldes kehvemas olukorras, kuna on sunnitud toime tulema ühe või mitme alljärgnevas ülevaatlikus nimekirjas loetletud olukorra või takistusega. Teatud kontekstis piiravad kirjeldatud olukorrad või takistused formaalse ja mitteformaalse hariduse head kättesaadavust, rahvusvahelisi liikumis- ja osalusvõimalusi, kodanikuaktiivsust, ühiskondlike volituste võtmist ja kaasatust üldises plaanis.

- Ühiskondlikku laadi takistused: noored puutuvad kokku diskrimineerimisega, mis on seotud nende soo, etnilise päritolu, usu, seksuaalsete sättumuste, puudega jne, piiratud sotsiaalsete oskustega või anti-sotsiaalsed või riskantse seksuaalkäitumisega noored; ebakindlates oludes elavad noored; (endised) kurjategijad; (endised) narkomaanid või alkohoolikud; noored ja/või üksikvanemad; orvud, purunenud peredest pärit noored.
- Majanduslikud takistused: madala elatusaseme ja madala sissetulekuga noored, kes sõltuvad sotsiaalhoolekandesüsteemist; pikka aega töötud või vaesuses elajad; kodutud, võlgades või finantsraskustes noored.
- Puuded: vaimsete (intellektuaalsed ja kognitiivsed puuded, õppimisraskused), füüsiliste, sensorsete või muude puuetega noored.
- Haridusalased raskused: õppimisraskustega noored; koolist varakult lahkujad ja väljalangejad; madala kvalifikatsiooniga isikud; nõrkade õpitulemustega noored.
- Kultuurilised erinevused: noored immigrandid või põgenikud või immigrantide või põgenike peredest pärit noored; rahvuslikesse või etnilistesse vähemusgruppidesse kuuluvad noored; keelelise kohanemise ja kultuurilise kaasatuse probleemide all kannatavad noored.
- Terviseprobleemid: krooniliste terviseprobleemidega, raskete haiguste või psühhiaatriliste seisundite ja vaimse tervise probleemide all kannatavad noored.
- Geograafilised takistused: kaugetes või maapiirkondades elavad noored; noored, kes elavad väikesaartel või äärealadel; probleemsetest linnapiirkondadest pärit noored; nappide ühiskondlike teenustega (piiratud ühistransport, puudulik infrastruktuur, mahajäetud külad) piirkondadest pärit noored.

Noorterühmad ja organisatsioonid peaksid rakendama meetmeid, mis aitavad vältida teatud sihtrühmade kõrvalejäämist. Samas on võimalik, et üks konkreetne olukord või takistus paneb noored oma eakaaslastega võrreldes ebasoodsasse olukorda ühes konkreetses riigis või piirkonnas, samas kui teistes see seda ei põhjusta.

Programm Euroopa Noored on mõeldud kõigile ning seega tuleks teha pingutusi, et tagada ka erivajadustega noorte osalemine.

Lisaks kõigile kättesaadavusele soovib programm Euroopa Noored olla vahendiks, mis aitab tõsta sotsiaalset kaasatust, kodanikuaktiivsust ning vähemate võimalustega noorte tööhõivet, panustades sel moel sotsiaalsesse ühtekuuluvusse tervikuna.

Programmi Euroopa Noored jaoks on välja töötatud ühtse raamistikuna toimiv kaasamisstrateegia, mis toetab pingutusi ja tegevuskavasid, mille elluviimise kaudu Euroopa Komisjon, liikmesriigid, riiklikud asutused ja projektide elluviijad ning muud organisatsioonid sotsiaalse kaasatuse põhimõtte oma töö prioriteediks seavad.

Aasta prioriteedid

Lisaks eelpool loetletud püsiprioriteetidele võib programmi Euroopa Noored raames kehtestada ka aasta prioriteedid, millest üldsust teavitatakse Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse ja riiklike büroode kodulehekülgede vahendusel.

2013. aastal on aasta prioriteedid järgmised:

- Projektid, mille tegevustega tõstetakse Euroopa Liidu Kodanike Aasta raames teadlikkust Euroopa Liidu kodakondsusest ja sellega kaasnevatest õigustest.
- Projektid, mille eesmärgiks on julgustada osavõttu 2014. aasta Euroopa Parlamendi valimistest, võimaldades noortel tegutseda aktiivsete, informeeritud kodanikena.
- Projektid, mis edendavad noorte panustamist kaasavasse majanduskasvu, nimelt:
  - projektid, mis tegelevad noorte töötuse küsimusega ja/või mille eesmärgiks on edendada töötute noorte mobiilsust ja aktiivset kaasalöömist ühiskondlikus elus. Selle prioriteediga soovitakse toetada projektide elluviimist, mis edendavad programmi Euroopa Noored kättesaadavust noortele töötutele.
  - projektid, mis tegelevad vaesuse ja marginaliseerumise küsimusega ning tõstavad noorte teadlikkust ja julgustavad neid ülalnimetatud teemadega tegelema, et tagada kaasavat ühiskonda. Selle prioriteediga rõhutatakse eriti noorte immigrantide, puuetega noorte ja vajadusel ka noorte romade kaasamist.
- Projektid, eriti noortealgatused, mis arendavad noorte algatusvõimet, loovust ja ettevõtlikkust ning konkurentsivõimet tööturul.
- Projektid, mis edendavad tervislikke eluviise, eriti läbi seikluskasvatuse ja spordi, kaasates ka vähemate võimalustega noori ning pakkudes noortele aktiivseid ühiskonnaelus osalemise võimalusi.

Programmi Euroopa Noored olulised tunnusjooned

Alljärgnevad programmi Euroopa Noored tunnusjooned väärivad erilist tähelepanu. Mõnda neist on põhjalikumalt käsitletud Euroopa Komisjoni koduleheküljel.

Mitteformaalne õpe

Programm Euroopa Noored pakub noortele arvestatavaid võimalusi pädevuste omandamiseks. Seetõttu võib seda pidada kogu Euroopa ulatuses oluliseks mitteformaalse ja informaalne õppe vahendiks.

Mitteformaalse õppe all peetakse silmas väljaspool ametlikku õppekava toimuvat õpet. Mitteformaalses õppetöös osalevad inimesed vabatahtlikult ning tegevused on hoolikalt kavandatud, et toetada osalejate isiklikku, professionaalset ja sotsiaalset arengut.

Informaalne õpe tähendab õppimist igapäevaelu tegevustes, tööl, pereelu elades, vaba aega veetes jne. Tegemist on eeskätt õppimisega läbi tegevuse. Noortevaldkonnas toimub informaalne õpe noorte ja vaba aja veetmise ettevõtmistes, samaealiste rühmades, vabatahtlike tegevustes jne.

Mitteformaalne ja informaalne õpe võimaldab noortel omandada olulisi pädevusi ning edendada isiklikku arengut, sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust, parandades seeläbi nende väljavaateid tööturul. Noorte õppetegevused annavad ühiskonnale, majandusele ja noortele endile märkimisväärse lisaväärtuse nagu organisatsioonide võimekuse tõstmine, kasu kogukondadele, süsteemidele ja institutsioonidele.

Programmi Euroopa Noored mitteformaalne ja informaalne õppetegevus täiendab formaalset haridus- ja koolitussüsteemi. Lähenedamine on osalus- ja õppijakeskne ning seda korraldatakse vabatahtlikkuse alusel, mille tulemusel on see tihedalt seotud noorte vajadustega, püüdlustega ja huvidega. Kuna see tegevus pakub täiendavat

Osa A – Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja iseloomulikud jooned?

õppimisvõimalust ning teed formaalse hariduse ja koolituse juurde, on see eriti oluline vähemate võimalustega noortele.

Kõrge kvaliteediline mitteformaalne õppimise dimensioon on võtmeaspekt kõikides programmi Euroopa Noored poolt toetatud projektides. Eeskätt paistab see silma erinevate alaprogrammide toetuse andmise kriteeriumides, Euroopa Komisjoni- ja riiklike büroode poolses programmi sihtrühmi toetavas lähenemises, Euroopa vabatahtliku teenistuse õiguste ja kohustuste kindlaksmääramises ning lisaks ka mitteformaalse õppimiskogemuse tunnustamise rõhutamisega.

Programmi Euroopa Noored raames rahastatavates projektides tuleb järgida mitteformaalse õppe põhimõtteid. Need on järgmised:

- õppimine on mitteformaalses kontekstis sihipärane ja vabatahtlik;
- õpitakse väga erinevates keskkondades ja olukordades, kus koolitamine ja õppimine ei ole tingimata ainus ega peamine tegevus;
- tegevustesse võib värvata elukutselisi haridustöötajaid (nt noorte koolitajad/noorsootöötajad) või vabatahtlikke (nt noorteuhte või -koolitajaid);
- tegevusi küll plaanitakse, kuid seda tehakse harva tavapärase struktuuri või õppeainete järgi;
- tegevused on enamasti suunatud kindlale sihtrühmale ja õpet dokumenteeritakse konkreetsele valdkonnale omasel viisil.

Noortepass

Kõikidel isikutel, kes on osalenud alaprogrammi 1.1, alaprogrammi 1.2, alaprogrammi 1.3, alaprogrammi 3.1, alaprogrammi 2, alaprogrammi 4.3, alaprogrammi 4.6 ja alaprogrammi 5.1 raames läbi viidud projektide tegevustes, on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ja tõendab projekti käigus omandatud mitteformaalset ja informaalset õpikogemust ja -tulemusi.

Selleks, et välja anda kõrge kvaliteediga Noortepassi tunnistust, mis kajastab isiklikku õpikogemust, soovib Euroopa Komisjon tähelepanu pöörata õpiprotsessile läbi erinevate Euroopa Noored projekti etappide. Õpiprotsessi ja väljundite käsitlemine, mis viib Noortepassi tunnistuse väljaandmiseni, tõstab osalejate võimekust kasutada projekti käigus omandatud pädevusi ning laiendada projekti kvaliteeti. Rohkem tuge ja nõuandeid selle kohta, kuidas rakendada Noortepassi protsessi projektides, on võimalik leida Noortepassi juhendist ja teistes hariduslikest väljaannetest, eriti käsiraamatust „Youthpass Unfolded“, mis on kättesaadavad www.youthpass.eu.

Kõigil Noortepassi tunnistustel on ühine kujundus ja ülesehitus ning need sisaldavad alljärgnevat teavet:

- osalejat puudutavad isikuandmed;
- programmi vastava alaprogrammi üldine kirjeldus;
- peamine informatsioon projekti ning osavõtjate poolt läbi viidud tegevuste kohta;
- osaleja poolt projekti raames õpitu kirjeldus ning hinnang tulemustele.

Noortepassi abil kindlustab Euroopa Komisjon, et programmi Euroopa Noored kaudu saadud õpikogemust tunnustatakse haridusliku kogemusena ja mitteformaalse õppe perioodina. Nimetatud dokument võib osutada oluliseks toeks osaleja edasisele haridus- või karjääriteele.

Kõigil programmi Euroopa Noored alaprogrammidest *toetuse saajatel* on kohustus:

- teavitada kõiki projektis osalejaid Noortepassi tunnistuse saamise õigusest, koos informeerimisega, millega on tegemist ning selle kasudest;
- väljastada nimetatud tunnistused seda soovivatele osavõtjatele.

Nimetatud kohustused on määratletud toetuse saaja ja vastava riikliku büroo või Täitevasutuse vahel sõlmitavas *toetuse määramise* lepingus.

Tehniline lahendus toetuse saajale Noortepassi tunnistuse väljaandmiseks on kättesaadav www.youthpass.eu

Programmi Euroopa Noored nähtavus

Kõik programmi Euroopa Noored raames rahastatavad projektid peavad kasutama meetmeid, mis tagavad projekti ja kogu programmi nähtavuse. Nähtavus tähendab nii projekti, selle eesmärkide ja oodatavate tulemuste kohta info levitamist kui ka Euroopa Liidu kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored panuse väljatoomist projekti teostamisse. Meetmeid programmi nähtavaks muutmiseks kasutatakse tavaliselt enne projekti elluviimist ja selle käigus. Need on näiteks info- või reklaammaterjalide levitamine; pressiteadete või artiklite kirjutamine ajalehtedele, ajakirjadele, veebilehtedele või uudiskirjadesse; e-grupi, veebilehe, fotogalerii või blogi avamine internetis vmt. Lisainfo nähtavuse suurendamise kohta alaprogrammi on leitav selle juhendi B osast.

Programmi Euroopa Noored nähtavamaks muutmine tähendab programmi raames rahastatavate tegevuste ja toodete puhul ka seda, et tuleb selgelt viidata programmi saadud toetusele ja kasutada programmi Euroopa Noored logo. Täpsemat teavet leiate programmi juhendi C-osast.

Mõju suurendamine

Mõju suurendamine on seotud projekti tulemuste kasutamise ja praktilise rakendamisega läbi erinevate järeltegevuste pärast projekti lõpetamist. Selliste järeltegevuste eesmärgiks on suurendada projekti mõju läbi mitmekordistamise efekti (*multiplying effect*) ja tagada saavutatud tulemuste jätkusuutlikkus. See saavutatakse:

- projekti õpikontseptsiooni levitades ja võimaldades teistel seda uues kontekstis kasutada (nt korraldades presentatsioone, seminare, koolitusi),
- projekti käigus saavutatud õpitulemusi levitades (nt korraldades filmide linastumisi, arutelufoorumeid, luues pikaajalisi koostöösuhteid meediaga, levitades infomaterjale või tooteid).

Järeltegevusi tuleb kavandada juba projekti planeerides. Tulemuste kasutamine võib leida aset üksikisiku või institutsionaalsel tasandil (mitmekordistamine) või poliitika tasandil (põhivooluks muutmine). Mitmekordistamine saavutatakse näiteks projekti kontseptsiooni või tulemusi levitades ja veendes teisi neid uues kontekstis kasutama. Elluviijad peaksid leidma võimalikud sihtgrupid (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitilised juhid ja arvamussliidrid, EL otsustajad), kes projekti kontseptsiooni ja tulemusi edasi levitaksid. Põhivooluga on tegemist juhul, kui rakendatakse struktureeritud ning planeeritud protsessi, mille kaudu veendakse otsuse tegijaid kasutama teatud projektide edukaid kontseptsioone või tulemusi kohalike, regionaalsete, rahvuslike või kogu Euroopat hõlmavate süsteemide ja poliitikate osana.

Sel eesmärgil on Euroopa Komisjon töötanud välja projektitulemuste süsteemse, erinevatel tasanditel mõju suurendamise strateegia. Kõikidel programmi kaasatud erinevatel tegutsejatel (Euroopa Komisjon, riiklikud bürood, projekti elluviijad jne) on täita oma kindel roll selle elluviimisel.

Projekti elluviijad peaksid planeerima ja läbi viima järeltegevusi, mille eesmärk on muuta projektide kontseptsioonid ja nende tulemused nähtavamaks, tuntumaks ja järjepidevamaks. See tähendab, et projekti tulemusi kasutatakse ka pärast projekti tegevuste lõppemist ning et neil on positiivne mõju võimalikult paljudele noortele. Järeltegevuste plaanimisel projektide osana parandavad projektide elluviijad oma töö kvaliteeti ning panustavad aktiivselt programmi Euroopa Noored üldisesse mõjususse.

Veelgi enam, Euroopa Komisjoni Hariduse ja Kultuuri Peadirektoraat on välja töötanud elektroonilise platvormi EVE, mis toetab programmi Euroopa Noored (ja teiste peadirektoraadi programmide) projektitegijaid oma projekti tulemuste üle-euroopalisel levitamisel ja rakendamisel. Riiklikud bürood on vastutavad programmi Euroopa Noored EVEs esindavate projektide eelvaliku eest. Rohkem informatsiooni EVE kohta on kättesaadav http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/eve/

Diskrimineerimise vastu

Diskrimineerimise vastasus on programmi Euroopa Noored olemuslikuks jooneks. Projektid peavad olema avatud kõigile noortele, diskrimineerimata kedagi üheski vormis soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude või seksuaalse sättumuse alusel.

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus

Amsterdami leping tugevdas naiste ja meeste võrdõiguslikkust ning see on Euroopa Liidus üks tööhõive edendamise prioriteete. Kõik liikmesriigid on otsustanud lülitada naiste ja meeste võrdõiguslikkuse (või „soolise võrdõiguslikkuse“) põhimõtte kõigisse Euroopa tasandi poliitikavaldkondadesse ja meetmetesse, eelkõige hariduse ja kultuuri vallas.

Programmis Euroopa Noored soovitakse saavutada mees- ja naissoost osalejate võrdset arvu, seda mitte ainult üldiselt, vaid ka iga alaprogrammi raames. Programmi ülesehituse seisukohalt tähendab see vajadust võtta kasutusele võimalikult palju sobivaid meetmeid, et ergutada igas alaprogrammis vähem esindatud sugupoole huvi ja osalust.

Lisaks on programmi Euroopa Noored eesmärgiks soolise võrdõiguslikkusega seotud teemade käsitlemine kõigis projektides. Projektide elluviijad võivad koostada projektid, mis keskenduvad otseselt soolise võrdõiguslikkusega seotud teemadele (näiteks: stereotüübid, tervishoid, sooline vägivald jne) või kohaldada põhivooluga seotud lähenemist, lisades soolise võrdõiguslikkusega seotud mõõtme kõikidele oma koostatud projektidele, sõltumata nende peamisest teemast.

Osalejate kaitse ja turvalisus

Programmi Euroopa Noored olulisteks põhimõteteks on noorte *kaitse ja turvalisus*. Kõik programmi Euroopa Noored raames läbiviidavates projektides osalevad noored väärivad oma sotsiaalse, emotsionaalse ja vaimse

Osa A – Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteetidid ja iseloomulikud jooned?

arengu potentsiaali täieliku realiseerimise võimalust. See on võimalik üksnes turvalises keskkonnas, mis toetab ja austab noorte õigusi ning kaitseb ja soodustab nende heaolu.

Kõige lihtsamal ja üldisemal kujul on kaitse ja turvalisus seotud kõikide noorte õigusega turvalisele tegutsemisele. Sellest vaatenurgast ei ole ühtegi valdkonda, mis ei oleks ühel või teisel viisil seotud noorte kaitse ning turvalisusega. Selles kontekstis vaadeldakse lastekaitset laiemas tähenduses, mis hõlmab kõikvõimalikke sobimatuid käitumisi, nagu näiteks seksuaalne ja vaimne ahistamine, aga ka kultuuridevahelisi probleeme, õnnetusi, tulekahjusid, alkoholi ja psühhotroopsete ainete väärkasutamist, hooletusse jätmist, kiusamist, alandavat kohtlemist või karistamist jne.

Kõige olulisemaks eesmärgiks on luua olukord, kus kõik noortega töötavad inimesed on teadlikud oma kohustustest lapsi kaitsta ning neid kohustusi ka täidavad. Selle eesmärgi realiseerimiseks peavad kõik programmis Euroopa Noored osalevad projektide elluviijad välja töötama noorte turvalisust ja kaitset toetavad mehhanismid ja korra ning tagama nende rakendamise. See aitab muuta noorte poolt kogetava turvaliseks, tõhusaks ning nauditavaks õppimiskogemuseks.

Seda silmas pidades tuleb kõik programmi Euroopa Noored projektides osalejad kindlustada projektis osalemisega seotud riskide vastu. Välja arvatud Euroopa vabatahtlik teenistus, mille jaoks on ette nähtud eraldi kindlustuspoliitika (vt osa B, alaprogramm 2 selles juhendis), ei nõua programm Euroopa Noored ühtset kindlustuse vormi ega soovita ka konkreetseid kindlustuse pakkujaid. Sobiva kindlustaja leidmine jääb projekti teostajate ülesandeks. Kindlustus peab vastama projekti vajadustele ja lähtuma vastavas riigis tegutsevate kindlustajate teenustest. Veelgi enam, ei ole vaja eraldi kindlustust projekti jaoks, kui projektis osalejad on eelnevalt juba kindlustatud projekti teostajate poolt.

Igal juhul tuleb kindlustus teha alljärgnevate riskide vastu:

- kus vajalik, reisikindlustus (kaasa arvatud pagasi kahjustamine või kaotus)
- kolmanda osapoolse vastutus (kui vajalik, kaasa arvatud professionaalne kahjukindlustus või vastutaja kindlustus)
- meditsiiniline abi (kaasa arvatud järeldravi)
- õnnetus ja raske haigus (kaasa arvatud püsiv või ajutine töövõimetus)
- surm (kaasa arvatud surnukeha kodumaale toomine, kui projekt leiab aset väljaspool Eestit)
- õigusabi maksud
- kus vajalik, eraldi kindlustus vastavalt projekti iseloomule (nt väljaspool siseruume toimuvad tegevused)

Kui projektides osalevad noored on alla 18-aastased, tuleb projekti teostajatel küsida nende kaasamiseks luba vanematelt või eestkostjatelt.

Mitmekeelsus

Nagu Euroopa Komisjoni teatises „Mitmekeelne liit“³ sätestatud, soovib komisjon oma programme kasutades edendada mitmekeelsust, pidades silmas kaht pikaajalist eesmärki: aidata luua ühiskond, mis kasutab parimal moel ära keelte mitmekesisuse, ja julgustada kodanikke õppima võõrkeeli.

Programm Euroopa Noored saavutab need eesmärgid, tuues kokku eri rahvustest ja eri keeli kõnelevad noored ning andes neile võimaluse osaleda ka piiritagustes üritustes. Ehkki Euroopa Noored ei ole otseselt keeleprojekt, on see siiski mitteformaalse õppe programm, mis annab noortele võimaluse tutvuda teiste keelte ja kultuuridega.

³ Komisjoni teadaanne Nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regionaalkomiteele – Mitmekeelsuse strateegia uus raamistik, KOM/2005/0596 lõplik versioon.

2. Kui suur on eelarve?

Programmi Euroopa Noored (2007-2013) kogueelarve on 885 000 000 eurot. Aastaeelarve määravad Euroopa Parlament ja Nõukogu. Eelarve kinnitamise erinevate etappide kohta leiate teavet alljärgnevalt koduleheküljelt. Antud programmi eraldisi käsitleb eelarverida 15.05.55.

http://ec.europa.eu/budget/documents/budget_current_year_en.htm

Lisaks sellele jagatakse Euroopa Liidu toetusi ka teistelt eelarveridadelt programmile Euroopa Noored, et suurendada toetusvõimalusi koostööks Kagu-Euroopa ja ida-partnerluse riikidega. Need võtavad „noorte akende“ vormi ning täiendavad programmi Euroopa Noored alaprogrammide 2 ja 3.1 toetusi.

Täpsemalt:

- Euroopa Komisjoni laienemise peadirektoraadi pakutav Kagu-Euroopa aken laienemise-eelse instrumendi raames võimaldab alates 2008. aastast toetada täiendavaid projekte, mis kaasavad projekti elluvijaid ja osalejaid Kagu-Euroopa naabruspiirkonna riikidest.
- Euroopa Komisjoni EuropeAid arengu ja koostöö peadirektoraadi pakutav ida-partnerluse aken naabruspoliitika instrumendi raames võimaldab 2012. aastast toetada täiendavaid projektimis kaasavad projektide elluvijaid ja osalejaid ida-partnerluse naabruspiirkonna riikidest.

Euroopa Komisjon jätab endale õiguse mitte jagada välja kogu olemasolevat raha.

3. Milline on programmi Euroopa Noored ülesehitus?

Programmi Euroopa Noored eesmärkide saavutamiseks on kavandatud viis alaprogrammi.

Alaprogramm 1 – Euroopa noored

Toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 1.1 – Rahvusvahelised noortevahetused**
Noortevahetused pakuvad eri riikide noorte gruppidele võimalust kohtuda ja teineteise kultuure tundma õppida. Grupid plaanivad üheskoos omavahelisi noortevahetusi mõlemale poolele huvipakkuval teemal.
- **Alaprogramm 1.2 – Noortealgatused**
Toetatakse kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil väljatöötatud grupiprojekte. Samuti toetatakse rahvusvahelisi projekte, mille tegevused toimuvad mitmes riigis korraga, tugevdades seega Euroopa-mõõdet ning parandades noorte koostööd ja kogemustevahetust.
- **Alaprogramm 1.3 – Noorte demokraatiaprojektid**
Toetatakse noorte osalust kohaliku, piirkondliku või riikliku tasandi demokraatias, aga ka rahvusvahelisel tasandil.
- **Temaatilised võrgustikud**
Programmi mõju suurendamise vajadust silmas pidades võidakse igal aastal välja kuulutada konkursid erinevate temaatiliste võrgustikega seotud projektide toetamiseks.

Alaprogramm 2 – Euroopa vabatahtlik teenistus

Euroopa vabatahtlik teenistus toetab noorte osavõttu eri vormides vabatahtlikust tegevusest nii Euroopa Liidus kui väljaspool seda.

Selles alaprogrammis osalevad noored võtavad üksikult või gruppina osa mittetulunduslikust tasustamata tegevusest.

Alaprogramm 3 – Noored maailmas

Toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 3.1 – Koostöö Euroopa Liidu naabruspiirkondade riikidega**
Selle alaprogrammi raames toetatakse projekte *partneritega naaberriikidest*. Peamiselt toetatakse sellega noortevahetusi ning noorsooalaseid koolitus- ja võrgustikuprojekte.
- **Alaprogramm 3.2 – Koostöö teiste maailma riikidega**
See alaprogramm puudutab noorsooalast koostööd, eelkõige *heade praktikate* jagamist maailma muudes osades asuvate koostööriikidega. Sellega julgustatakse noorte ja noorsootöötajate vahetusi ja koolitust ning noorte partnerlusi ja noorteühenduste võrgustike loomist. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 3.2.; antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele Brüsselis (vt osa 4, „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“ allpool).

Alaprogramm 4 – Noorte tugisüsteemid

Toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 4.1 – Toetus Euroopa tasandil aktiivsetele noorsootöö organisatsioonidele**
Antud alaprogramm hõlmab tegevustoetusi valitsusvälistele ühendustele, mis tegutsevad Euroopa tasandil aktiivselt noorsootöö alal, eesmärgiga teenida Euroopa üldhuve. Nende tegevus peab olema suunatud noorte osalusele avalikus elus ja ühiskonnas ning Euroopa noorsooalase koostöö arendamisele. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.1; antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele Brüsselis (vt osa 4, „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“ allpool).
- **Alaprogramm 4.2 – Toetus Euroopa Noortefoorumile**
Selle alaprogrammi raames antakse igal aastal toetust Euroopa Noortefoorumi käimasolevale tegevusele. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.2.

- **Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikuprojektid noorsootõtajatele ja noorteorganisatsioonidele**

Selle alaprogrammi raames toetatakse noorsootöös ja noorteühendustes aktiivsete osalejate koolitust ja nende võrgustikke, eelkõige nendevahelist kogemuste ja heade tavade jagamist, aga samuti tegevusi, millest võivad lähtuda pikaajalised kvaliteetsed projektid ning partnerluste ja võrgustike loomine. See alaprogramm toetab samuti noorsootõtajate pikaajalisi mobiilsusprojekte; taotlusi saab esitada vastava konkursi väljakuulutamise järel Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele Brüsselis (vt osa 4, „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“ allpool).
- **Alaprogramm 4.4 – Innovatsiooni ja kvaliteeti soodustavad projektid**

Selle alaprogrammi raames toetatakse projekte, millega tutvustatakse, rakendatakse ja edendatakse noortevaldkonna uudseid lähenemisviise. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.4; antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele Brüsselis (vt osa 4, „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“ allpool).
- **Alaprogramm 4.5 – Noorte ning noorsootöös ja noorteühendustes aktiivsete osalejate teavitamine**

Selle alaprogrammi raames toetatakse neid Euroopa ja riikliku tasandi valdkondi, mis hõlbustavad noorte juurdepääsu teabele ja sideteenustele ning suurendavad noorte osalust kasutajasõbralike sihtgrupikohaste infotoodete ettevalmistamises ja levitamises. Samuti toetatakse sellega selliste Euroopa, riiklike, piirkondlike ja kohalike noorteportaalide arendamist, mis on mõeldud vastava teabe levitamiseks. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.5; antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele Brüsselis (vt osa 4, „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“ allpool).
- **Alaprogramm 4.6 – Partnerlused**

Selle alaprogrammi raames rahastatakse Euroopa Komisjoni ja piirkondlike või kohalike ametiasutuste, Euroopa mittetulundusühingute või vastutustundliku ettevõtlusega tegelevate firmade partnerlusi, arendamiseks programmi erinevaid valdkondi ühendavaid pikaajalisi projekte. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.6; antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele Brüsselis (vt osa 4, „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“ allpool).
- **Alaprogramm 4.7 – Toetus programmi struktuuridele**

Antud alaprogrammi vahendusel rahastatakse programmi haldusstruktuure, eelkõige riiklikke büroosid. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.7.
- **Alaprogramm 4.8 – Programmile lisaväärtuse andmine**

Selle alaprogrammi abil rahastab komisjon seminare, kollokviume ja koosolekuid, et lihtsustada programmi rakendamist ja mõju suurendamist. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.8.

Alaprogramm 5 – Toetus Euroopa noorsoolasele koostööle

Toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 5.1 – Noorteseminarid**

Selle alaprogrammi kaudu toetatakse noorte, noorsootõtajate ja noortepoliitika eest vastutajate koostööd, seminare ja *struktureeritud dialoogi*.
- **Alaprogramm 5.2 – Toetus tegevusele, millega teadvustatakse paremini noortega seonduvat**

Selle alaprogrammi kaudu toetatakse *avatud koordineerimismeetodi* raames algatatud projekte, mis hõlmavad noorte prioriteetidega seonduvate olemasolevate teadmiste väljaselgitamist. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 5.2.
- **Alaprogramm 5.3 – Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega**

Selle alaprogrammi kaudu toetatakse Euroopa Liidu koostööd rahvusvaheliste noorsootöö organisatsioonidega, eelkõige Euroopa Nõukogu ja ÜRO või selle allasutustega. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 5.3.

4. Kes rakendab programmi Euroopa Noored?

Euroopa Komisjon

Programmi Euroopa Noored juhtimise eest vastutab Euroopa Komisjon. Komisjon haldab programmi eelarvet ning paneb jooksvalt paika prioriteedid, sihid ja kriteeriumid. Lisaks juhendab ja jälgib komisjon programmi üldist rakendamist, *järeltegevusi* ja hindamist Euroopa tasandil.

Samuti vastutab Euroopa Komisjon riiklike büroode järelevalve ja koostöö eest. Need bürood määratakse ja luuakse iga programmi riigi noorteküsimustega tegelevate ametiasutuste poolt. Euroopa Komisjon teeb tihedat koostööd riiklike büroodega ning jälgib nende tegevust.

Euroopa Komisjon delegeerib tsentraliseeritud tasandil projektide juhtimise Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele.

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Euroopa Komisjoni otsusega 2005/56/EMÜ (14. jaanuar 2005) moodustatud Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (Täitevasutus) vastutab alaprogrammide tsentraliseeritud rakendamise eest. Antud üksus vastutab nende projektide kogu elutsükli eest, alates toetustaotluste analüüsimisest ja lõpetades projektide kohapealse järelevalvega. Lisaks on üksus vastutav projektitaotluste esitamise konkursi väljakuulutamise eest.

Täitevasutuse poolt rakendatavate alaprogrammide kohta, mida programmi juhend ei hõlma, leiate informatsiooni täitevasutuse kodulehelt (http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php).

Täitevasutus vastutab ka vabatahtlike kindlustamisega seotud hangete korraldamise eest ning korraldab Eurodesk võrgustiku, EVT struktuuride ning Euro-Med noorteplatvormi finantseerimist.

Riiklikud bürood

Programmi Euroopa Noored elluviimine on suuremalt jaolt detsentraliseeritud, et teha võimalikult tihedat koostööd toetuse saajatega ning kohaneda paremini riiklike süsteemide ja noorte olukorra erinevustega. Programmi iga riik asutab riikliku büroo (vt käesoleva juhendi lisa 1). Riiklikud bürood edendavad ja rakendavad programmi riigi tasandil ning toimivad ühendusülina Euroopa Komisjoni, riiklike, piirkondlike ja kohalike projekti elluviijate ning noorte endi vahel. Büroode ülesanded on järgmised:

- koguda ja avaldada vajalikku teavet programmi Euroopa Noored kohta;
- korraldada detsentraliseeritud rahastatavate projektide läbipaistev ja erapooletu valimisprotsess;
- tagada tõhusad ja tulemuslikud haldusprotsessid;
- leida koostööpartnerid, kes aitavad kaasa programmi rakendamisele;
- hinnata ja seirata projektide elluviimist;
- toetada projektitaotlejaid ja projektide elluviijaid kogu projekti elutsükli jooksul;
- kujundada koos kõigi riiklike büroode ja Euroopa Komisjoniga välja hästi toimiv võrgustik;
- muuta programm nähtavamaks;
- edendada programmi mõju suurendamist riiklikul tasandil.

Lisaks on neil oluline vahendusroll noorsootöö arendamisel:

- luues võimalusi kogemuste vahetamiseks;
- pakkudes koolitust ja mitteformaalse õppe kogemust;
- edendades selliseid väärtusi nagu sotsiaalne kaasatus, kultuuriline mitmekesisus ja kodanikuaktiivsus;
- toetades kõikvõimalikke, eeskätt vähem formaalseid noortestruktuure ja -gruppe;
- ergutades mitteformaalse õppe tunnustamist vastavate meetmete abil.

Lisaks toimivad riiklikud bürood *Euroopa noorsoolase koostööraamistiku tugistruktuurina*.

Muud struktuurid

Lisaks ülaltoodud asutustele pakuvad programmi Euroopa Noored elluviimisele täiendavat tuge järgmised struktuurid:

SALTO noorte osaluse ressursikeskused

SALTO noorte osaluse ressursikeskuste eesmärk on parandada programmi Euroopa Noored raames rahastatavate projektide kvaliteeti prioriteetsetes valdkondades. Neis valdkondades pakub SALTO riiklikele büroodele ja Euroopa noorsootööl ressursse, teavet ja koolitust ning ergutab mitteformaalse õppe tunnustamist.

Programmi Euroopa Noored toetavad järgmised SALTO noorte osaluse ressursikeskused:

- **SALTO kultuurilise mitmekesisuse ressursikeskus**, asukoht Inglismaal, korraldab koolitust, varustab ressursidega ning toetab keskendumist identiteedile, usule, etnilisusega seotud aspektidele jne, ning erinevas kultuurikeskkonnas elama ning töötama õppimisele, viies kultuuridevahelise õppimiskogemuse programmi Euroopa Noored raames uuele tasandile.
- **SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia (EECA) ressursikeskus** asub Poolas ja toetab Euroopa Noored programmiriikide ja *Ida-Euroopa ning Kaukaasia partnerriikide* vahelist koostööd.
- **SALTO ressursikeskus Euro-Med** asub Prantsusmaal ning toetab Euroopa Noored programmiriikide ja *Vahemere piirkonna* (MEDA) vahelist koostööd.
- **SALTO kaasatuse ressursikeskus**, asukoht Belgias, arendab kaasatusalast koolitust, trükiste väljaandmist ning rahvusvahelise noorsootöö varustamist ressursidega vähemate võimalustega noortega tehtava koostöö raames, eesmärgiks suurendada ning soodustada nende osalemist programmi Euroopa Noored tegevuses.
- **SALTO informatsiooni ressursikeskus**, asukohaks Rootsi, arendab ja soodustab riiklike büroode ning teiste SALTO noorte osaluse ressursikeskuste vahelist suhtlemist ja infovahetust.
- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus** asub Belgias ning selle eesmärgiks on noortele ja noorsootöötajatele kvaliteetsete osalusprojektide koostamiseks vajalike tavade ja ideede jagamiseks ning aruteludeks sobiva keskkonna loomine.
- **SALTO Kagu-Euroopa (SEE) ressursikeskus**, asukohaga Sloveenias, toetab Euroopa Noored programmiriikide ja *Kagu-Euroopa partnerriikide* (SEE) vahelist koostööd.
- **SALTO koolituse ja koostöö ressursikeskus**, asukoht Saksamaal, toetab Euroopa koolitusstrateegia arendamist, koolituste kvaliteeti ja teeb koostööd Euroopa koolitusasutuste ja koolitajatega. Lisaks koordineerib Noortepassi tunnistuse väljatöötamist ja kasutuselevõttu ja toetab mitteformaalse õppimise tunnustamist Euroopa ja riiklikul tasandil.

Võrgustik Eurodesk

Võrgustik **Eurodesk** edastab noorsooalast üldteavet ja aitab levitada ka programmi Euroopa Noored puuduvat teavet. Eurodeski riiklikud partnerid osutavad riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil erinevaid avalikke Euroopa infoteenuseid, mis võivad hõlmata järgmist:

- tasuta vastamine päringutele kohapeal, telefoni, e-posti, faksi teel jne;
- küsijate nõustamine ja aitamine;
- väljaanded ja teabeallikad;
- üritused, konverentsid, seminarid jne;
- Euroopa info internetis;
- koolitus- ja tugiteenused.

Eurodesk varustab Euroopa noorteportaali sisuga ning pakub oma veebilehel teabeteenuseid ja kontaktandmeid.

See võrgustik kannab hoolt Euroopa noorteportaali andmete uuendamise eest ning soodustab selle edasist arendamist. Sel eesmärgil teeb Eurodesk koostööd teiste vastavate noorteteabe võrgustikega, eelkõige Euroopa Noorte Info ja Nõustamise Agentuuriga (*European Youth Information and Counselling Agency, ERYICA*) ning **Euroopa Noortekaardi Assotsiatsiooniga** (*European Youth Card Association, EYCA*).

Euro-Med noorteplatvorm

Euro-Med noorteplatvormi eesmärgiks on Vahemere mõlemal kaldal asuvates riikides tegutsevate noorteorganisatsioonide koostöö, võrgustike ja infovahetuse soodustamine. Platvorm pakub olulisi tugiteenuseid, nagu näiteks andmebaasi partnerite otsinguks, arutelufoorumit, teavet riikide profiilide ja noortealgatuste rahastamise võimaluste kohta.

Endiste EVT vabatahtlike struktuurid

Nimetatud struktuurid on seotud noorte- ja vabatahtlike tegevusega. Nende tegevuste hulka kuuluvad reeglina EVT vabatahtlike toetamine ning kogemuste jagamist soodustavate suhtlus- ja võrgustikuplatvormide rajamine endistele EVT vabatahtlikele.

Üksikasjalike andmete saamiseks palume pöörduda Täitevasutuse poole.

5. Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?

Programmi peamiseks sihtgrupiks on enesestmõistetavalt noored ja noorsootöötajad. Sellele vaatamata jõuab programm nendeni *projektide elluviijate* vahendusel. Seega on programmis osalemise tingimused seotud eeskätt kahe grupiga: „osalejad” (programmis osalevad üksikisikud) ja „projektide elluviijad” (enamasti juriidilised isikud). Nii osalejate kui ka projektide elluviijate puhul on osalemise tingimused seotud nende asukohariigiga.

Toetuskõlblikud osalejad

Kas oled 13–30aastane noor, tegeled noorsootööga või kuulud noorteorganisatsiooni ning elad seaduslikult ühes Euroopa Noored programmi- või *koostööriikides*?

Jaatava vastuse korral võid sõltuvalt alaprogrammist osaleda programmis Euroopa Noored. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

Eelkõige tuleb kontrollida:

- vanuse alampiiri – osalejad peavad vähemalt tegevuse/teenistuse algamise kuupäevaks ületama alumise vanusepiiri. Näiteks Euroopa vabatahtliku teenistuse puhul, kui üldiselt on alumine vanusepiir 18 eluaastat, peavad osalejad oma EVT teenistuse algamise kuupäevaks olema saanud 18-aastaseks;
- vanuse ülempiiri – osalejad ei tohi taotlustähtajaks olla vanemad, kui osutatud suurim vanus. Näiteks noortevahetuste puhul, kui üldiselt on vanuse ülempiir 25 eluaastat, ei tohi osalejad taotlustähtajaks saada 26-aastaseks.

Toetuskõlblikud projektide elluviijad

Programmi Euroopa Noored raames läbi viidavate projektide taotlusi esitavad ning toetatud projekte viivad läbi *projektide elluviijad*.

Kas esindad:

- mittetulundus- või valitsusvälist organisatsiooni;
- kohalikku või piirkondlikku avalikku organisatsiooni;
- *mitteformaalset noortegruppi*;
- Euroopa noorsootöö organisatsiooni (ENGO), mille liikmesorganisatsioonid asuvad vähemalt kaheksas koostööriigis; noorte-, spordi- või kultuuriüritusi korraldavat tulundusühingut,

mis on *seaduslikult asutatud* ühes programmi- või koostööriigis?

Juhul kui organisatsioon vastab loetletud nõuetele, võib see saada kõnealuse alaprogrammi raames läbiviidava projekti elluviijaks. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

Juhul kui sinu projekt osutub valituks, saab sinust programmi Euroopa Noored *toetusesaaja*. Toetusesaaja on programmi elluviija, kellele tehakse ettepanek *rahastamislepingu* sõlmimiseks projekti läbiviimiseks (rahastamislepingu sõlmimise ettepanekut ei tehta osalejatele enestele).

Millist organisatsiooni loetakse Euroopa tasandil noorsootöös osalevaks?

Euroopa tasandil noortevaldkonnas aktiivne organisatsioon on Euroopa mittetulundusühing (ENGO), mis tegutseb Euroopa üldistest huvidest lähtuvalt ning mille tegevuste eesmärgiks on noorte osalus avalikus elus ja ühiskonnas ning noortevaldkonna koostöö arendamine Euroopas.

ENGO peab:

- olema *seaduslikult asutatud* vähemalt aasta tagasi;
- olema mittetulundusühing;
- olema loodud ühes programmiriikidest, Lääne-Balkani riikidest, Valgevenes, Moldovas, Ukrainas või Venemaal;
- tegutsema Euroopa tasandil kas iseseisvalt või koostöös teiste organisatsioonidega;
- konkreetse struktuuri (liikmesorganisatsioonid) ja tegevustega, mis hõlmavad vähemalt kaheksat programmiriiki (võib olla ka Euroopa võrgustik, mis esindab noortevaldkonna organisatsioone);
- olema aktiivne noorsootöö valdkonnas (see võib olla organisatsioon, mille tegevused on suunatud ainult noortele või laiemate eesmärkidega ühing, mille tegevus on osaliselt noortele suunatud);
- tegutsema vastavalt Euroopa Liidu noorsootöö valdkonna põhimõtetele;

- kaasama noori nende huvides läbiviidavate tegevuste juhtimisse.

Programmi juhendi püsivate alaprogrammide raames esitatavate taotluste raames loetakse 4.1 alaprogrammi toetusesaajad automaatselt Euroopa tasandil noortevaldkonnas aktiivseteks organisatsioonideks.

Toetuskõlblikud riigid

Sõltuvalt alaprogrammist võivad osaleda erinevate riikide osavõtjad ja projektide elluviijad. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise tingimuste kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

Eristatakse programmi- ja *koostööriike*.

- Programmiriikide osavõtjad ja projektide elluviijad võivad osaleda kõigis programmi Euroopa Noored alaprogrammides.
- Naabruspiirkondade riikide osavõtjad ja projektide elluviijad võivad osaleda programmi Euroopa Noored alaprogrammis 2 ja alaprogrammis 3.1.
- Teiste maailma koostööriikide osavõtjad ja projektide elluviijad võivad osaleda programmi Euroopa Noored alaprogrammis 2 ja alaprogrammis 3.2.

Programmiriigid

Programmis osalevad järgmised riigid:

Euroopa Liidu (EL) liikmesriigid ⁴		
Austria	Küpros	Rumeenia
Belgia	Leedu	Saksamaa
Bulgaaria	Luksemburg	Slovakkia
Eesti	Läti	Sloveenia
Hispaania	Malta	Soome
Holland	Poola	Taani
Iirimaa	Portugal	Tšehhi
Itaalia	Prantsusmaa	Ungari
Kreeka	Rootsi	Ühendkuningriik

Osalevad Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riigid		
Island	Liechtenstein	Norra
Šveits		

Osalevad Euroopa Liidu kandidaatriigid	
Türgi	Horvaatia

Naabruspiirkondade riigid

Programm Euroopa Noored toetab programmiriikide ja järgnevate naabruspiirkondade riikide koostööd:

⁴ Programmi Euroopa Noored raames on toetuskõlblikud ka ülemeremaade ja -territooriumide isikud ning vastavatel juhtudel ka ülemeremaade ja -territooriumide avalikud ning eraõiguslikud asutused ja institutsioonid, mille suhtes kohaldatakse programmi eeskirju ja nendes liikmesriikides kehtivat korda, millega ülemeremaad ja -territooriumid on seotud. Kõnealuste ülemeremaade ja -territooriumide loend on toodud Nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsuse (ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise kohta Euroopa Ühendusega (2001/822/EÜ), ELT L 314, 30.11.2001) lisas 1A.

Kagu-Euroopa	Ida-Euroopa ja Kaukaasia	Vahemere piirkond
Albaania Bosnia ja Hertsegoviina Endine Jugoslaavia Vabariik Makedoonia (FYROM) Kosovo (vastavalt ÜRO resolutsioonile 1244/1999) Montenegro Serbia ⁵	Ida-partnerluse riigid: Armeenia Aserbaidžaan Gruusia Moldova Ukraina Valgevene Muud riigid: Vene Föderatsioon	Alžeeria Egiptus Iisrael Jordaania Liibanon Liibüa Maroko Läänekalda ja Gaza sektori Palestiina omavalitsus Süüria Tuneesia

Teised maailma koostöörigid

Programmi Euroopa Noored raames on võimalik koostöö alljärgnevas tabelis loetletud maailma teiste koostöörigidega, kes on allkirjastanud vastavad noorsootöö alased lepingud Euroopa Liiduga.

Afganistan	Guajaana	Nicaragua
Ameerika Ühendriigid	Haiti	Nigeeria
Angola	Hiina	Niger
Antigua ja Barbuda	Honduras	Niue
Argentiina	Ida-Timor	Palau
Austraalia	India	Panama
Bahama	Indoneesia	Paapua Uus-Guinea
Bangladesh	Jaapan	Paraguay
	Jamaika	
Barbados	Jeemen	Peruu
Belize	Kambodža	Roheneeme saared
Benin	Kamerun	Ruanda
Boliivia	Kanada	Saalomoni Saared
Botswana	Kasahstan	Saint Kitts ja Nevis
Brasiilia	Keenia	Sainte-Lucia
Brunei	Kesk-Aafrika Vabariik	Saint-Vincent ja Grenadiinid
Burkina Faso	Kiribati	Sambia
Burundi	Kolumbia	Samoa
Cooki saared	Komoorid	Sao Tome ja Principe
Costa Rica	Kongo (Demokraatlik Vabariik)	Seišellid
	Kongo (Vabariik)	Senegal
Djibouti		
Dominica	Korea Vabariik	Sierra Leone
		Singapur
Dominikaani Vabariik	Kõrgõzstan	Sudaan
Ecuador	Laos	Suriname
Elevandiluurannik	Lesotho	Svaasimaa
El Salvador	Libeeria	Zimbabwe
Ekvatoriaal-Guinea	Lõuna-Aafrika Vabariik	Tai
Eritrea	Madagaskar	Tansaania
Etioopia	Malawi	Togo
Fidži	Malaisia	Tonga
Filipiinid	Mali	Trinidad ja Tobago
Gabon	Marshalli saared	Tšaad
Gambia	Mauritaania	Tšiili
Ghana	Mauritius	Tuvalu
Grenada	Mehhiko	Uganda
Guatemala	Mikroneesia	Uruguay
Guinea Vabariik	Mosambiik	Usbekistan
Guinea-Bissau	Namiibia	Uus-Meremaa
Guinea-Bissau	Nauru	Vanuatu
	Nepaal	Venezuela

⁵ Sealhulgas Kosovo vastavalt ÜRO julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsioonile 1244.

		Vietnam
--	--	---------

Viisanõuded

Juhul kui projektis osalevad riigid, mis ei kuulu Euroopa Liitu, võib osutada vajalikuks viisanõuete kontrollimine.

Põhimõtteliselt on programmi Euroopa Noored raames Euroopa Liidu (EL) välistest riikidest Euroopa Liitu saabuvatel toetusesaajatel ning EList Euroopa Liitu mittekuuluvatesse riikidesse noorteprojektidest osa võtma suunduvatel noortel tarvis taotleda vastuvõtva riigi viisat. Samuti võivad teise ELi liikmesriiki sisenemiseks vajada viisat noored, kes elavad alaliselt ELi liikmesriigis, aga kellel on Euroopa Liitu mittekuuluva riigi kodakondsus/pass.

Taotlejal on koostöös kõigi partnerorganisatsioonidega kohustus tagada mistahes nõutavate viisade olemasolu juba enne plaanitud tegevuse algust. Tungivalt soovitatakse alustada viisa taotlemist palju varem, kuna see toiming võib võtta aega mitu nädalat.

Täiendavaid soovitusi ja toetust viisade, elamislubade, sotsiaalkindlustuste jms osas annavad riiklikud bürood ja Täitevasutus.

Komisjon on programmi Euroopa Noored osavõtjate huvides avaldanud mõned üldsoovitused viisa/elamisloa taotlemise kohta. Dokumenti on võimalik alla laadida komisjoni veebilehelt.

Kuidas osaleda?

Programmis Euroopa Noored osalemise konkreetsed tingimused sõltuvad projektiga seotud alaprogrammist. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise tingimuste kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

6. Millist toetust on võimalik saada?

Toetav lähenemine

Programmi Euroopa Noored puhul tähendab toetav lähenemine kasutajate juhendamist programmi kõigis etappides, alates esimesest kokkupuutest programmiga ning taotlustoimingutest kuni projekti elluviimise ja lõpphindamiseni.

Kõnealune põhimõte ei tohi minna vastuollu õiglase ja läbipaistva projektitaotluse esitamise ja hindamisega. See tugineb aga ideele, et kõigile võrdsete võimaluste tagamiseks on teatud noortegruppe vaja nõustamis-, järelevalve- ja juhendamissüsteemidega rohkem abistada.

Seetõttu peetakse programmi Euroopa Noored oluliseks põhimõtteks pakkuda taotlejatele eri tasandil abi, koolitust ja nõustamist. Detsentraliseeritult pakuvad koolitusvõimalusi ja teavet riiklikud bürood ning Eurodesk; tsentraliseeritult antakse abi Täitevasutuse ja SALTO võrgustiku kaudu.

Programmi Euroopa Noored Euroopa koolitusstrateegia

Programmi Euroopa Noored Euroopa koolitusstrateegiat (ETS) koordineerib Euroopa Komisjon ETSi toetavate struktuuride (ETS juhtgrupp, ETS valdkondlikud töögrupid, SALTO koolituse ja koostöö ressursikeskus) abil ning sellega soovitakse panustada noorsootegevuse tugisüsteemide kvaliteeti ja kodanikuühiskonna organisatsioonide noorsootöö alasesse võimekusse ning see on ka programmi järjepidevate kvaliteedipüüdluste tuumaks; viimased hõlmavad teavitusmeetmeid, mitteformaalse õppe tunnustamist, kõigi partnerite koostööd ning noorsoo- ja haridusalast rakenduslikku teadustegevust. Koolitusstrateegia toetab EL Agenda 2020, Euroopa Nõukogu noorsootöö resolutsiooni ja Euroopa Liidu noortestrategie elluviimist.

ETS on programmi peamine vahend noorsootöötajate ja teiste oluliste partnerite suutlikkuse pidevaks suurendamiseks. Koolitusstrateegia pakub olulistele partneritele tuge vajalike hoiakute ja pädevuste omandamiseks, eelkõige mitteformaalse õppe vallas ning noortega töötamisel Euroopa tasandil ja Euroopa olukorda silmas pidades.

Koolitusstrateegia rakendusmeetmed on järgmised:

- Koolitustegevuste ja koostöövõrgustike alaprogrammid (4.3 ja 3.1)
- Koolitus- ja koostööplaanid (TCPd) – riiklike büroode kui vahendajate kvaliteeditoe vahend;
- Teadmiste juhtimine ja koolitused riiklike büroode ja programmi muude struktuuride töötajatele;
- SALTO ressursikeskuste pakutav infosisuga seonduv toetus riiklikele büroodele, organisatsioonidele ja eraisikutele;
- Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noorsoolase partnerluse ressursid.

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus tagab abi projektijuhtimisel kõrge kvaliteedi saavutamiseks ning võimaldab tehnilist tuge kõigile üleeuroopaliste ja rahvusvaheliste noorteprojektidega seotud partneritele, keskendudes eelkõige selliste riikide toetusesaajatele ja osalejatele, kus puuduvad riiklikud bürood (Kagu-Euroopa, Ida-Euroopa ja Kaukaasia, Ladina-Ameerika ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigid).

Täitevasutus:

- abistab projekti elluviijaid, organisatsioone ja osalejaid, kui avaldatakse vastavat soovi;
- toetab viisade väljastamist ja parimate praktikate levitamist, aidates seega noorsootöö edendajatel ületada rahvusvahelise liikuvusega seotud takistusi;
- võimaldab abi kriiside lahendamisel.

Riiklikud bürood

Riiklikud bürood pakuvad projektide ettevalmistamise ja rakendamise jaoks koolitust ja üldteavet koolitusvõimaluste kohta.

Iga riiklik büroo:

- pakub kohalikke ja rahvusvahelisi koolitusi, seminare ja õpitube inimestele, kes on huvitatud programmi Euroopa Noored projektidest või juba osalevad nendes;

Osa A – Millist toetust on võimalik saada?

- ~~annab osalejatele, projektikoordinaatoritele, olemasolevatele või eeldatavatele partneritele ning toetuse saajatele nõu, teavet ja abi kogu projektide plaanimise ja elluviimisaja jooksul;~~
- aitab luua, arendada ja koondada rahvusvahelisi partnerlussuhteid programmi erinevate osapoolte vahel;
- jagab süsteemset teavet programmi, selle reeglite ja praktikate kohta;
- korraldab programmi sihtrühmade teavitamiseks konverentse, koosolekuid, seminare ja muid üritusi, et parandada programmi haldamist ja esitlemist ning levitada selle tulemusi ja häid praktikaid.

SALTO ressursikeskused

SALTO (*Support for Advanced Learning and Training Opportunities*, täiendõppe- ja koolitusvõimaluste tugi) ressursikeskus pakub koolitus- ja koostöövõimalusi eesmärgiga parandada mitteformaalse õppe kvaliteeti ja tunnustamist.

Ressursikeskuste töö seisneb järgmises:

- koolituskursuste, õppevisiitide, foorumite ning partnerlusseminaride korraldamine;
- koolitus- ja noorsootöö meetodite ja vahendite väljatöötamine ning dokumenteerimine;
- ülevaate andmine noorsootöötajatele mõeldud Euroopa koolitustegevusest Euroopa koolituskalendri abil;
- praktilist nõu pakkuvate väljaannete koostamine;
- ajakohase teabe jagamine Euroopa noorsootöö ja erinevate prioriteetide kohta;
- noorsootöös ja sellealases koolituses tegutsevate koolitajate ja võtmeisikute andmebaasi koostamine;
- Noortepassi koordineerimine.

Täiendavat informatsiooni, vahendeid ja teenuseid vaata www.salto-youth.net.

Otlas – partnerotsingute vahend

Üks vahendeid, mille on välja töötanud ja mida vahendavad SALTO Ressursikeskused on Otlas, keskne online-partnerotsingute vahend projektide teostajatele ja noortevaldkonna organisatsioonidele. Otlas on organisatsioonidele ja informaalsetele noortegruppidele kättesaadav jaanuarist 2011. Projektide teostajad saavad Otlasesse kirja panna oma kontaktid ja huvid ja ka ise sisestada partnerotsinguid projektiideede jaoks.

Veebiaadress: www.salto-youth.net/otlas või www.otlas.eu

Võrgustik Eurodesk

Võrgustik Eurodesk pakub infoteenuseid noortele ning Euroopa poolt pakutavate haridus-, koolitus- ja noorsootöövõimaluste valdkonnas noortega töötajatele ning noorte kaasamist Euroopa tegevustesse. Eurodesk võrgustik vastab päringuteleteenuste, finantseerimisvõimaluste, sündmuste ning trükiste kohta.

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noortepartnerlus

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noortevaldkonnas katab kolm keskset valdkonda: tõendus põhine noortepoliitika, piirkondlik koostöö (fookusega Ida-Euroopa ja Kaukaasia, Kagu-Euroopa ning Vahemere-äärsed riigid lõunas) ning noorte osalus ja noorsootöö. Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noortepartnerlus pakub võrgustikku, mis suurendab sünergiat kahe institutsiooni vahel ning koordineerib nende Euroopa noortevaldkonna strateegiat.

Peamisteks tegevusteks on koolitused, seminarid ja võrgustike kohtumised, kus osalevad noortevaldkonna erinevad huvipooled. See hoiab üleval ja arendab ka veebiportaali, mis sisaldab paremaid teadmisi noortest ja annab välja publikatsioone, koolitusmooduleid ja temaatilisi käsiraamatuid, mida saab kasutada Euroopa Noored projektides.

Kõige värskemat, uurimustel põhinevat teavet noorte olukorra kohta kogu Euroopas on võimalik saada ühest kohast – partnerluse raames rajatud Euroopa noortepoliitika teadmiskeskusest (*EKCYP*). See edendab poliitikakujundajate, praktikute ja noorsooteadlaste teabevahetust ja dialoogi.

Euroopa noorsoouurijate võrgustik (the Pool of European Youth Researchers - PEYR) koondab 25 kogenud noorsoouurijat üle Euroopa, kattes erinevaid noori puudutavaid valdkondi. PEYR võimaldab noortepartnerluse institutsioonidel tugevdada sidemeid poliitikate ja uuringute vahel ja pakub noorsoouuringute kompetentsi teistele osapooltele läbi veebipresentatsioonide koos kõikide liikmete kontaktandmetega.

Täiendava teabe saamiseks külasta <http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership>.

Euro-Med noorteplatvorm

Euro-Med noorteplatvorm toetab Euroopa Vahemere piirkonna noori ja noorteorganisatsioone heade praktikate vahetamise, võrgustikutöö ja koostöö edendamiseks ning regiooni võimaluste tõstmiseks.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks pakub platvorm erinevaid võrgustikuga seotud funktsioone, sealhulgas:

- Andmebaas partnerite leidmiseks;
- vaba arutelu võimaldav online-foorum;
- noorte olukorda kirjeldavad riikide profiilid;
- teave noorte tegevuse finantseerimise võimaluste kohta;
- Vahemere piirkonna noorteorganisatsioonide kokkusaamised;
- trüki- ja online-ajakiri.

Osa B – Informatsioon alaprogrammide kohta

Sellest osast leiate kõigi käesoleva programmi juhendiga kaetud programmi Euroopa Noored alaprogrammide kohta järgmise sisuga teavet:

- alaprogrammi eesmärgid;
- antud alaprogrammi vahendusel toetatavate projektide kirjeldus;
- tabel, mis annab ülevaate alaprogrammi raames esitatavate projektide hindamiskriteeriumide kohta;
- täiendavat kasulikku teavet, mis aitab paremini mõista konkreetse alaprogrammi kaudu toetatavate projektide olemust;
- tabel, mis annab ülevaate alaprogrammi kaudu toetatavate projektide rahastamisel kehtivatest reeglitest;
- soovitusi ja näpunäiteid alaprogrammi kaudu toetatavate projektide koostamiseks.

Enne taotluse esitamist soovitame kogu projektiga seotud alaprogrammi puudutava teabe põhjalikult läbi töötada.

Alaprogramm 1.1 – Rahvusvaheline noortevahetus

Eesmärgid

Noortevahetus võimaldab ühel või mitmel noortegrupil külastada või vastu võtta teise riigi noortegruppe ja osaleda nendega ühises tegevusprogrammis. Need projektid eeldavad noorte aktiivset osavõttu ja annavad noortele võimaluse avastada ning teadvustada sotsiaalseid ja kultuurilisi erinevusi, samuti õppida üksteiselt, arendada ettevõtlikkust ning tugevdada Euroopa kodanikuks olemise tunnet.

Noortevahetused võimaldavad noortel minna välismaale, kohtuda teistest riikidest pärit omavanuste noortega, kellel on erinev sotsiaalne ja kultuuriline taust; õppida üksteiselt osaledes aktiivselt ühises tegevustes. Noortevahetused võimaldavad noortel kogeda Euroopat ja seeläbi tunda end rohkem Euroopa kodanikena.

Mis on noortevahetus?

Noortevahetus on projekt, mille käigus saavad omavahel kokku noorte grupid kahest või enamast riigist, mis annab neile võimaluse tõstatada ja arutada erinevaid teemasid, saades samal ajal teadmisi üksteise riikide ja kultuuride kohta. Noortevahetus on erinevatest riikidest pärit, kahe või enama projekti elluvijja rahvusvahelisel *partnerlusel* põhinev tegevus.

Sõltuvalt osalevate riikide arvust võib noortevahetus olla kahe-, kolme- või mitmepoolne. Kahepoolne noortevahetus on igati õigustatud juhul, kui projekti elluvijate jaoks on tegemist nende esimese Euroopa projektiga või kui osavõtjate näol on tegemist väikeste või kohalike gruppidega, kel puuduvad Euroopa tasandil tegevuse kogemused.

Noortevahetus võib olla seotud reisimisega, hõlmates kõigi osalejate üheaegset liikumist läbi ühe või mitme vahetusprojektis osaleva riigi.

Noortevahetuse projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku *järeltegevuse* kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Mida noortevahetus ei hõlma

Noortevahetuse raames EI ole toetuskõlblikud järgmised tegevused:

- akadeemilised õppereisid;
- rahalise kasu saamise eesmärgil läbiviidavad vahetused;
- turismi alla liigituvad vahetused;
- festivalid;
- puhkuserisid;
- keelekursused;
- loomereisid;
- kooliklasside vahetused;
- spordivõistlused;
- organisatsioonide põhikirjalised kokkusaamised;
- poliitilised kogunemised;
- töömalevad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noortevahetuse alaprogrammiga seotud hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p>Iga <i>projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteformaalne noortegrupp</i> (pea meeles: mitteformaalse noortegrupi puhul võtab üks grupi liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud grupi eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noortevaldkonnas aktiivne organisatsioon</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiirigist ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkokkuleppele.</p>
Projektide elluviijate roll	<p>Osalejate rühma teise riiki lähetav projekti elluviija on <i>saatev organisatsioon</i> (SO). Noortevahetuse raames oma asukohariigis noorterühma vastuvõttev projekti elluviija on <i>vastuvõttev organisatsioon</i> (VO).</p>
Projektide elluviijate arv	<p>Kahepoolne noortevahetus: kaks projekti elluviijat kahest erinevast programmiirigist, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist. Kolmepoolne noortevahetus: kolm projekti elluviijat kolmest erinevast programmiirigist, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist. Mitmepoolne noortevahetus: vähemalt neli elluviijat, kellest igaüks on pärit erinevast programmiirigist ja kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Programmiirigis <i>seaduslikult elavad</i> 13-25-aastased noored (kuni 20% osalejatest võivad olla 26-30aastased)..</p>
Osalejate arv	<p>Igas noortevahetuses peab osalema vähemalt 16 ja kuni 60 noort, arvestamata <i>rühmajuhte</i>.</p>
Osalejate rahvusrühmade koosseis	<p>Kahepoolne noortevahetus: minimaalselt 8 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud). Kolmepoolne noortevahetus: minimaalselt 6 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud). Mitmepoolne noortevahetus: minimaalselt 4 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud). Igal rahvusrühmal peab olema vähemalt üks rühmajuh.</p>
Tegevuskoh(ad)(t)	<p>Tegevus peab aset leidma ühe projekti elluviija asukohariigis. Ringlevad noortevahetused: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides.</p>
Projekti kestus	<p>Maksimaalselt 15 kuud.</p>
Tegevuse kestus	<p>6-21 päeva (reisipäevad välja arvatud).</p>
Tegevusprogramm	<p><i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p>
Kes võivad taotluse esitada?	<p>Üks projekti elluviijatest võtab endale koordineeriva organisaatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“). Soovituslik on, et koordineeriva rolli võtab noortevahetust vastu võtva riigi organisatsioon.</p> <p>Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Projekti elluviija, kes taotleb toetust Täitevasutuselt, peab olema seaduslikult asutatud vähemalt üks aasta enne projekti esitamise taotlustähtaega.</p> <p>Mitteformaalse noortegrupi korral võtab üks grupi liikmetest endale grupi esindaja rolli ja vastutab taotluse esitamise eest oma riiklikule büroole ning grupi nimel <i>rahastamislepingle</i> alla kirjutamise eest.</p>

Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused: Euroopa tasandil noorsootöös osaleva organisatsiooni poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p> <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projektide rahastamise taotlused.</p>
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine (EVK): Juhul kui projekti osaks on EVK, peavad täidetud olema järgmised <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumid</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi) ▪ osalejate arv: 1 osaleja rühma kohta. Osalejate arvu võib suurendada kaheni tingimusel, et 1 osalejatest on noortevahetuses osalev isik ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile on lisatud EVK päevakava.

Väljastavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis väljastavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotlejal tuleb tõendada stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda projekti finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle toimumise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotlejal tuleb näidata kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud aasta prioriteetidega.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet <i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate <i>kaitset ja turvalisust</i> tagavate meetmete kvaliteet) ▪ Projekti sisu ja meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kasutatav mitteformaalne õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti ulatuse ja nähtavuse kvaliteet <i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; tulemuste levitamine ja rakendamine).
Osalejate ja projekti elluviijate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte kaasamine</i>; ▪ Projektis osalevate partnergruppide arv; ▪ Partnergruppideosalejate arvu tasakaal ▪ Sooline tasakaal ▪ Üksnes kahepoolse noortevahetuse puhul: projekti elluviija on esmakordne taotleja või väikeorganisatsioon.

Mida peaks veel teadma noortevahetuse kohta?

Kes on grupijuht?

Igal partnergrupil peab olema vähemalt üks täiskasvanud grupijuht – vastavalt sihtrühma suurusele ja iseloomule – kes saadab vahetuses osalevaid noori, et tagada noorte tulemuslik õppimine, kaitstud ja turvalisus.

Noortepass

Kõikidel inimestel, kes on osalenud programmi Euroopa Noored noortevahetuses (alaprogramm 1.1), on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist noortevahetuses (õpieesmärke). Noortepassi täitmise protsess võimaldab projekti erinevate etappidel teadvustada, analüüsida ja dokumenteerida oma õppimist. Täpsemat infot Noortepassi kohta leiate programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide noortevahetusest

Põhja-Iirimaal, Omagh's leidis aset mitmepoolne noortevahetus nimega „Slainte agus An Oige“, milles osales 40 noort Iirimaalt, Leedust, Poolast ja Ühendkuningriigist. Noortevahetuse eesmärgiks oli tervislike eluviiside tutvustamine noortele, keskendudes eeskätt värskes õhus läbiviidavate tegevuste kasulikkusele osavõtjate tervisele. Programmis olid kombineeritud praktilised tegevused, mille puhul noored moodustasid meeskonnad ning katsetasid erinevaid spordialasid, mida täiendasid töötoad, kus keskenduti sportlike tegevuste poolt organismile avaldatavale positiivsele mõjule. Lisaks anti projekti raames erinevate riikide partnerrühmadele võimalus oma riikide kultuuri ja ajaloo tutvustamiseks. Programm keskendus enesehinnangu suurendamisele, teiste aktsepteerimisele, avatud mõtlemisele, erinevate kultuuride tundmaõppimisele ja erinevate riikide hindamisele.

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika ja koju tagasi. Kasutada tuleb odavamaid reisingimusi (sh teise klassi rongi ja bussipiletid, odavam lennupilet). Ringlevate projektide puhul: reisikulud kodust tegevuse alustamise paika ja reisikulud tegevuse lõppemise kohast koju.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
	Reisikulud ettevalmistavale kohtumisele (valikuline). Kasutada tuleb odavamaid reisingimusi (sh teise klassi rongi ja bussipiletid, odavam lennupilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimuslik: taotlusvormis on põhjendatud ettevalmistava kohtumise vajadus ja eesmärgid.	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Projekti kulud	Kõik kulud, mis on seotud projekti otsese elluviimisega (sh ettevalmistustegevustega seotud kulutused, majutus, toitlustus, tegevuskoha rent, kindlustus,, pedagoogilised materjalid ja vahendid, hindamistegevused, tulemuste levitamine ja rakendamine ning järeltegevused).	Ühikuline maksumus	A1.1*x osalejate arv x ööde arv tegevuse ajal	Automaatne	Saavutusi tuleb kirjeldada lõpparuandes. Lisada tuleb originaalnimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Erikulud	Lisakulutused, kui need on põhjendatud osalejate erivajaduste või konkreetse projekti laadiga: - viisa- ja viisaga seotud kulud - ettevalmistava kohtumise majutuse ja toitlustuse kulu - osalejate vähemate võimaluste ja/või erivajadustega seotud kulud (nt meditsiiniga seotud kulutused; lisa keeletugi/õpe; lisa ettevalmistus; spetsiaalne toimumiskoht või vahendid; tugiisik; ekstra isiklikud kulutused majanduslikult vähemate võimalustega noortele)	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimuslik: erikulude kasutamist tuleb projekti taotluses põhjendada	Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

B) Ühikuline maksumus

Ühikuline maksumus erineb riigiti. **Taotleja peab taotluses kasutama ühikulist maksumust, mis kehtib noortevahetuse toimumise riigis** (ringleva noortevahetuse puhul tuleb lähtuda riigist, kus enamik noortevahetusest toimub).

Alaprogramm 1.1 noortevahetuste ühikulised maksumused on järgnevad:

Austria	39
Belgia	37
Bulgaaria	32
Horvaatia	35
Küpros	32
Tšehhi	32
Taani	40
Eesti	33
Soome	39
Prantsusmaa	37
Saksamaa	33
Kreeka	38
Ungari	33
Island	39
Iirimaa	39
Itaalia	39
Läti	34
Liechtenstein	39
Leedu	34
Luxemburg	36
Malta	37
Holland	39
Norra	40
Poola	34
Portugal	37
Rumeenia	32
Slovakkia	35
Sloveenia	34
Hispaania	34
Rootsi	39
Šveits	39
Türgi	32
Suurbritannia	40

Kuidas jaguneb EL-i rahastus projektide elluviijate vahel?

Noortevahetuse raames toetatavad projektid on rahvusvahelised ning need põhinevad kahe või enama projekti elluviija koostööl.

Projekti elluviijate hulgas on taotlejal peamine administratiivne roll; tema esitab taotluse kõikide partnerite nimel ning kui projekt saab heakskiidu:

- kannab toetuse andja suhtes rahalist ja juriidilist vastutust projekti eest tervikuna
- koordineerib projekti koostöös kõikide partneritega, kes on seotud projekti elluviimisega
- saab EL-i programmilt Euroopa Noored rahalist toetust.

Projekti rakendamise osas vastutavad ülesannete elluviimise eest kõik partnerid. Seetõttu on oluline, et taotluse esitav projekti elluviija jagaks EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha igale projekti elluviijale proportsionaalses vastavuses ülesannetega, mida nad peavad ellu viima.

Seetõttu soovib Euroopa Komisjon tungivalt, et programmi Euroopa Noored projektiga seotud projekti elluviijad sõlmiksid omavahel partnerluslepingu, mille eesmärgiks on kõikide projektiga seotud osapoolte rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse kirjeldus, kokkulepped rahaliste panuste osas.

Partnerlusleping on oluline vahend, mis tagab programmi Euroopa Noored projekti elluviijate vahel usaldusväärse partnerluse ning hoiab ära või ohjab võimalikke konflikte.

Leping peaks sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

- projekti nimetust ning viidet taotluse esitaja ning toetuse andja vahel sõlmitud rahastamislepingule
- kõikide projektis osalevate projekti elluviijate nimesid ja kontaktandmeid
- iga projekti elluviija rolli ja kohustusi
- EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha jaotust (vastavalt ülaltoodud kohustustele)
- projekti elluviijate maksete ja ülekannete tegemise juhiseid
- iga projekti elluviija esindaja nime ja allkirja.

Kuigi selline praktika on ülimalt soovitatav, et kaitsta kõikide projektis osalevate partnerite huve, ei kohusta Komisjon projektis osalejaid kirjaliku lepingu kaudu partneritega suhteid formaliseerima. Samuti ei nõua sellist lepingut Euroopa Noored riiklik büroo või Täitevasutus.

Sealjuures on projekti elluviijatel õigus ühiselt otsustada, kuidas EL-i toetust jaotatakse ja milliseid kulusid sellest kaetakse. Alljärgneva tabeli eesmärgiks on varasemate kogemuste põhjal näidata, kuidas kasutada EL-i toetust, toetamaks peamiste ülesannete elluviimist:

Noortevahetus

Rahastuse soovitatav jaotus „projektikulude” raames
(ei hõlma reisikulusid ja erakorralisi kulusid)

Ülesannete kategooria	Saatev/saatvad organisatsioon(id)*	Vastuvõttev/-võtvad organisatsioon(id)**
Protsent „projekti kogukuludest”	5%-15%	85%-95%

* Näit. osalejate ettevalmistus, tegevusprogrammiga seotud tegevused ja ülesanded, praktilised korraldused, kindlustus, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, administreerimine/suhtlemine.

** Näit. toit, majutus, ruumid, seadmed, materjalid/töövahendid, kohalik transport, ohutusabinõud, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, administreerimine/suhtlemine.

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid” on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

▪ Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine

Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma näidata oma oskust luua ja ellu viia sujuvaid partnerlussuhteid, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatu rakendamine, levitamine ning järeltegevused. Partneritel soovitatakse sõlmida omavaheline leping, mille eesmärgiks on rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse selgitus ning kokkulepped rahaliste panuste osas.

▪ Ettevalmistava etapi kvaliteet

Ettevalmistav etapp on noortevahetuse edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluviijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele noortevahetuse teemavaldkonna osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid, keelealane toetus). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust noortevahetuse projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega. Saatev rühm peaks võimaluse korral kindlasti korraldama ettevalmistava kohtumise vastuvõtva partnerrühmaga.

▪ Tegevuskava kvaliteet

Tegevuskava peab olema konkreetsetel sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega; see peab pakkuma osalejatele õppimisvõimalusi. Tegevuskavas tuleks kasutada erinevaid kultuuridevahelisi töömeetodeid, mida kohandatakse vastavalt osalejate iseärasustele, kindlustamaks potentsiaalselt parimaid tulemusi.

▪ Hindamisetapi kvaliteet

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijatel ning osalejatel hindamisprotsessi läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti peaks hindamisel tõstma esile osalejate ja organisatsioonide saavutatud õpitulemused. Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.

▪ Osalejate kaitset ja turvalisust tagavate meetmete kvaliteet

Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluviijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimustele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikatele ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erinevad olla. Projekti elluviijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhtide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhte olema mõlemast soost. Soovitav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontaktandmed vastuvõtvas ja asukohariigis, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuht, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avalikustamise kord jne). Samuti on kasulik kokku leppimine ühine „käitumiskoodeks“, mis aitab mõlematel, grupi juhtidel ja osalejatel, austada ühiselt kokku lepitud käitumisstandardeid (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitatakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale – eriti hädaolukordades. Täiendavat praktilist teavet koos kontroll-lehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

▪ Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema

Projektil peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti noortevahetuse konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.

▪ Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod

Projekt peab viima kõikide projektis osalejate ja organisatsioonide pädevuste omandamise/täiendamiseni (teadmised, oskused ja hoiakud) ning toetama nende arengut isiklikul, sotsiaalhariduslikul ja professionaalsel tasemel. See saavutatakse läbi mitteformaalse ja informaalse õppe. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud

tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauaüritused jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja ettevõtlikkusele. Selline õppimisprotsess tuleb nii planeerida kui analüüsida noortevahetust läbivalt: osalejatele tuleb tegevusprogrammis võimaldada koht õpikogemuste ning -tulemuste analüüsiks.

▪ **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**

Osalejad peavad maksimaalses ulatuses võtma aktiivse rolli projekti ellu viimisel: projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult kaasavad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaksid olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.

▪ **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**

Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi. Projekti elluviijad peaksid pöörama tähelepanu õppimisprotsessidele, mis iga projektifaasi käigus ilmnevad.

▪ **Kultuuridevaheline mõõde**

Noortevahetus peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

▪ **Euroopa mõõde**

Noortevahetus peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna üle, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema on seotud Euroopa Liiduga, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide rollid ja tegevused, ELi noortega seotud küsimused;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise põhimõtteid ja õiguskorda.

Projekti ulatuse ja nähtavuse kvaliteet

▪ **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**

Noortevahetuse projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid osapooli noortevahetuse käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid tegema kindlaks sihtgrupid, mis suudaksid toimida levitajatena (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamused ja ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi. Projekti mõju on paljuski seotud selle õpitulemustega: õpivad kõik osapooled ning see toimub noortevahetuse erinevatel tasanditel. Näiteks: osalejad omandavad uusi pädevusi nagu sotsiaalne ja kodanikupädevus, õppima õppimine, iseseisvus ning vastutus, võõrkeel ja suhtlemisoskused, jm (noorteliidrid omandavad oskusi, mis on seotud nende professionaalse arenguga; korraldajad ning kohalikud kogukonnad tõstavad võimekust ja arendavad oma võrgustikke Euroopas). Selle tõttu peavad korraldajad pakkuma võimalusi projekti õpitulemused nähtavaks muuta. Nende õpitulemuste tunnustamiseks ja kinnitamiseks on soovitatav kasutada Noortepassi ja sellega seotult õppimisprotsessi analüüsi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt arutlema võimalike meetmete üle, et tagada noortevahetuse järeltegevused. Kas noortevahetus saab olema kahepoolne? Kas uus projekti partner võiks olla seotud järgmise noortevahetusega? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puuduvat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammu? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali noortevahetuse kohta info levitamiseks, teavitades üldsust ühtlasi programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest

võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiab peamiselt aset enne noorte vahetuse läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus
Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „avalikustama“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua e-grupp kodulehekülge, fotogalerii või blogi internetis jne.
- Programmi Euroopa Noored nähtavus
Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored levitajatena, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest kogu Euroopas ja kaugemalgi. Projektide elluviijad peaksid programmi puuduvat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivaldt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid noortevahetuse tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida osalust erinevatel tasanditel (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) toimuvatel üritustel (seminarid, konverentsid, arutelud).
- **Tulemuste levitamine ja rakendamine**
Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed noortevahetuse tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks, sh kõikide osapoolte õpitulemuste osas.
  - Standardsed meetmed tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks
Standardsed meetmed tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad need meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse meetmeid eeskätt pärast noortevahetuse toimumist.
  - Täiendav tulemuste levitamine ja rakendamine
Tulemuste levitamine võib lihtsalt tähendada suusõnalist info edasi andmist sõprade, eakaaslaste või teiste sihtgruppide hulgas. Teiste meetmete hulka kuuluvad avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamine; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomine; pikaajaliste koostöösuhete sisseseadmine meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamine (infolehed, brošüürid, voldikud, heade praktikate käsiraamatud, ...); internetiportaalide loomine jne.

Alaprogramm 1.2 - Noortealgatused

Eesmärgid

Selle alaprogrammi raames toetatakse projekte, kus noored osalevad aktiivselt ja otseselt enda kavandatud kohalikes või rahvusvahelistes tegevustes, milles neil endil on olulisim osa, eesmärgiga arendada nende algatusvõimet, ettevõtlikkust ja loovust.

Noortealgatused võimaldavad suurel hulgal noortel muutuda oma igapäevaelus leidlikuks ja loovaks ning avaldada arvamust nii kohalike vajaduste ja huvide osas, kui ka kogu maailmas olulistel teemadel. Noored saavad proovida ideede elluviimist läbi oma projekti algatamise, planeerimise ja ellu viimise ning mõjutada seeläbi erinevaid eluvaldkondi. Noortealgatus võib samuti viia eraettevõtluse või ühenduste ja organisatsioonide tekkeni, mis on aktiivsed sotsiaalmajanduses, mittetulundus- ja noortesektoris.

Mis on noortealgatus?

Noortealgatus on projekt, mille algatavad, töötavad välja ja viivad ellu noored ise. See lubab noortel katsetada ideid ettevõtmistes, mis võimaldavad neil otseselt ja aktiivselt sekkuda projektide kavandamisse ja teostamisse. Samuti on noortealgatuses tähtis mitteformaalse õppe kogemus. Noortealgatuse elluviimine annab noortele võimaluse arutleda ja analüüsida nende poolt käsitlemiseks valitud teemat Euroopa kontekstis, tunda, et nad saavad anda Euroopa ülesehitamisesse oma panuse ning seeläbi näha end Euroopa kodanikena.

Noortealgatuse projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja praktikatest.

Noortealgatus võib olla:

- kohalik/riiklik: ühe grupi poolt välja töötatud, selle asukohariigis kohalikul, regionaalsel või riiklikul tasandil läbiviidav projekt;
- rahvusvaheline: eri riikidest pärit kahe või enama grupi ühisprojektina läbiviidav noortealgatus. Rahvusvahelise noortealgatuse tegevused luuakse erinevate riikide kohalike noortealgatuste koostöös, kusjuures iga projektipartner töötab oma kohaliku kogukonna heaks. Rahvusvahelises noortealgatuses põhineb koostöö sarnastel vajadustel ja huvidel eesmärgiga üksteisele oma kogemusi jagada ning neist õppida.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noortealgatuse hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

<p>Toetuskõlblikud projektide elluvijad</p>	<p><i>Projekti elluvijaja</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ <i>mitteametlik noortegrupp</i> (pea meeles: mitteametliku noortegrupi puhul võtab üks grupi liikmetest endale esindaja rolli ning kannab grupi eest vastutust). <p>Kõik projektide elluvijad peavad olema pärit programmiiriigist ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkõiguleppele.</p>
<p>Projektide elluvijate arv</p>	<p>Kohalik noortealgatus: ainult üks projekti elluvijaja.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: vähemalt kaks projekti elluvijat kahest erinevast programmiiriigist, millest vähemalt üks on ELi riik.</p>
<p>Toetuskõlblikud osalejad</p>	<p>18-30 aastased noored, kes on programmiiriigi seaduslikud residendid. Noori vanuses 15–17 eluaastat võib kaasata juhul, kui neid saadab projektinõustaja. Rahvusvahelise noortealgatuse puhul võib olla kaasatud üks projektinõustaja ühe projektis osaleva riigi kohta. Projektinõustaja(te) vanuse või geograafilise päritolu osas piiranguid ei ole.</p>

Osalejate arv	<p>Kohalik noortealgatus: osalejate arvu osas piiranguid ei ole. Projektis peab osalema vähemalt üks noortegrupp, mis koosneb vähemalt neljast noorest.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: osalejate arvu osas piiranguid ei ole. Projektis peab osalema vähemalt kaheksa noort.</p>
Osalejate rahvusrühmade koosseis	<p>Kohalik noortealgatus: vähemalt neli liiget grupis.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: vähemalt neli liiget grupi kohta.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Kohalik noortealgatus: tegevus peab aset leidma projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: tegevus peab aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariigis/riikides.</p>
Projekti kestus	3 kuni 18 kuud.
Tegevuse kestus	Tegevuse kestuse osas konkreetseid piiranguid kehtestatud ei ole.
Tegevusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbi viidavate tegevuste ülevaade.
Kes võivad taotluse esitada?	<p>Kõik taotlused: Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik.</p> <p>Mitteametliku noortegrupi puhul on üks grupi liikmetest grupi esindaja ja vastutab taotluse esitamise ning <i>rahastuslepingu</i> allkirjastamise eest. Mitteametlikus noortegrupis kuhu on kaasatud noored vanuses 15-17 eluaastat, peab olema vähemalt üks liige vanuses 18-30 eluaastat. See grupi liige võtab vastutava isiku rolli. Projektinõustaja ei saa olla vastutav isik, kuna tema roll on toetav.</p> <p>Kohalik noortealgatus: projekti elluviija esitab taotluse oma asukohariigi riiklikule büroole.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: üks projekti elluviijatest võtab koordineerija rolli ning esitab oma riigi riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluviijate nimel ühe ühise kogu projekti hõlmava taotluse.</p>
Kuhu taotlus esitada?	Taotlused tuleb esitada taotleja asukohariigi riiklikule büroole.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Osalejate kaitse ja turvalisus Taotlejal tuleb garanteerida sobivate meetmete kasutusele võtmine, et kindlustada projektiga otseselt seotud osalejate kaitse ja turvalisus (vt osa A selles juhendis).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine (EVK) (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul). Juhul kui projekti osaks on EVK, peavad olema täidetud järgmised <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumid</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi) osalejate arv: kuni 2 osavõtjat grupis. Üheks osavõtjaks võib olla projektinõustaja. EVK tegevuskava: taotlusvormile tuleb lisada EVK päevakava.

Väljastavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis väljastavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotlejal tuleb tõendada stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda projekti finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle toimumise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotlejal tuleb näidata kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud aasta prioriteetidega.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul: <i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine) ▪ Projekti sisu ja meetodite kvaliteet (projekti teema; innovaatsuse ja loomingu- ning ettevõtlikkuse ja tööturu konkurentsivõime arendamine; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalejate sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine; Euroopa mõõde; eeskätt rahvusvaheliste noortealgatuste puhul: kultuuridevaheline mõõde) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus <i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>tulemuste levitamine ja rakendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluvijate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte</i> kaasamine; ▪ Sooline tasakaal ▪ Projekti elluvijate on esmakordne taotleja.

Mida peaks veel teadma noortealgatuse kohta?

Kes on projekti nõustaja?

Projekti nõustaja on tugiisik, kellel on piisavalt noorsootöö ja/või noortealgatuste kogemusi, et saata noortegruppe, toetada nende õpiprotsessi ja osalust. Tema roll sõltub konkreetse noorterühma vajadustest.

Nõustamine tähendab nõustaja ning noorte partnerlust mõtlemapanevas ning loovas protsessis, mis inspireerib noori oma isikliku potentsiaali maksimaalselt kasutama. Nõustaja austab noori, kui antud projekti eksperte ning usub, et iga noor on loov, leidlik ning terviklik. Seetõttu peaks nõustaja kuulama, jälgima ja kohandama lähenemisi vastavalt noorte vajadustele. Nõustaja peaks avastama, selgitama ja lähtuma sellest, mida noored saavutada soovivad; julgustama noorte eneseleidmist; toetama noorte poolt loodavate lahenduste ja strateegiate teket; ning hoidma noori vastutavate ja aru andvatena.

Projekti nõustaja ei sekku noortealgatusse, kuid ta toetab noortegrupi vastavalt nende vajadusele projekti ettevalmistamisel, elluviimisel ning analüüsil. Nõustajad toetavad õpiprotsessi kvaliteeti ning pakuvad pidevat partnerlust, mille eesmärk on aidata grupil või indiviididel luua projekti täielikke tulemusi.

Projekti nõustajad võivad olla vabatahtlikud või elukutselised, noortejuhid või noorteühenduste juhid, riigiasutuste, noorteklubi või -teenistuste töötajad jne, kuid igal juhul peaks ta teadma ja järgima nõustamisprotsessi üldiseid põhimõtteid.

Projekti nõustajateks võivad olla ka riiklike büroode määratud tugiisikud või projektijuhendajad, kes kohtuvad noortegrupiga mõned korrad projekti arendamise ning selle elluviimise ajal, enamasti selle alguses, keskel ja lõpus.

Varem noortealgatuse projektis osalenud noori võib julgustada kasutama omandatud teadmisi teiste noortegruppide toetamiseks; tänu omaealise juhendaja rolli asumisele võiksid nendest seega saada tugiisikud. Omaealise juhendaja roll tähendab samaealiste sõprade ja kaaslaste toetamist ning see on noortealgatustes oluline vahend tulemuslike kohalike nõustamissüsteemide väljatöötamisel.

Riiklikud bürood võivad korraldada noortealgatuste tulevaste ja endiste toetusesaajate kohtumisi, hõlbustamaks omaealiste juhendajate süsteemi loomist. Noortealgatustega seotud koolituse kohta info saamiseks võtke ühendust kohaliku riikliku bürooga.

Projekti nõustaja ei ole:

- Projektijuht
- Konsultant/nõuandja
- Projekti ellu viiva grupi liige
- Professionaalne koolitaja/ekspert, kes pakub tehnilist abi mingis spetsiifilises valdkonnas. Sellise koolitaja kaasamist saab rahastada projekti tegevuskuludest.
- Projekti vastutav isik.

Noortepass

Kõigil, kes on osalenud programmi Euroopa Noored noortealgatustes, on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab projekti käigus toimunud mitteformaalset ja informaalset õppiskogemust ning selle tulemusi. Noortepass on protsess, mis võimaldab projekti erinevate etappidel teadvustada, analüüsida ja dokumenteerida oma õppimist. Täpsemat infot Noortepassi kohta leiate programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide kohalikust noortealgatusest

Kaksteist Türgi noort töötasid välja projekti, mille eesmärgiks oli tänaval töötama sunnitud lastele elementaarsete arvutialaste oskuste õpetamine. Rühm tegi koostööd kohaliku mittetulundusühinguga, mis töötab nimetatud lastega regulaarselt. Lastega läbi viidud arutelu põhjal selgitas rühm välja nende konkreetse olukorra ning küsis lastelt, mida nood teha soovivad; nii sai alguse arvutiõppe idee.

Selleks, et anda kohalikule noortealgatusele Euroopa mõõde, uurisid noored ja lapsed arvutiga töötama õppimise käigus seda, milline on sarnaste laste olukord teistes Euroopa riikides. Grupp kogus informatsiooni, jagas tulemusi ning arutles Euroopa riikide tänavalaste situatsioonide sarnasusi ja erinevusi. Arvutiõpe kestis kolm kuud ning projekti raames jõuti ligemale 70 lapseni.

"Isiklikul tasandil oli minu jaoks kõige olulisem asjaolu, et projekt andis mulle võimaluse teha seda, mida ma tahtsin! Tead, nende tänavalaste olukord läks mulle tõesti hinge. Ma tahtsin midagi ära teha! Neile on võimalik läheneda; nende reaalsusega tuleb end kurssi viia, kuid nendega tõesti töötamiseks on vaja teatud struktuuri ning just selle noortealgatuse projekt meil saavutada võimaldas! Kontakt kohaliku noortekeskusega ja koostöö mittetulundusühinguga oli väga suureks abiks ja projekti jaoks äärmiselt oluline. Me korraldasime erinevaid tegevusi, mis andsid lastele võimaluse tunda end kusagile kuuluvana. Meile jäi mulje, et me suutsime neid abistada, et nad õppisid midagi kasulikku ja praktilist ning ühtaegu nautisid seda kogemust. Lisaks oli meil kõigil võimalus arendada Euroopa kontekstis solidaarsustunnet kuna meie arusaamad laienesid läbi selle, et me teame nüüd rohkem, mis toimub teistes Euroopa riikides. Lapsed näitasid isegi välja huvi kohtuda lastega teistest riikidest ning seetõttu me planeerimegi koos naaberrigi partneritega rahvusvahelist noortealgatust, milles noored saavad realselt üksteisega kohtuda." (Türgist pärit rühma liige).

Näide rahvusvahelisest noortealgatusest

„Missioon Euroopa“ on rahvusvaheline noortealgatus, mis on loodud 18 Belgia, Saksamaa ja Luksemburgi noore poolt selleks, et julgustada noori poliitiliselt aktiivseteks kodanikeks. Projekt toimus Ypres (Belgia), Berliinis (Saksamaa) ning Luxembourg'is (Luksemburg). Osalejad võtsid osa debattidest, aruteludest ja töötubadest, mis olid põhiliselt seotud Euroopa teemadega. Projekti „Missioon Euroopa“ metodoloogia põhines omaealiste koolitusel ehk mitte vaid loengute käigus teadmiste passiivsel vastuvõtmisel, vaid andes osalejatele võimaluse olla aktiivselt kaasatud läbi arutelude ja debattide. „Missioon Euroopa“ eesmärkideks oli Euroopa Liidu alase teadlikkuse tõstmine, piirideülese koostöö ning kultuuridevahelise mõistmise loomine muutmaks osalisi kaasatud ja tolerantseteks noorteks ning andmaks neile oskused, mida globaliseerunud maailmas vaja. Projekt panustas sotsiaalselt teadliku, eelarvamustevaba ning oskusliku tulevase põlvkonna loomisele.

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamis e alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Projektkulud (rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)	Kõik projekti vahetu teostamisega seotud kulutused (ettevalmistus - kaasa arvatud panus ettevalmistava kohtumise majutusele ja toitlustusele -, tegevuste elluviimine, analüüs, tulemuste levitamine ja kasutamine ning järeltegevused).	<i>Fikseeritud summa</i>	A1.2* (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)	Automaatne juhul, kui järgitakse projekti eelarvet	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalalkirjadega.
	Projektkulud (kohalike noortealgatuste puhul)	Kõik projekti vahetu teostamisega seotud kulutused (ettevalmistus, tegevuste elluviimine, analüüs, tulemuste levitamine ja kasutamine ning järeltegevused).	Fikseeritud summa	B1.2* (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)	Automaatne juhul, kui järgitakse projekti eelarvet
Projekti nõustajaga seotud kulutused	Kõik kulutused, mis on vahetult seotud projektinõustaja(te) osalemisega projektis (vajaduse korral), välja arvatud rahvusvahelised reisikulud	Fikseeritud summa	C1.2* (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)	Automaatne alla 18-aastaste projektimeeskonna liikmete osalusega projekti korral, kuid võimalik ka teiste projektide puhul. Tingimuseks kõigi projektide puhul: vajadus projektinõustaja järele ning tema poolt rühmale pakutav toetus peab olema taotlusvormil konkreetselt välja toodud.	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Reisikulud (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)	Osalejate ja projektinõustaja(te) reisikulud kodust projekti toimumispaika ja tagasi. Kasutada tuleb odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne.	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
	Ettevalmistava kohtumise (valikuline) reisikulud. Kasutada tuleb odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: ettevalmistava kohtumise vajadus ning eesmärgid tuleb taotlusvormis selgelt välja tuua.	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.

*Fikseeritud summad ja ühikuhinnad põhinevad sellel, kus riigis projekti tegevus toimu (vt. tabel B järgmisel lehel)

B) Fikseeritud summad ja ühikulised maksumused

Fikseeritud summad ja ühikuhinnad erinevad riigiti. **Taotleja peab kasutama fikseeritud summasid ja ühikuhindasid, mis kehtivad riigile, kus projekti tegevus toimub** (rahvusvahelise noortealgatuse puhul peab taotleja kasutama selle riigi fikseeritud summasid ja ühikuhindasid, kus taotleja asub)

Fikseeritud summad ja ühikulised maksumused noortealgatusprojektide jaoks on alljärgnevad:

	Projektikulud (Rahvusvaheline noortealgatus)	Projektikulud (Kohalik noortealgatus)	Projektinõustaja ga seotud kulud		
	A1.2	B1.2	C1.2		
Austria	8 300	5 700	1 050		
Belgia	8 000	5 500	1 000		
Bulgaaria	6 100	4 200	750		
Küpros	7 500	5 200	950		
Tšehhi Vabariik	7 200	5 000	900		
Taani	10 000	6 900	1 250		
Eesti	6 900	4 700	850		
Soome	8 900	6 100	1 100		
Prantsusmaa	9 000	6 200	1 100		
Saksamaa	8 000	5 500	1 000		
Kreeka	7 600	5 300	950		
Ungari	6 700	4 600	850		
Island	8 800	6 000	1 100		
Iirimaa	9 200	6 300	1 150		
Itaalia	8 700	6 000	1 100		
Läti	6 800	4 600	850		
Liechtenstein	9 100	6 200	1 150		
Leedu	6 700	4 600	850		
Luksemburg	8 000	5 500	1 000		
Malta	7 500	5 200	950		
Holland	8 500	5 900	1 050		
Norra	10 100	6 900	1 250		
Poola	6 800	4 600	850		
Portugal	7 600	5 200	950		
Rumeenia	6 100	4 200	750		
Slovakkia	7 400	5 100	900		
Sloveenia	7 300	5 000	900		
Hispaania	8 100	5 600	1 000		
Rootsi	8 800	6 000	1 100		
Türgi	6 100	4 200	750		
Ühendkuningriik	10 100	6 900	1 250		
Horvaatia	7 700	5 300	950		
Šveits	9 800	6 700	1 200		

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

▪ Ettevalmistava etapi kvaliteet

Ettevalmistav etapp on noortealgatuse edu seisukohast kriitilise tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb noortegrupil valida teema, mis on oluline nii rühma enda kui ka kohaliku kogukonna jaoks ning selle osas kokku leppida. Nende eesmärgiks peaks olema hästi üles ehitatud tegevus- ja ajakava koostamine; töömeetodite valikul tuleb lähtuda kohaliku kogukonna hüvangust. Kuigi on oluline, et projekti administreerimise ja teostamisega tegeleksid noored ise, võib neid ettevalmistava etapi ajal abistada ning toetada projektiinõustaja. Lisaks on noortegrupi (noortegruppide) ülesandeks jagada grupiliikmete vahel ära meeskonna sisesed rollid (näiteks valides grupijuhhi, delegerides ülesandeid jne).

▪ Tegevuskava kvaliteet

Tegevuskava peab olema konkreetsetl sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega; see peaks pakkuma projektis osalejatele ning seda elluviivatele noortele õpikogemusi. Tegevuskava peaks sisaldama erinevaid töömeetodeid, mis on kohandatud vastavalt projektis osalejatele noortele, et tagada nende parimad võimalikud õpitulemused.

▪ Hindamisetapi kvaliteet

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijatelt ning osalejatelt hindamisprotsessi läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua nii osalejate, kui projekti elluviijate poolt saavutatud õpitulemused

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuste tõrgeteta kulgemiseks hindamisi läbi viia ka enne tegevuste algust, nende ajal ja lõpetamise järel. Tegevustele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning tegevuskava selle valguses kohandada ja korrigeerida.

▪ Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)

Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka elluviimise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma tõendada oma oskust luua ja ellu viia sujuvaid partnerlussuhteid, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalejate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuste kaudu saavutatu rakendamine, levitamine ning järeltegevused. Partneritel soovitatakse sõlmida omavaheline leping, mille eesmärgiks on rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse selgitus ning kokkulepped rahaliste panuste osas.

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

▪ Projekti teema

Projektile peaks olema selgelt määratletud temaatika, mida rühma(de) liikmed soovivad ühiselt uurida. Valitud teema osas tuleb ühiselt kokku leppida ja see peaks kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Mõned näited võimalikest projektiteemadest oleksid järgmised: kunst ja kultuur, sotsiaalne tõrjutus, keskkond, kultuuripärandi kaitse, noorte teavitamine, Euroopa-teadlikkus, linna/maaelu areng, noortepoliitika, tervis, narkootikumide kuritarvitamise vastu võitlemine, kuritegevuse vastased meetmed, rassismi/ksenofobia vastasus, puuetega inimeste ning vanurite toetamine, kodutus, sisserändajad, võrdsed võimalused, omaeliste koolitus, töötus, noortesport, noorte vaba aeg, meedia ja kommunikatsioon jne. Teema tuleb üle kanda noortealgatuste igapäevaste tegevuste konteksti.

▪ Uuenduslik loovus ja ettevõtlikkus

Noortealgatuse kontekstis pannakse erilist rõhku projekti uuenduslike elementide edendamisele. Need uuenduslikud aspektid võivad olla seotud tegevuse sisu ja eesmärkidega, erineva taustaga projekti elluviijate osalusega, loominguiliste ja varem kasutamata probleemide lahendamise viisidega kohalikus kogukonnas, uute meetoditega eksperimenteerimise ja projekti formaatidega või projekti tulemuste levitamiseks. Noortealgatused saavad anda panuse ettevõtlikkuse arendamise alasesse haridusse, kuna on eriti sobivad noortes ettevõtlikkusega seotud oskuste edendamiseks ning loomiseks; need võimaldavad noortel katsetada erinevaid ideid ning neid teoks teha, algatada ning võtta vastutust, kogeda ootamatuid olukordi ja leida lahendusi ning lisaks proovida innovaatilisi ja loovaid meetodeid. Läbi kogemise õppimine võib suurendada noorte võimalust ka tööturul hakkama saada. Noortealgatus võib viia ühenduste, MTÜ-de või teiste organisatsioonide, mis on aktiivsed sotsiaalmajanduse, mittetulundus- või noortesektoris, tekkeni.

Osalejate aktiivne osalemine projektis

Projekti tegevuskava ning kasutatavad meetodid peaksid olema osalejate ning kõigi teiste sihtgruppide jaoks võimalikult kaasavad. Osalejad peaksid olema aktiivselt kaasatud projekti ettevalmistamisse, elluviimisesse ja hindamisse, mõjutama selle ülesehitust ja vastutama ellu viimise eest. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.

▪ Osalejate sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine

Projekt peaks aitama tõsta noortegrupi ja osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, suhtumisi ja teadmisi. Projekti elluviijad peaksid pöörama tähelepanu õppimisprotsessidele, mis iga projektifaasi käigus ilmnevad.

▪ Euroopa mõõde

Noortealgatused, nii kohalikud kui rahvusvahelised, peaksid toetama noorte õppeprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli osana Euroopa olevikust ja tulevikust;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi ja narkomaania üle ning jätab projektitegevustes konkreetse aja ja ruumi arendamiseks käsitletavas teemas Euroopa mõõdet lisaks võimalikule kohalikule ja/või riiklikule mõõtmele;
- projekti teema on seotud Euroopa Liiduga, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide rollid ja tegevused, ELi noortega seotud küsimused;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise põhimõtteid ja õiguskorda.

Kultuuridevaheline mõõde (eeskätt rahvusvaheliste noortealgatuste puhul) Noortealgatused peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks kultuuridevaheline mõõde kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning nendega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus

▪ Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused

Noortealgatuse projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid osapooli noortealgatuse käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida levitajatena (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitilised juhid, arvamustliidrid ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärke ja tulemusi. Projekti mõju on paljuski seotud selle õpitulemustega: õpivad kõik osapooled ning see toimub noortealgatuse erinevatel tasanditel. Näiteks: osalejad omandavad uusi pädevusi nagu sotsiaalne ja kodanikupädevus ning oskusi, mis on seotud nende professionaalse arenguga (veelgi enam, projekti elluviijad ning kohalikud kogukonnad arendavad võimekust ning loovad Euroopas võrgustikke). Seetõttu peavad korraldajad võimaldama projekti õpitulemuste nähtavaks muutmist. Nende õpitulemuste tunnustamiseks ja kinnitamiseks on soovitatav kasutada Noortepassi ja sellega seotult õpitulemuste analüüsi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt arutlema võimalike meetmete üle, et tagada noortealgatuse järeltegevused. Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas kohaliku noortealgatust saaks laiendada koos rahvusvaheliste partneritega rahvusvaheliseks noortealgatuseks? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali noortealgatuse kohta info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiab peamiselt aset enne noortealgatuse läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus
Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „avalikustama“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamaks üldsuse teadlikust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua e-grupp, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.
- Programmi Euroopa Noored nähtavus
Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored levitajatena, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest kogu Euroopas ja kaugemalgi. Projektide elluviijad peaksid programmi puuduvat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivaldt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid noortealgatuse tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida osalust erinevatel tasanditel (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) toimuvatel üritustel (seminarid, konverentsid, arutelud).
- **Tulemuste levitamine ja rakendamine**
Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed noortealgatuse ning selle õpitulemuste levitamiseks ja rakendamiseks.
  - Standardsed meetmed tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks
Standardsed meetmed tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks meetmeid eeskätt pärast noortealgatuse toimumist.
  - Täiendav tulemuste levitamine ja rakendamine
Lisaks tavapärastele tulemuste levitamise ja rakendamise meetmetele võivad projektide elluviijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Programm Euroopa Noored pakub selliste meetmete rakendamiseks täiendavaid finantsvahendeid (vt selle alaprogrammi peatükki „Millised on rahastamistingimused“). Täiendavate tulemuste levitamise ja rakendamise meetmete hulka kuuluvad avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamine; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomine; pikaajaliste koostöösuhete sisseseadmine meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamine (infolehed, brošüürid, voldikud, heade praktikate käsiraamatud, ...); internetiportaalide loomine jne.

Alaprogramm 1.3 – Noorte demokraatiaprojektid

Eesmärgid

See alaprogramm toetab noorte osalust demokraatlikus elus. Selle eesmärgiks on julgustada noorte aktiivset osalust kohalikul, piirkondlikul, riigi või rahvusvahelisel tasandil.

Noorte demokraatiaprojekt annab noortele võimaluse õppida demokraatlike protsesside kohta ning muutuda aktiivsemaks kodanikuks oma kohalikus kogukonnas või Euroopa tasandil. Nad õpivad kriitiliselt analüüsima poliitilisi või sotsiaalseid küsimusi ning oma häält kuuldavaks tegema. Need projektid võimaldavad noortel proovida erinevaid viise, kuidas mõjutada end ümbritsevat ning muuta maailm paremaks.

Mis on noorte demokraatiaprojektid?

Noorte demokraatiaprojekt on välja töötatud Euroopa partnerluse käigus, võimaldamaks Euroopa tasandil ühendada kohalikul, piirkondlikul, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil toimunud projektide ideid, kogemusi ja meetodikaid ning suurendada seega noorte osalust.

Noorte demokraatiaprojektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Alljärgnevalt mõned näited noorte demokraatiaprojekti raames läbiviidavatest tegevustest:

- noorte ja osalusega seotud heade tavade vahetamise, arendamise ja levitamise võrgustike loomine;
- noortega konsulteerimine, eesmärgiga selgitada välja nende vajadused ja soovid demokraatlikus elus osalemise osas;
- kõigi tasandite esindusdemokraatiaga seotud mehhanismidele – kaasa arvatud ELi institutsioonid ja ELi poliitika – keskenduvad infopäevad või seminarid või arutelud noortele;
- noorte ja demokraatlikku elu ja demokraatlikke institutsioone puudutava valdkonna ekspertide ja otsustajate vahelised kohtumised;
- sündmused, kus katsetatakse demokraatlike institutsioonide toimimist ja otsustajate rolle (simulatsioonid);
- eeltoodud tegevuste seeriad või kombinatsioonid, mida võidakse projekti teostamise perioodil viia läbi erinevatel tasanditel (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline).

Mida noorte demokraatiaprojekt ei hõlma

Noorte demokraatiaprojektide raames EI ole toetuskõlblikud järgmised tegevused:

- organisatsioonide põhikirjalised koosolekud;
- poliitilised kogunemised;
- noortevahetused;
- noortealgatused.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noorte demokraatiaprojektide alaprogrammiga seotud hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija peab olema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noortegrupp</i> (pea meeles: mitteametliku noortegrupi puhul võtab üks grupi liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud grupi eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev organisatsioon.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiriigist ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkõkkulepele.</p>
--	---

Projektide elluviijate arv	Vähemalt kaks projekti elluviijat erinevatest programmiriikidest, millest vähemalt üks on ELi riik. Projektis peab iga riigi kohta osalema vähemalt kaks projekti elluviijat. Projektide elluviijad peavad olema sõltumatud (vt alljärgnevad selgitused).
Toetuskõlblikud osalejad	Osalevad noored: programmiriigis <i>seaduslikult elavad</i> noored vanuses 13–30. Otsustajad/ekspertid: Juhul kui projekt näeb ette demokraatlikku elu ja demokraatlikke institutsioone puudutava valdkonna ekspertide ja otsustajate osalemise, võivad olla projekti kaasatud sellised osalejad, sõltumata nende vanusest või geograafilisest asukohast.
Osalejate arv	Projekt peab kaasama vähemalt 16 osalevat noort.
Tegevuskoht (kohad)	Tegevus peab aset leidma projekti elluviija asukohariigis.
Projekti kestus	3 kuni 18 kuud.
Tegevuse kestus	Tegevuse kestuse osas konkreetseid piiranguid kehtestatud ei ole.
Tegevusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada ülevaade projekti tegevuskavast.
Kes võivad taotluse esitada?	Tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija (või üks tegevusi läbiviivatest projekti elluviijatest) võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole (vt punkt „Kuhu taotlus esitada“) kõigi projektis osalevate elluviijate nimel ühise taotluse. Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Projekti elluviija, kes taotleb toetust Täitevasutusest peab olema ametlikult registreeritud vähemalt üks aasta enne taotlustähtaega, millal taotlus esitatakse. Mitteformaalse noortegrupi korral võtab üks grupi liikmetest endale grupi esindaja rolli ja vastutab grupi nimel taotluse esitamise eest oma riiklikule büroole ning <i>rahastamislepingule</i> alla kirjutamise eest.
Kuhu taotlus esitada?	Täitevasutusele esitatavad taotlused: Euroopa tasandil noorsootöös osaleva organisatsiooni poolt esitatud projektitaotlused. Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projektitaotlused.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotlejal tuleb garanteerida sobivate meetmete kasutusele võtmine, et kindlustada projektiga otseselt seotud osalejate kaitse ja turvalisus (vt osa A selles juhendis).

Väljastavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis väljastavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotlejal tuleb tõendada stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda projekti finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle toimumise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotlejal tuleb näidata kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud aasta prioriteetidega.
Projekti teema kvaliteet (20%)	Projekti teemaga seotud kvaliteet, st projekti keskendus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ noorte osalemisele esindusdemokraatiaga seotud mehhanismide töös; või ▪ noortele võimaluse andmiseks kogeda esindusdemokraatia ning aktiivseks kodanikuks olemise kontseptsiooni ja praktikat; või ▪ noorte ja kõigi tasandite (kohalik, regionaalne, riiklik ja Euroopa) otsustajate vahelisele dialoogile kaasaitamisele; või ▪ eeltoodute ükskõik millisele kombinatsioonile.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (30%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate <i>kaitset ja turvalisust</i> tagavate meetmete kvaliteet) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>tulemuste levitamine ja rakendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluvijate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte</i> kaasamine; ▪ Osalevate riikide ja partnerite-projektide elluvijate arv ▪ Sooline tasakaal

Mida peaks veel teadma noorte demokraatiaprojektide kohta?

Poliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine noorte demokraatiaprojektis

Juhul kui projekti raames on ette nähtud poliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine, ei ole nende osalemisega vahetult seotud kuludid (reisikulud, toitlustus, majutus, viisad, erivajadused jne) võimalik katta programmi Euroopa Noored toetuse arvelt. Selliste kulude katmiseks tuleb kasutada muid rahalisi vahendeid (projekti elluvijaja oma ressursid ja/või riiklik, regionaalne, kohalik või erasektori toetus).

Sõltumatud projektide elluvijad

Noorte demokraatiaprojektiraames võivad projekti osapooled olla omavahel seotud või ühises võrgustikus, kuid kõik projektide elluvijad peavad jääma sõltumatuks oma tegevuse osas otsuste langetamisel, nende elluviimisel ja rahastamisel.

Noortepass

Kõikidel inimestel, kes on osalenud programmi Euroopa Noored demokraatiaprojektides, on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist projekti käigus (õpieesmärke). Noortepassi täitmise protsess võimaldab projekti erinevatel etappidel teadvustada, analüüsida ja dokumenteerida oma õppimist. Täpsemat infot Noortepassi kohta leiate programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide noorte demokraatiaprojektist

Soome omavalitsused Mynämäki ja Lieto ning kaks noortegrupi Norra Kjøllefjordi omavalitsusest viivad mõlemas riigis ellu noorte demokraatiaprojekti. Projekti korraldab 16-liikmeline tuumikgrupp, keda toetavad noorsootöötajad, kes omavad ekspertiisi otsuste tegemise struktuuridest. Noored on enamjaolt 15-17-aastased ning mõni neist osaleb aktiivselt kohalikus noortekogus. Kõik osalevad noored pärinevad väikestest, suurlinnadest kaugel asuvatest asulatest. Projekti eesmärgiks on saada rohkem teada otsuste tegemise süsteemide kohta ning lähendada noori otsustetegijatele. Projekti jooksul ehitavad noored Unistuste Küla koos ideaalsete otsustusmehhanismidega. Loodu seostatakse Euroopa kodanikuks olemise teemaga ning arutletakse ka noorte Euroopa identiteedi üle. Noortegrupid simuleerivad ka kohalikes volikogudes otsuste tegemise protsesse ning uurivad lähemalt esindusdemokraatia tööd. Riiklikel ja ühisseminaridel moodustatakse liikumine, mille eesmärgiks on edendada noorte osalemist otsuste tegemisel. Kogu projekti jälgivad mentorpoliitikud, kes esitavad noorte arvamused oma otsuste tegemise struktuuridele. Samuti jälgib projekti mentorajakirjanik, kes toimuvat artiklite kaudu kajastab.

Millised on rahastamistingimused?

Valituks osutunud projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud	<p><i>Toetuskõlblikud otsesed kulutused</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reisikulud (turistiklassi lennupilet, 2. klassi rongipilet) - Majutus/toitlustuskulud - Seminaride, kohtumiste, konsultatsioonide, tegevuste korraldamine - Kirjastus/tõlkimis/teavituskulud - Projekti mõju suurendamisega seotud kulud - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud <p><i>Toetuskõlblikud kaudsed kulutused</i></p> <p>Konstantne osalusmäär, mitte suurem kui 7% toetuskõlblikest otsesest kulutustest, on toetuskõlblik kaudsete kulude all - milleks on peamiselt toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab käsitleda projekti kuludena (nt elektri või interneti arved, ruumide rentimise kulud, püsitöötajate kulud jm).</p>	<p><i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i></p>	<p>75% kõigust toetuskõlblikest kulutustest. (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)</p> <p>Maksimaalselt 50 000 €</p>	<p>Tingimus: eesmärgid ja tegevusprogramm on taotlusvormil selgelt ära toodud.</p>	<p>Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide/pi letite koopiad (üksnes vahetute kulutuste puhul). Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.</p>

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine**
Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka elluviimise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma tõendada oma oskust luua ja ellu rakendada sujuvaid partnerõusuhteid, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuste kaudu saavutatud rakendamine, levitamine ning järeltegevused. Partneritel soovitatakse sõlmida omavaheline leping, mille eesmärgiks on rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse selgitus ning kokkulepped rahaliste panuste osas.

Erineva profiiliga projektide elluviijatest (nt kohalike omavalitsusasutuste kaasamine koos valitsusväliste organisatsioonidega) koosneva partnerluse moodustamine võib tegevuse elluviimisele tublisti kaasa aidata (eriti juhul, kui tegevus on suunatud noorte ja otsustajate vahelise suhtlemise tagamisele).

- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistav etapp on noorte demokraatiaprojekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluviijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele demokraatiaprojekti teemavaldkonna osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid, keelealane toetus). Ettevalmistavas etapis tuleb soodustada osalejate kaasamist projekti ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega.
- **Tegevuskava kvaliteet**
Tegevuskava peab olema konkreetsetel sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega. Tegevuskava peaks pakkuma projektis osalejatele mitmekesiseid õpivõimalusi ning samuti aega ja kohta õpikogemuste ning -tulemuste analüüsimiseks.
- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijatel ning osalejatel hindamisprotsessi läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua nii isikute, kui projektigruppide õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks planeerimiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning sellest tulenevalt projekti tegevusi kohandada ja korrigeerida.

- **Osalejate kaitset ja turvalisust tagavate meetmete kvaliteet**
Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluviijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erinevad olla. Projekti elluviijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhtide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhte olema mõlemast soost. Soovitatav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontaktandmed vastuvõtvast ja asukohariigis, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuht, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avalikustamise kord jne). Samuti on kasulik kokku leppimine ühine „käitumiskodeks“, mis aitab mõlematel, grupi juhtidel ja osalejatel, austada ühiselt kokku lepitud käitumisstandardeid (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitatakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale – eriti hädaolukordades. Täiendavat praktilist teavet koos kontroll-lehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**

Projektile peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema ühiselt valitud ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti noorte demokraatiaprojekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.

▪ Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod

Projekt peab viima kõikide projektis osalejate ja organisatsioonide pädevuste omandamise/täiendamiseni (teadmised, oskused ja hoiakud) ning toetama nende arengut isiklikul, sotsiaalhariduslikul ja professionaalsel tasemel. See saavutatakse läbi mitteformaalse ja informaalse õppe. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sisseelamisega seotud tegevused, ümarlaud jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja ettevõtlikkusele. Selline õppimisprotsess tuleb nii planeerida kui analüüsida projekti läbivalt: osalejatele tuleb tegevuskavas võimaldada koht õpikogemuste ning -tulemuste analüüsiks.

▪ Osalejate aktiivne osavõtt projektist

Osalejad peavad maksimaalses ulatuses võtma aktiivse rolli projekti ellu viimisel: projekti tegevuskava ning kasutatavad meetodid peaks kaasama osalejaid niipalju kui võimalik ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid ka aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.

▪ Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine

Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi. Projekti elluviijad peaksid pöörama tähelepanu õppimisprotsessidele, mis iga projektifaasi käigus ilmnevad

▪ Kultuuridevaheline mõõde

Noorte demokraatiaprojekt peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see aitama ennetada ja võidelda eelarvamuste, rassismi ning kõiki tõrjutust põhjustavaid suhtumisija arendama sallivust ning mitmekesisuse mõistmist.

▪ Euroopa mõõde

Noorte demokraatiaprojekt peaks toetama noorte õppeprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli osana Euroopa olevikus ja tulevikus;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema on seotud Euroopa Liiduga, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide rollid ja tegevused, ELi noortega seotud küsimused;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise põhimõtteid ja õiguskorda.

Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus

▪ Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused

Noorte demokraatiaprojekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid osapooli noorte demokraatiaprojekti käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid tegema kindlaks sihtgrupid, mis suudaksid toimida levitajatena (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamusiidrid ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi. Projekti mõju on paljuski seotud selle õpitulemustega: õpivad kõik osapooled ning see toimub noorte demokraatiaprojekti erinevatel tasanditel. Näiteks: osalejad omandavad uusi pädevusi nagu sotsiaalne ja kodanikupädevus ning oskusi, mis on seotud nende professionaalse arenguga (veelgi enam, projekti elluviijad ning kohalikud kogukonnad arendavad võimekust ning loovad Euroopas võrgustikke). Seetõttu peavad korraldajad võimaldama muuta projekti õpitulemused nähtavaks. Nende õpitulemuste tunnustamiseks ja kinnitamiseks on soovivat kasutada lähenemisi, mis toetavad õpiprotsessi analüüsi (Noortepassi protsess võib siinkohal olla näiteks ja innustuseks).

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning arutlema võimalike meetmete üle, et tagada noorte demokraatiaprojekti järeltegevused. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse noorte demokraatiaprojekti tuleks kaasata uusi partnereid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat

arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali planeeritud tegevuste kohta info levitamiseks, teavitades üldsust ühtlasi programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne noorte demokraatiaprojekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – avalikustama, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehedele; luua e-grupp, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid toimima ühtlasi programmi Euroopa Noored „levitajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest kogu Euroopas ja kaugemalgi. Projektide elluviijad peaksid programmi puuduvat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid noorte demokraatiaprojekti tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida osalust erinevatel tasanditel (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) toimuvatel üritustel (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Tulemuste levitamine ja rakendamine**

Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed noorte demokraatiaprojekti ning selle õpitulemuste levitamiseks ja rakendamiseks. Standardsed meetmed tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse tulemuste levitamise ja rakendamise meetmeid eeskätt pärast noorte demokraatiaprojekti toimumist. Lisaks tavapärasele tulemuste levitamise ja rakendamise meetmetele võivad projektide elluviijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Täiendavate tulemuste levitamise ja rakendamise meetmete hulka kuuluvad avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamine; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomine; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmine meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamine (infolehed, brošüürid, voldikud, heade praktikate käsiraamatud, ...); internetiportaali loomine jne.

Alaprogramm 2 – Euroopa vabatahtlik teenistus

Eesmärgid

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) vahendusel soovitakse noorte seas arendada solidaarsust ja edendada sallivust, edendada kodanikuaktiivsust ja tugevdada noorte üksteisemõistmist.

Mis on Euroopa vabatahtliku teenistuse projekt?

Euroopa vabatahtlik teenistus annab noortele võimaluse vabatahtlikuks tegutsemiseks väljaspool oma elukohariiki kuni 12-kuulise perioodi jooksul. Eesmärgiks on solidaarsuse tekitamine noorte hulgas ning neile „õppeteenistuse“ võimaluse andmine. Lisaks kohaliku kogukonna huvide teenimisele omandavad vabatahtlikud uusi oskusi ja keeli ning avastavad teisi kultuure. Mitteformaalse õppimise põhimõtted on kasutuselt terve projekti vältel.

EVT projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- elluviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

EVT projektid võivad toimuda väga erinevates valdkondades: kultuur, noorsugu, sport, sotsiaalhooldus, kultuuripärand, kunst, tsiviilkaitse, keskkond, arengukoostöö jne. Välistatud on riskantne sekkumine vahetult kriisijärgsesse olukordadesse (nt humanitaarabi, suurõnnetuste vahetute tagajärgede likvideerimine jne).

Projektide eesmärgiks on ühe või mitme EVT tegevuse läbiviimine.

EVT tegevused

EVT projekt koosneb kolmest põhikomponendist:

Teenistus: vabatahtliku(ke) vastuvõtjaks on väljaspool tema päritoluriiki tegutsev projekti elluviija; vabatahtlik asub teenima kohaliku kogukonna huve. Teenistus on tasustamata, mittetulunduslik, täistööajaga ja kestab määratud perioodi. EVT projekt võib kaasata 1 kuni 30 vabatahtlikku kes teevad oma teenistust kas individuaalselt või gruppi(des).

Vabatahtlike järjepidev toetamine: projektide elluviijad on kohustatud tagama kõigile projektis osalevatele vabatahtlikele isikliku, konkreetsete ülesannetega seotud, keelelise ja administratiivse toetuse. Lisainformatsiooni saamiseks palun tutvuge sama dokumendi EVT alaprogrammi osaga „Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti kohta?“

EVT koolitus-ja hindamistsükkel: peale projekti elluviijate antud toetuse vabatahtlikule, korraldavad riiklikud bürood või piirkondlikud SALTO ressursikeskused järgnevat koolitus ja hindamistsükli, millest projekti elluviijad on kohustatud korraldama kõigi vabatahtlike osalemise:

- saabumisjärgsel koolitusel;
- vahekohtumisel (enam kui 6 kuud kestva teenistuse korral);

Täiendavat teavet leiate antud alaprogrammi peatükist „Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti kohta?“.

Millised on EVT projekti elluviijate rollid?

EVT projektides on järgnevad elluviijad, neil on kanda järgnevad rollid ning ülesanded:

- Koordineeriv organisatsioon (KO): Koordineeria võtab taotleja rolli ja kannab hoolt projekti finantsilise ning administreeriva osa eest, sh aruandmine Rahvuslikule Büroole või Täidesaatvale Asutusele. Koordineerija ei pea tingimata olema saatev või vastuvõttev organisatsioon (kuigi võib seda olla). Kui EVT projektis osaleb ainult üks vabatahtlik, võtab koordineerija rolli kas saatev või vastuvõttev organisatsioon. EVT Projektis saab olla vaid üks koordineerija.

- Saatev organisatsioon (SO): valmistab ette ja saadab ühe või mitu vabatahtlikku. EVT projektis võib olla üks või mitu saatvat organisatsiooni.
- Vastuvõttev organisatsioon (VO): vastuvõttev organisatsioon võtab vastu ühe või mitu vabatahtlikku. EVT projektis võib olla üks või mitu vastuvõtvat organisatsiooni.

EVT harta

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) harta on osa programmi Euroopa Noored juhendist ning selles rõhutatakse EVT projektide elluviijate rolle ning EVT peamisi põhimõtteid ja kvaliteedistandardeid. Iga EVT projekti elluviija peab järgima käesolevas hartas ette nähtud sätteid.

Hartast lähtudes otsustavad projektide elluviijad ühiselt, kuidas iga EVT projekti raames läbiviidava tegevuse puhul jagada omavahel ülesanded, kohustused ja toetussumma.

Täiendavat teavet EVT harta kohta leiate antud alaprogrammi peatükist „Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse kohta?”

EVT ei ole:

- EVT ei ole juhuslik, korraldamata, osalise tööajaga vabatahtlik töö;
- EVT ei ole praktika ettevõttes;
- EVT ei ole palgatöö ja sellega ei tohi asendada palgatööd;
- EVT ei ole puhkus ega turismitegevus;
- EVT ei ole keelekursus;
- EVT ei ole odava tööjõu ekspuaterimine;
- EVT ei ole õppeperiood ega kutsekoolitus välismaal.

Milliste kriteeriumide alusel toimub Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti hindamine?

Idapartnerluse akna raames rahastatavate Euroopa vabatahtliku teenistuse projektide hindamisel rakendatakse lisaks allpoolnimetatud hindamiskriteeriumitele ka veel teatud spetsiifilisi kriteeriume, täpsema info leiate antud alaprogrammi peatükist „Idapartnerluse aken”

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

<p>Toetuskõlblikud projektide elluviijad</p>	<p><i>Projekti elluviija peab olema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus; või</i> ▪ rahvusvaheline valitsusasustus; või ▪ tulundusorganisatsioon (üksnes noorsoo-, spordi- või kultuuriürituse korraldamise puhul). <p>Kõik projekti elluviijad peavad olema pärit programmiiriigist, partner-naaberriiigist või mõnest muust maailma partnerriigist.</p> <p>Kõik projekti elluviijad peavad allkirjastama partnerorganisatsiooni osa III (Preliminary Agreement). Programmiriigis või Kagu-Euroopa, Ida-Euroopa või Kaukaasia piirkonna riigis asutatud projektide elluviijad peavad olema <i>akrediteeritud</i>.</p>
<p>Projektide elluviijate arv</p>	<p>Kahe või enama elluviijaga erinevatest maadest, kellest vähemalt üks on Euroopa Liidu riik. Projekti puhul ei tohi partnerriikidest pärit projektide elluviijate arv olla suurem programmiiriigist pärit projektide elluviijate arvust.</p>
<p>Toetuskõlblikud osalejad</p>	<p>See, et EVT projekti puhul ei tohi partnerriikidest pärit projektide elluviijate arv olla suurem programmiiriigist pärit projektide elluviijate arvust, ei mõjuta EVT teenistusi, niikaua kui kogu EVT projektis on sellest reeglist kinni peetud. Saatva organisatsiooni riigis <i>seaduslikult elavad</i> 18–30-aastased noored.</p> <p>Vabatahtlike valimine ei sõltu nende taustast.</p> <p>Vähemate võimalustega vabatahtlikud võivad osaleda alates 16-eluaastast.</p> <p>Vabatahtlikud võidakse valida pärast taotluse esitamist.</p> <p>Vabatahtlik võib osaleda vaid ühes EVT-s. Erand: vabatahtlikud kes on osalenud kuni kahe kuulises EVT-s saavad osaleda rohkem kui ühes teenistuses, eeldusel, et teenistuste kogukestus ei ületa 12 kuud.</p>

Osalejate arv	1 kuni 30. Juhul kui projektis osalevad <i>partnerriigid</i> , ei tohi projektis osalevast partnerriigist pärit vabatahtlike arv olla suurem programmiigist pärit vabatahtlike arvust. Erandid: ühte partnerriigist pärit vabatahtlikku hõlmavad EVT projektid ja EVT projektid <i>Idapartnerluse akna</i> raames.
Teenistuse toimumise koht	Teenistus leiab aset programmi- või partnerriigis. Programmiriigist pärit vabatahtlik võib teenistuses olla teises programmiigis, partner-naaberrigis või maailma partnerriigis. Naabruspiirkonna riigist või teisest maailma riigist pärit vabatahtlik peab teenistuses olema programmiigis.
Projekti kestus	Kuni 24 kuud.
Teenistuse algus	Iga teenistus, mis kestab rohkem kui kaks kuud, peab algama kuu alguses (esimese seitsme päeva jooksul).
Teenistuse kestus	Vähem kui 10 vabatahtlikku hõlmava grupiviisilise EVT tegevuse või individuaalse EVT tegevuse puhul: teenistus kestab minimaalselt kaks kuud ja maksimaalselt 12 kuud. Vähemalt 10 vabatahtlikku hõlmava grupiviisilise EVT tegevuse puhul: teenistus kestab minimaalselt 2 nädalat ja maksimaalselt 12 kuud. Vähemate võimaluste noori kaasav EVT tegevus: teenistus kestab minimaalselt 2 nädalat ja maksimaalselt 12 kuud. Muu teenistus: miinimum 2 kuud ja maksimum 12 kuud.
Teenistusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada ülevaade EVT projektist koos ajakavaga, mis kirjeldab kõigi projekti raames läbiviidavate EVT tegevuste standardset teenistusnädalat.
Kes võivad taotluse esitada?	Täitevasutusele esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse. Projekti elluvijaj, kes taotleb Täitevasutusest toetust, peab olema seaduslikult asutatud vähemalt üks aasta enne vastavat taotlustähtaega, millal projekt soovitakse esitada. (See reegel taotlejale ei kehti taotluse esitamisel <i>Idapartnerluse akna</i> raames). Riiklikule büroole esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse. Selleks et hoida seost riikliku büroo asukohariigiga peab projektis iga EVT teenistus kaasama elluvijat (kas vastuvõttev või saatev organisatsioon) koordineeriva organisatsiooni asukohariigis.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast). Erandina võidakse aktsepteerida EVT projekte, mis koosnevad ühest või mitmest tegevuskavast ning hõlmavad vähemate võimalustega noori, kelle teenistus kestab 2 nädalat kuni 2 kuud; nende taotlused võidakse rahuldada kuni kaks nädalat enne korralise komisjoni toimumist. Täiendava info saamiseks komisjonide koosolekute toimumise kuupäevade kohta saate vastavast riiklikust büroost või Täitevasutusest.
Kuhu taotlus esitada?	Täitevasutusele esitatavad taotlused: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud taotlused; ▪ Kagu-Euroopa riikides asutatud projektide elluvijate poolt esitatud taotlused; ▪ <i>Idapartnerluse akna</i> riikides asutatud projektide elluvijate poolt esitatud taotlused; ▪ teistes maailma riikides asutatud projektide elluvijate poolt esitatud taotlused; ▪ valitsusvaheliste organisatsioonide poolt esitatud taotlused; ▪ noorsoo-, spordi- või kultuuriüritust korraldavate tulundusühingute poolt esitatud taotlused; ▪ suuremahuliste üle-euroopaliste või rahvusvaheliste ürituste (Euroopa Kultuurkapital, Euroopa spordivõistlused jne) korraldajate poolt esitatud taotlused. Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste programmiigis asutatud toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud rahastamistaotlused.

Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Ettevalmistav kohtumine (üksnes vähemate võimalustega noori kaasavate EVT tegevuste puhul). EVK planeerimisel peab see vastama järgmistele <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumidele</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi); ▪ osalejate arv: maksimaalselt 2 osalejat; neist üks alati SO-st; teise osaleja kaasamisel peab ta olema valitud vabatahtlik; ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile peab olema lisatud EVK üksikasjalik ajakava. <p>Mentor: <i>Vastuvõttev organisatsioon</i> peab nimetama mentori. Mentoriks ei saa olla isik, kes vabatahtlikele ülesandeid annab ning nende täitmist kontrollib.</p> <p>Vabatahtlike valimise protsess: Projekti elluviija peab tagama vabatahtlike valimise protsessi läbipaistvuse ja avatuse.</p>

Väljastavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis väljastavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid⁶

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; vabatahtlike valimise protsessi kvaliteet; ettevalmistava etapi kvaliteet; teenistuse ja vabatahtlike ülesannete kvaliteet; vabatahtlikele pakutava toetuse ja koolituse kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; riski vältimise ja kriisijuhtimismeetmete kvaliteet; projektide erinevate prognoositavate elementide kvaliteet, kaasa arvatud vähemate võimalustega noored). ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühildumine EVT harta kvalitatiivsete kriteeriumidega; vabatahtlike projektis osalemise aktiivsus; osalevate vabatahtlike sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; mentori roll; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde). ▪ Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus (mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
Osalejate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte</i> kaasamine; ▪ <i>Sooline tasakaal</i>

Idapartnerluse aken

Pärast 2011. aasta mais kinnitatud ühisteatist „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele – Euroopa naabruspoliitika ülevaade⁷”, on aastatel 2012-2013 võimalik Idapartnerluse akna raames saada lisarahastust, suurendamaks programmi Euroopa Noored projektide arvu ning kaasata rohkem osalejaid kuuest idapartnerluse naabruspiirkonna riigist (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina).

Aken puudutab järgnevat tegevusi:

- Euroopa vabatahtlik teenistus (alaprogramm 2)

⁶ Idapartnerluse akna raames rahastatavate projektide toetuse andmise kriteeriumid on toodud allpool.

⁷ http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/com_11_303_en.pdf.

- Koostöö EL-i naabruskondadega (alaprogramm 3.1).

Spetsiifilised prioriteedid

Lisaks programmi Euroopa Noored püsi- ja aastaprioriteetidele, võtavad idapartnerluse akna raames rahastatavad projektid arvesse spetsiifilisi prioriteete.

Akna raames rahastatakse projekte, mis:

- on selgelt suunatud maapiirkonnast või mahajäänud linnapiirkondadest pärit vähemate võimalustega noorte toetamisele
- suurendavad teadlikkust noorsootöö kohta
- edendavad noortevaldkonna parimate praktikate jagamist.

Toetuskõlblikkuse, välistavad ja valiku tegemise kriteeriumid

Akna raames rahastatavate Euroopa vabatahtliku teenistuse projektide osas rakendatakse samu toetuskõlblikkuse, välistamise ja valiku tegemise kriteeriume, mida kasutatakse EVT projektide hindamisel, ning neile lisandub alljärgnev spetsiifiline toetuskõlblikkuse kriteerium:

Toetuskõlblike projektide elluviijad	Iga projekti elluviija peab olema pärit kas programmi riigist või idapartnerluse naabruspiirkonna riigist (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina) ning omama akrediteeringut.
---	--

Täpsema informatsiooni toetuskõlblikkuse, välistavate ja valiku tegemise kriteeriumite kohta leiate osast "Milliste kriteeriumide alusel toimub Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti hindamine?"

Toetuse andmise kriteeriumid

Akna raames rahastatavate Euroopa vabatahtliku teenistuse projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi eesmärkide ja prioriteetidega (10%) ▪ Idapartnerluse akna spetsiifiliste prioriteetidega (20%)
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; vabatahtlike valimise protsessi kvaliteet; ettevalmistava etapi kvaliteet; teenistuse ja vabatahtlike ülesannete kvaliteet; vabatahtlikele pakutava toetuse ja koolituse kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; riski vältimise ja kriisijuhtimismeetmete kvaliteet; projektide erinevate prognoositavate elementide kvaliteet, kaasa arvatud vähemate võimalustega noored</i>) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühildumine EVT harta kvalitatiivsete kriteeriumidega; vabatahtlike projektis osalemise aktiivsus; osalevate vabatahtlike sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; mentori roll; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus (<i>mõju ja mitmekordistav efekt; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; tulemuste levitamise ja kasutamise</i>).
Osalejate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vähemate võimalustega noorte kaasamine. Idapartnerluse piirkonnast pärinevate noorte puhul maapiirkonnast või mahajäänud linnapiirkondadest pärinevate noorte kaasamine. ▪ Projektides, millest võtab osa rohkem kui üks vabatahtlik, peavad vähemalt pooled vabatahtlikud olema idapartnerluse riikidest.

Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse kohta?

Millised on EVT-s osalevate projektide elluviijate rollid?

Selles osas soovitatakse kuidas rollid peaksid jaotuma EVT projekti elluviijate vahel (mõningatel juhtudel on teatud rollide täitmine automaatselt konkreetse projekti elluviija kohustuseks).

Programmi Euroopa Noored juhendile lisatud Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) hartas kirjeldatakse projektide elluviijate ülesandeid EVT saatva, vastuvõtva ja koordineeriva organisatsiooni rollis, samuti EVT peamisi põhimõtteid ja kvaliteedinõudeid, mida iga EVT projekti raames peab järgima.

Koordineeriv organisatsioon

- Esitab taotluse ja kannab riikliku büroo või Täitevasutuse ees vastustust kogu projekti rahaliste vahendite haldamise ja juhtimise eest.
- Koordineerib projekti koostöös kõigi saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega.
- Jaotab EVT toetuse saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonide vahel.
- Tagab, et vabatahtlikud saavad EVSi Infopaki ning et vabatahtlikud osalevad EVT koolitus- ja hindamistsükli tervikuna.
- Toetab kõigiti vastuvõtvasse organisatsiooni lähetatud vabatahtlikke.
- Teostab täies mahus või osaliselt projektis osaleva saatva või vastuvõtva organisatsiooni haldusülesandeid.
- Tagab koos saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega kõigi vabatahtlike registreerimise kohustuslikus EVT rühmakindlustuslepingus, mille sõlmimine on programmi Euroopa Noored raames kohustuslik.
- Hangib koos saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega viisid seda vajavatele vabatahtlikele. Vajadusel võivad riiklikud bürood/Täitevasutus väljastada viisa saamiseks vajalikud toetuskirjad.
- Annab tuge õpikogemusele/Noortepassi vormistamine. Koos saatva ja vastuvõtva organisatsiooni ning vabatahtlikuga täidab ning annab välja Noortepassi tunnistused vabatahtlikele, kes seda oma Euroopa vabatahtliku teenistuse lõppedes saada soovivad.

Saatev organisatsioon

- **Ettevalmistustööd**
  - aitab vabatahtlikel vastuvõtvat organisatsiooni leida ning sellega kontakteeruda;
  - tagab vabatahtlike osalemise lahkumisele eelneval ettevalmistaval koolitusel;
  - tagab vabatahtlikele enne teenistusse asumist nõuetekohase koolituse, arvestades sealjuures nende individuaalsete vajadustega ja vabatahtlike koolituste koolitussükliga: Juhised ja miinimum kvaliteedinõuded vabatahtlikele. Euroopa Komisjon (vaata: http://ec.europa.eu/youth/youth-in-action-programme/doc405_en.htm).
  - Tagab vabatahtlike osalemise ettevalmistaval kohtumisel, kui seda korraldab riiklik büroo või SALTO ressursikeskus.
- **Kontaktid vabatahtliku teenistuse ajal**
  - hoiab kontakti vabatahtlike ning vastuvõtivate organisatsioonidega projekti läbiviimise ajal.
- **Vabatahtliku naasmisel**
  - tagab vabatahtlike osalemise tegevuse lõpphindamisel;
  - aitab vabatahtlikel uuesti nende kodukogukonda integreeruda;
  - annab vabatahtlikele võimaluse oma kogemuste jagamiseks ja vahetamiseks;
  - soodustab igati vabatahtlike osalemist projekti mõju suurendamisel;
  - nõustab vabatahtlikke edasiste koolitus-, väljaõppe- ja tööhõivevõimaluste osas.
  - Tagab vabatahtlike osalemise iga-aastasel EVT kohtumisel, kui seda korraldab riiklik büroo vabatahtlike koduriigis.

Vastuvõttev organisatsioon

- **Mentor**
  - määrab mentori, kes vastutab vabatahtlike isikliku toetamise eest õppeprotsessi vältel ning Noortepassi vormistamisel.
- **Ülesandega seotud toetus**
  - teostab vabatahtlike üle järelevalvet ja juhendab neid kogunud personali abil.
- **Isiklik toetus**
  - tagab vabatahtlikele isikliku toetuse;

- annab vabatahtlikele võimaluse kohaliku kogukonda sulandumiseks, teiste noortega kohtumiseks, sotsialiseerimiseks, vabaajategevustes osalemiseks jne;
- soodustab võimaluse korral kontakti loomist teiste EVT vabatahtlikega.
- **EVT koolitus- ja hindamistsükkel ja keeleõppe toetus**
- tagab vabatahtlike osalemise kohalejõudmisjärgses koolituses ja vahehindamises;
- korraldab keeleõppevõimalusi.
- **Teenistuse põhimõtted**
- EVT üldise kättesaadavuse tagamine: vastuvõttev organisatsioon ei saa teha ettekirjutusi vabatahtlike etnilise kuuluvuse, usuliste veendumuse, seksuaalse sättumuse, poliitilise arvamuse jne osas; samuti ei ole neil õigust vabatahtlike valimisel nõuda neilt mingit kvalifikatsiooni või kindlat haridustaset;
- vabatahtlikele pakutakse võimalusi konkreetsete ülesannete täitmiseks, kasutades selle juures ära mõningaid vabatahtlike ideid, loomingulist lähenemist ja kogemusi;
- selgete ja konkreetsete õppimisvõimaluste väljaselgitamine vabatahtlike jaoks.
- **Majutus ja toitlustamine**
- vabatahtlikud varustatakse sobivate majutus- ja toitlustusvõimalustega (või makstakse neile toiduraha, mis laieneb ka puhkuseperioodile).
- **Kohalik transport**
- vabatahtlikele tagatakse kohaliku transpordi kättesaadavus.
- **Päevarahad**
- vabatahtlikele makstakse päevaraha kord kuus või nädalas.

Millistel koolitus- ja hindamisüritustel peavad EVT vabatahtlikud osalema?

Saabumisjärgne koolitus

Saabumisjärgne koolitus toimub pärast vastuvõtvasse riiki saabumist. Vabatahtlikele tutvustatakse neid vastuvõtvat riiki ja keskkonda ning aidatakse neil üksteist paremini tundma õppida. Koolitus kestab keskmiselt seitse päeva.

Vahekohtumine (kohustuslik üksnes enam kui 6 kuud kestva teenistuse korral)

Vahekohtumine/hindamine annab vabatahtlikele võimaluse saadud kogemusi hinnata, kohtudes samal ajal erinevates vastuvõtvast riigis läbiviidavates projektides osalevate teiste vabatahtlikega. Selline koolitus kestab reeglina keskmiselt kaks ja pool päeva.

Kes korraldab EVT koolitus- ja hindamistsükli läbiviimist?

EVT vabatahtlikel on õigus ja kohustus osaleda nimetatud koolitustel ja hindamistel. EVT koolitus- ja hindamistsükli eest vastutava asutuse/isiku määramisel lähtutakse sündmuste toimumise kohast.

Programmiriikides on koolituste/hindamise korraldajaks riiklikud bürood (kaasa arvatud Täitevasutuse kinnitatud projektides osalevate vabatahtlike koolitused/hindamised).

Kagu-Euroopa ja Ida-Euroopa ning Kaukaasia piirkonna riikides on koolituste/hindamiste korraldajaks SALTO SEE ja SALTO EECA ressursikeskused (kaasa arvatud Täitevasutuse kinnitatud projektides osalevate vabatahtlike koolitused/hindamised).

Koordineeriv organisatsioon peab positiivse rahastusotsuse korral sellest asjasse puutuvaid riiklikke büroosid või SALTO ressursikeskusi esimesel võimalusel informeerima, selleks, et vastavad struktuuriüksused saaksid projekti kaasatud vabatahtlikega koolitustsükli planeerimisel arvestada.

Toetuse andja (riiklik büroo või Täitevasutus) võib eraldada taotlejale toetust koolitustsükli osaliseks või täielikuks elluviimiseks juhul, kui taotlusvormil on vastav vajadus ära näidatud ja nõuetekohaselt põhjendatud. Lisarahastuse taotlemisel peavad koolitused kajastuma kõigis taotlusvormi vastavates osades ning taotletavad summad peavad olema kooskõlas Programmi juhendis toodud rahastusreeglitega.

Vabatahtlike koolituste korraldamine taotleja poolt on soositud ka juhul, kui projektis pole selleks täiendavat toetust eraldatud.

Kõigis ülejäänud partnerriikides on koolituste korraldajaks EVT saatvad, vastuvõtavad või koordineerivad organisatsioonid, kes peavad aluseks võtma Euroopa Komisjoni dokumendis „Vabatahtlike koolitamine: juhendid ja minimaalsed kvaliteedinõuded“ sätestatud nõuded (http://ec.europa.eu/youth/documents/evs_vol_training_minimum_standards.pdf). Rahalist toetust antakse vastavaid üritusi korraldavatele toetusesaajatele (vt rahastamistingimused); täiendava rahalise toetuse taotlemine tuleb taotlusvormil ära märkida.

Kõigil olulistel EVT koolitustel ja analüüsi kohtumistel tuleb anda infot ka Noortepassi kohta.

Milliseid lisakoolitusi ja analüüsi kohtumisi tehakse EVT vabatahtlikele?

Koolitus enne teenistusse asumist

Enne teenistusse asumist vabatahtlikele koolituse korraldamine on EVT projekti elluviijate kohustus (tavaliselt saatev või koordineeriv organisatsioon). Koolitusel osalemisel on vabatahtlikele võimalus rääkida oma ootustest, tõsta motivatsiooni ning saada teavet nii vastuvõtva riigi kui ka programmi Euroopa Noored kohta. Lisaks võivad riiklikud bürood (või SALTO SEE ja EECA ressursikeskused) organiseerida ühe päevalise lisakoolituse selleks, et luua isiklik kontakt teenistusse minevate vabatahtlikega.

Iga-aastane EVT kohtumine

Kõigil endistel EVT vabatahtlikel soovitatakse tungivalt osaleda iga-aastasel EVT kohtumisel, mille korraldab riiklik büroo vabatahtlike koduriigis (või SALTO SEE ja EECA ressursikeskused vastavates piirkondades). See kohtumine on analüüsiv ja hindav, "alumni" kohtumine ja promoüritus. Kohtumine kestab 1-2 päeva.

Mis on EVT organisatsioonide akrediteerimine?

Akrediteerimisega saadakse juurdepääs EVTle ning tagatakse EVT minimaalne nõutav kvaliteeditase.

Kes?

Programmiriigi, Kagu-Euroopa või Ida-Euroopa ja Kaukasuse piirkonna riigi mis tahes organisatsioon peab olema akrediteeritud, kui soovib EVT vabatahtlike välja saata või vastu võtta või EVT projekti koordineerida. Organisatsioonid väljaspool programmiriike ja Kagu-Euroopa/Ida-Euroopa ja Kaukasuse piirkonna riike saavad osaleda EVT projektipartneritena ilma akrediteeringuta.

Kuidas?

Akrediteeringu saamiseks esitavad organisatsioonid *sooviavalduse*, mis sisaldab nende motivatsiooni ja EVT tegevuste ideede kirjeldust (vt komisjoni kodulehekülge aadressil http://ec.europa.eu/youth/via/forms/forms_yia_en.html). Avaldus esitatakse akrediteerimise eest vastutavatele institutsioonidele (vt alltoodud info). Sama organisatsioon võib esitada taotluse ühe või mitme akrediteeringu saamiseks (saatva, vastuvõtva või koordineeriva organisatsioonina).

Millal?

Sooviavaldusi võib esitada jooksvalt (tähtaega ei ole kehtestatud). Pojektide elluviijatel tuleb esitada oma avaldused mõistliku aja jooksul enne EVT projektitaotluste esitamise tähtaega (üldjuhul vähemalt kuus nädalat enne nimetatud tähtaega), selleks vältida olukorda, kus projektitaotlus lükatakse tagasi, põhjendades seda asjaoluga, et mõned osalevad projektide elluviijad ei ole taotluse hindamise hetkeseisuga akrediteeritud.

Kelle poolt?

Akrediteerimisega tegelevad:

- **Täitevasutus:** hindab projektide elluviijaid, kelleks on a) Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus; b) rahvusvaheline valitsusorganisatsioon või c) noorsoo-, kultuuri- või spordiüritusi korraldav tulundusorganisatsioon;
- Projekti elluviija asukohariigi **riiklik büroo** kõigi programmiriikides asuvate projektide elluviijate puhul;
- Kõigi Kagu-Euroopas asuvate projektide elluviijate puhul **SALTO Kagu-Euroopa ressursikeskus**.
- Kõigi Ida-Euroopas ja Kaukasuse piirkonnas asuvate projektide elluviijate puhul SALTO Ida-Euroopa ja Kaukasuse (EECA) ressursikeskus.

Märkus: Kõik sooviavaldused tuleb täita inglise keeles.

Kuidas edasi?

Reeglina langetavad akrediteerijad otsuse kuue nädala jooksul pärast akrediteerimisavalduse saamist. Heakskiitva otsuse korral omistavad pädevad asutused organisatsioonile akrediteerimisnumbri ning teavitavad sellest projektide elluviijaid; nimetatud number tuleb märkida kõikide EVT projektide taotlustele, millega projekti elluviija on seotud.

Akrediteering kehtib sooviavalduses märgitud perioodi jooksul; maksimaalseks kestuseks on kolm aastat. Pärast kehtivuse lõppemist võib akrediteeringut uuendada; selleks esitatakse uus sooviavaldus.

Akrediteeringu omandanud organisatsioonid peavad akrediteerimisprotsessi järgselt läbima toetava koolituse kas kohalikul või rahvusvahelisel tasandil.

Kõik projektide elluviijad peavad järgima EVT hartat projekti kõikides etappides; see on akrediteeringu andmise eeltingimuseks. Kui EVT hartat järgida ei suudeta, võib akrediteeringu igal ajal tühistada.

Partnerite leidmise hõlbustamiseks avalikustatakse projektide kirjeldused ja kõigi akrediteeritud organisatsioonide andmed Euroopa vabatahtliku teenistuse andmebaasis. Projekti elluviijatel, kes ei saa vabatahtlike vastu võtta pika ajaperioodi jooksul, soovitatakse sellest teavitada oma riiklikku bürood, selleks et nende profiil andmebaasis ajutiselt muuta nähtamatuks selleks ajaks kui nad aktiivselt ei otsi EVT partnereid ja vabatahtlikke. Andmebaasi leiab aadressilt: http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm.

Kuidas on korraldatud vabatahtlike valimise protsess?

Organisatsioonid ei või valiku tegemisel eristada vabatahtlike etnilise päritolu, usutunnistuse, seksuaalse sättumuse või poliitiliste vaadete järgi. Nad ei või eeldada varasemat kvalifikatsiooni, kindlat haridustaset, teatud kogemusi või algtasemest paremat keeleoskust. Siiski võib nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel – tulenevalt vabatahtlikele antavatest ülesannetest ja olukorrast – tekkida vajadus valida välja erioskustega kandidaadid.

EVT kindlustus

Iga vabatahtlik tuleb registreerida komisjoni EVT vabatahtlike grupikindlustuses, mis täiendab riiklikku sotsiaalkindlustust – kui see on kohaldatav – vabatahtlikule väljastatava Euroopa tervisekindlustuse kaardi (või millegi sarnase) abil.

Koordineeriv organisatsioon on koostöös saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega vastutav vabatahtlike registreerimise eest. Registreerimine tuleb läbi viia enne vabatahtlike lahkumist ning kehtima kogu teenistuse perioodi jooksul.

Juhendmaterjal kindlustuskatte ja toetuse korraldamise kohta, koos registreerimisprotsessi kirjeldava materjaliga, on kättesaadav aadressil www.europeanbenefits.com.

Noortepass

Igal noorel, kes on osalenud Euroopa vabatahtlikus teenistuses, on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist projekti käigus (õpiesmäärke). Noortepassi täitmise protsess võimaldab projekti erinevatel etappidel teadvustada, analüüsida ja dokumenteerida oma õppimist. Täpsemat infot Noortepassi kohta leiate programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Millist toetust on võimalik saada?

Euroopa vabatahtliku teenistuse raames pakuvad noortele ja organisatsioonidele kvaliteedi- ja tehnilist abi riigi tasandil riiklikud bürood ja niinimetatud EVT nõuande- ja tugiorganisatsioonid, Euroopa tasandil Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus ning Euroopa Komisjon.

Põhiteenus seisneb vastava soovi korral vabatahtlike ning EVT saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide otsimises ning ühiste huvide, tausta ja ootustega vabatahtlike ja organisatsioonide kokku viimises.

See on peamiselt mõeldud abiks neile, kes tahavad osaleda EVT, kuid kellel ei ole veel vajalikke Euroopa või rahvusvahelisi kontakte. Suureks abiks on ka akrediteeritud EVT-organisatsioonide andmebaas Internetis (vt komisjoni veebilehte aadressil: http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm).

Lisaks võidakse pakkuda muid teenuseid. Täpsemat teavet pakutavate teenuste kohta saate riiklikelt büroodelt või Täitevasutuselt.

Lisaks on projekti kinnitamise järel abiks Täitevasutus, mille vahendusel abistatakse ja toetatakse kõiki kriisi/ohusituatsiooni sattunud EVT projektides osalevaid vabatahtlikke ning abistatakse neid viisadega seotud küsimustes: eacea-p6@ec.europa.eu.

Näiteid EVT projektidest

Ühte tegevust hõlmav EVT projekt

Projekti elluviija Itaaliast koordineerib projekti ja esitab projekti rahastustaotluse Itaalia riiklikule büroole. Projekt hõlmab ühte Saksa vabatahtlikku, kes osaleb 7-kuulises teenistuses Itaalias. Vabatahtlikku vastu võttev organisatsioon on see, kes esitas rahastustaotluse ja saatev organisatsioon on Saksamaa projekti elluviija. Koosseis: 1 saatev organisatsioon (Saksamaa), 1 vastuvõttev organisatsioon (Itaalia), 1 vabatahtlik.

EVT projekt, mis hõlmab mitut vabatahtlikku, kes asuvad teenistustesse individuaalselt

Projekti elluviija Ungarist koordineerib projekti ja esitab projekti rahastustaotluse Ungari riiklikule büroole. Projekt hõlmab nelja Ungari vabatahtlikku, kes asuvad 6-kuulisse teenistusse. Teenistused algavad erinevatel aegadel. Kahe vabatahtliku saatvaks organisatsiooniks on Ungari projekti elluviija, kes on ka koordineerija rollis. Nende vabatahtlike vastuvõtvateks organisatsioonideks on Poola ja Slovakkia projekti elluvijad. Kahe vabatahtliku saatvaks organisatsiooniks on üks teine Ungari projekti elluviija ja neid võtab vastu Prantsuse organisatsioon. Koosseis: 2 saatvat organisatsiooni, millest üks on samal ajal projekti koordineerijaks (Ungari), 3 vastuvõtvat organisatsiooni (Poola, Slovakkia ja Prantsusmaa), 4 vabatahtlikku.

EVT projekt, mis hõlmab mitmeid teenistusi ja viiakse ellu grupiviisiliselt

Portugali projekti elluviija koordineerib ja esitab projekti rahastustaotluse Portugali riiklikule büroole. Projekt hõlmab 12 vabatahtlikku Austriast, Eestist, Kreekast ja Türgist, kes teevad kokku 2-kuulise teenistuse Portugali lastekodus. Vabatahtlike vastuvõttev organisatsioon on sama, kes esitas projekti rahastustaotluse ja on koordineerijaks ning saatvateks organisatsioonideks on igast saatvast riigist vastavad organisatsioonid. Koosseis: 1 vastuvõttev organisatsioon, olles samaaegselt ka koordineerija rollis (Portugal), 4 saatvat organisatsiooni (Austria, Eesti, Kreeka, Türgi) ja 12 vabatahtlikku (igast riigist 3).

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

A) Alaprogramm 2: ülevaade rahastamistingimustest

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Reisikulud	Vabatahtliku reisikulud kodust projekti toimumispaika (üks edasi-tagasipilet). Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet)	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	90% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad
	Reisikulud (vajadusel) ettevalmistavaks kohtumiseks. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet)	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: ettevalmistava kohtumise vajadus peab olema selgelt välja toodud taotlusvormis. Rahastust saab kasutada vähemate võimaluste või erivajadustega vabatahtlike jaoks.	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad
Projekti kulud	Kulud, mis on otseselt seotud projekti elluviimisega (vabatahtliku tööalane, keeleline, kultuuriline, emotsionaalne ja praktiline ettevalmistus; mentorlus, toitlustus ja majutus teenistuse ajal, keeleõpe, kohalik transport, administratiiv- ja sidekulud, materjalid, analüüs ja hindamine, projekti tulemuste ja mõju suurendamisega seotud kulud ja järeltegevused).	Ühikuline maksumus	A.2 x vabatahtlike arv x välismaal teenistuses viibitud kuude arv	Automaatne	Tulemusi/saavutusi tuleb kirjeldada lõpparuandes. Vabatahtliku allkirjastatud deklaratsioon saadud toetuse kohta lõpparuandes.
Vabatahtliku päevaraha	Vabatahtliku „taskuraha“ isiklike lisakulude katteks (antakse kord nädalas või kuus).	Ühikuline maksumus (olenevalt riigist, vt allpool olev tabel C)	Igakuine päevarahade summa eurodes x välismaal teenistuses viibitud kuude arv x vabatahtlike arv	Automaatne	Vabatahtliku allkirjastatud deklaratsioon

Erakorralised kulud	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viisa- ja vaksineerimiskulud ▪ Muud kulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega/erivajadustega vabatahtlikega (toetussumma arvelt võib katta näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keelekoolitust/toetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist; majutust ja toitlustust ettevalmistava kohtumise raames; tugevdatud mentorluse kulusid). 	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: kulutuste vajalikkus peab olema põhjendatud taotluses.	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad
----------------------------	---	--	-----------------------------------	--	---

B) Fikseeritud summad ja ühikulised maksumused

Fikseeritud summad on riigipõhised ning taotluses tuleb kasutada selle riigi fikseeritud summat, kus vabatahtlik teenistus aset leiab.

Alaprogrammi A2 fikseeritud summad ja ühikulised maksumused on järgmised (summad eurodes):

	Projekti kulu vabatahtliku kohta
	A2
Austria	540
Belgia	590
Bulgaaria	500
Horvaatia	570
Küpros	610
Tšehhi Vabariik	490
Taani	630
Eesti	520
Soome	630
Prantsusmaa	570
Saksamaa	520
Kreeka	610
Ungari	510
Island	610
Iirimaa	610
Itaalia	610
Läti	550
Lichtenstein	610
Leedu	540
Luksemburg	610
Malta	600
Holland	620
Norra	630
Poola	540
Portugal	600
Rumeenia	500
Slovakkia	550
Sloveenia	580
Hispaania	530
Rootsi	630
Šveits	620
Türgi	500
Inglismaa	630
Partnerriigid	440

C) Vabatahtliku päevaraha (eurot kuus)

Programmiriigid

Euroopa Liidu liikmesriigid (EL) ⁸	
Austria	110 €
Belgia	105 €
Bulgaaria	65 €
Eesti	85 €
Hispaania	105 €
Holland	115 €
Iirimaa	125 €
Itaalia	115 €
Kreeka	95 €
Küpros	95 €
Leedu	80 €
Läti	80 €
Luksemburg	105 €
Malta	95 €
Poola	85 €
Portugal	95 €
Prantsusmaa	125 €
Saksamaa	105 €
Soome	120 €

⁸ Programmi **EUROOPA NOORED** raames on toetuskõlblikud ka ülemeremaade ja -territooriumide isikud ning vastavatel juhtudel ka ülemeremaade ja -territooriumide avalikud ning eraõiguslikud asutused ja institutsioonid, mille suhtes kohaldatakse programmi eeskirju ja nendes liikmesriikides kehtivat korda, millega ülemeremaad ja -territooriumid on seotud. Kõnealuste ülemeremaade ja -territooriumide loend on toodud Nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsuse (ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise kohta Euroopa Ühendusega (2001/822/EÜ), ELT L 314, 30.11.2001) lisas 1A.

Slovakkia	95 €
Sloveenia	85 €
Taani	140 €
Tšehhi	95 €
Ungari	95 €
Rootsi	115 €
Rumeenia	60 €
Ühendkuningriik	150 €
Osalevad Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riigid, mis on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed	
Island	145 €
Liechtenstein	130 €
Norra	145 €
Sveits	140 €
Kandidaatriik	
Horvaatia	95 €
Türgi	85 €

Euroopa naabruspiirkondade riigid	
Ida-Euroopa ja Kaukaasia	
Idapartnerluse aken-koostööriigid	
Armeenia	70 €
Aserbaidžaan	70 €
Gruusia	80 €
Moldova	80 €
Ukraina	80 €
Valgevene	90 €
Muud koostööriigid	
Vene Föderatsioon	90 €
Vahemere piirkond	
Alžeeria	85 €
Egiptus	65 €
Iisrael	105 €

Jordaania	60 €
Liibanon	70 €
Liibüa	50 €
Läänekalda ja Gaza sektori Palestiina omavalitsus	60 €
Maroko	75 €
Süüria	80 €
Tuneesia	60 €
Kagu-Euroopa	
Albaania	50 €
Bosnia ja Hertsegoviina	65 €
Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik (FYROM)	50 €
Kosova, munder UNSC 1244/1999	80 €
Montenegro	80 €
Serbia	80 €

Teised maailma koostööriigid	
Afganistan	50 €
Ameerika Ühendriigid	80 €
Angola	80 €
Antigua ja Barbuda	85 €
Argentiina	75 €
Austraalia	75 €

Bahama	75 €
Bangladesh	50 €
Barbados	75 €
Belize	50 €
Benin	50 €
Boliivia	50 €
Botswana	50 €
Brasiilia	65 €
Brunei	60 €
Burkina Faso	55 €
Burundi	50 €
Cooki saared	50 €
Costa Rica	50 €
Djibouti	65 €
Dominica	75 €
Dominikaani Vabariik	60 €
Ecuador	50 €
Ekvatoriaal-Guinea	60 €
El Salvador	55 €
Elevandiluurannik	60 €
Eritrea	50 €
Etiopia	50 €
Fidži	50 €
Filipiinid	60 €
Gabon	75 €
Gambia	50 €
Ghana	70 €
Grenada	75 €
Guajaana	50 €
Guatemala	50 €
Guinea	50 €
Guinea-Bissau	50 €
Haiti	65 €
Hiina	55 €
Honduras	50 €
Ida-Timor	50 €
India	50 €
Indoneesia	50 €
Jaapan	130 €

Jamaica	60 €
Jeemen	60 €
Kambodža	50 €
Kamerun	55 €
Kanada	65 €
Kasahstan	70 €
Kenya	60 €
Kesk-Aafrika Vabariik	65 €
Kiribati	60 €
Kolumbia	50 €
Komoorid	50 €
Kongo Demokraatlik Vabariik	80 €
Kongo Vabariik	70 €
Korea	85 €
Kõrgõzstan	75 €
Laos	50 €
Lesotho	50 €
Libeeria	85 €
Lõuna-Aafrika Vabariik	50 €
Madagaskar	50 €
Malaisia	50 €
Malawi	50 €
Mali	60 €
Marshalli Saared	50 €
Mauritaania	50 €
Mauritius	60 €
Mehhiko	70 €
Mikroneesia	55 €
Mosambiik	60 €
Namiibia	50 €
Nauru	50 €
Nepal	50 €
Nicaragua	50 €
Nigeeria	50 €
Niger	50 €
Niue	50 €
Paapua Uus-Guinea	55 €
Panama	50 €
Paraguay	50 €

Peruu	75 €
Roheneemesaared	50 €
Ruanda	65 €
Saalomoni Saared	50 €
Saint Kitts ja Nevis	85 €
Sainte-Lucia	75 €
Saint-Vincent ja Grenadiinid	75 €
Singapur	75 €
Sambia	50 €
Samoa	50 €
São Tomé ja Príncipe	60 €
Seišellid	85 €
Senegal	65 €
Sierra Leone	55 €
Sudaan	55 €
Suriname	55 €
Svaasimaa	50 €
Zimbabwe	50 €
Tai	60 €
Tansaania	50 €
Togo	60 €
Tonga	50 €
Trinidad ja Tobago	60 €
Tšaad	65 €
Tšiili	70 €
Tuvalu	50 €
Uganda	55 €
Uruguay	55 €
Usbekistan	75 €
Uus Meremaa	60 €
Vanuatu	60 €
Venezuela	50 €
Vietnam	50 €

D) Alaprogramm 2: koolitus- ja hindamistsükkel

Toetust EI ANTA, kui koolitus leiab aset programmi riigis, Kagu-Euroopa riigis või Ida-Euroopa ja Kaukaasia riigis (kuna nimetatud riikides korraldatakse koolitusi riiklike büroode või SALTO ressursikeskuste tellimisel või poolt ning need on osalejatele tasuta), välja arvatud eriloo olemasolu korral.

Muudes riikides toimuvate koolituste puhul antakse toetust järgmistel tingimustel:

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Sabumisjärgse koolituse kulud	Tegevuse korraldamisega otseselt seotud kulud, kaasa arvatud koolituskohta ja tagasi sõitmisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest Kuni 900 € x osalejate arv (vabatahtlikud, koolitajad jne)	Tingimused: plaanitud tegevuse sisu ja eesmärgid kirjeldatakse taotluses, järgides Euroopa Komisjoni miinimumnõudeid vabatahtlike koolituse suhtes.	Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.
Vahekohtumisega seotud kulud	Tegevuse korraldamisega otseselt seotud kulud, kaasa arvatud koolituskohta ja tagasi sõitmisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest Kuni 500 € x osalejate arv (vabatahtlik, koolitaja jne).	Tingimused: plaanitud tegevuse sisu ja eesmärgid kirjeldatakse taotluses, järgides Euroopa Komisjoni miinimumnõudeid vabatahtlike koolituse suhtes	Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

Kuidas jaguneb EL-i rahastus projektide elluviijate vahel?

Euroopa vabatahtliku teenistuse raames toetatavad projektid on riigiülased ning need põhinevad kahe või enama projekti elluviija koostööl.

Projekti elluviijate hulgas on taotlejal peamine administratiivne roll; see esitab taotluse kõikide partnerite nimel ning kui projekt saab heakskiidu:

- kannab toetuse andja suhtes rahalist ja juriidilist vastutust projekti eest tervikuna
- koordineerib projekti koostöös kõikide partneritega, kes on seotud projekti elluviimisega
- saab EL-i programmilt Euroopa Noored rahalist toetust.

Kuid projekti rakendamise osas vastutavad ülesannete elluviimise eest kõik partnerid. Seetõttu on oluline, et taotlust esitav projekti elluviija jagaks EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha igale projekti elluviijale proportsionaalses vastavuses ülesannetega, mida nad peavad ellu viima.

Seetõttu soovib Euroopa Komisjon tungivalt, et programmi Euroopa Noored projektiga seotud projekti elluviijad sõlmiksid omavahel partnerluslepingu, mille eesmärgiks on kõikide projektiga seotud osapoolte rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse kirjeldus, kokkulepped rahaliste panuste osas.

Partnerlusleping on oluline vahend, mis tagab programmi Euroopa Noored projekti elluviijate vahel usaldusväärse partnerluse ning hoiab ära või ohjab võimalikke konflikte.

Leping peaks sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

- projekti nimetust ning viidet taotluse esitaja ning toetuse andja vahel sõlmitud rahastamislepingule
- kõikide projektis osalevate projekti elluviijate nimesid ja kontaktandmeid
- iga projekti elluviija rolli ja kohustusi
- EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha jaotust (vastavalt ülaltoodud kohustustele)
- projekti elluviijate maksete ja ülekannete tegemise juhiseid
- iga projekti elluviija esindaja nime ja allkirja.

Kuigi selline praktika on ülimalt soovitatav, et kaitsta kõikide projektis osalevate partnerite huve, ei kohusta Komisjon projektis osalejaid kirjaliku lepingu kaudu partneritega suhteid formaliseerima. Samuti ei nõua sellist lepingut Euroopa Noored riiklik büroo või Täitevasutus.

Sealjuures on projekti elluviijatel õigus ühiselt otsustada, kuidas EL-i toetust jaotatakse ja milliseid kulusid sellest kaetakse. Alljärgneva tabeli eesmärgiks on varasemate kogemuste põhjal näidata, kuidas kasutada EL-i toetust, toetamaks peamiste ülesannete elluviimist:

Euroopa vabatahtlik teenistus

Rahastuse soovitatav jaotus „projektikulude“ raames
(see ei hõlma reisikuluseid, erakorralisi kulusid ja vabatahtlike tasu)

Ülesannete kategooria	Saatev/saatvad organisatsioon(id)*	Vastuvõttev/-võtvad organisatsioon(id)**	Koordineeriv(ad) organisatsioon(id)***
Protsent „projekti kogukuludest“	5%-15%	80%-90%	3%-8%

* Värbamine, vabatahtliku lahkumiseelne koostöö ja ettevalmistamine, vabatahtlikuga kontakti hoidmine, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine/suhtlemine.

** Vabatahtliku toetamine (ülesandega seotud, keeleline ja isiklik tugi, mentor), majutus, toit, kohalik transport, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine/suhtlemine.

*** Koordineerimine, monitooring ja hindamine, võrgustikutegevus, sisesuhtlus ja välisuhtlus, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine, toetus.

Ülevaade taotlemisprotsessist:

<u>Teenistuse toimumispiirkond/riik</u>	<u>Kes võivad taotluse esitada</u>	<u>Kuhu taotlus esitada</u>
Programmiriigid	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Ida-Euroopa ja Kaukaasia	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Vastuvõtva Ida-Euroopa ja Kaukaasia riigi ühendus Idapartnerluse akna koostööriigi puhul	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Vahemere piirkond	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Vahemere piirkonna riigi ühendus	----- (Koostöotalituse EuropeAid hallatavate MEDA rahaliste vahenditega toetatavad projektid, vt „Mida peaks veel teadma naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavate projektide kohta?” alaprogramm 3.1 peatükis)
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Kagu-Euroopa	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Vastuvõtva Kagu-Euroopa riigi ühendus	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Kuidas koostada head projekti

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid” on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

▪ Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine

Saatva, vastuvõtva ja koordineeriva organisatsiooni ning vabatahtlike vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust juhul, kui teenistuse eesmärk eeldab

oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatu mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine. Konkreetse ürituse korraldamisega seotud projektis on vajalik tugev ja läbimõeldud partnerlus sündmust korraldava asutusega.

▪ **Vabatahtlike valimise protsessi kvaliteet**

EVT üldist avatust kõigile noortele ning programmi Euroopa Noored vaimsust kajastavad kõigile ligipääsetavad ning läbipaistvad vabatahtlike valimise protsessid.

▪ **Ettevalmistava etapi kvaliteet**

Ettevalmistav etapp on EVT projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. EVT projekti elluviimisel nõuetekohase ettevalmistamise koos vabatahtlikega tagab saatev organisatsioon koostöös koordineeriva ning vastuvõtva organisatsiooni ja riikliku bürooga. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, ajakava, vabatahtlike ülesanded, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, keelealane toetus) jne.

Projekti elluviijate vaheline tihe kontakt ja infovahetus pärast vabatahtlike valimist ja enne teenistuse algust annab võimaluse kohandada projekti ülesehitust vastavalt vabatahtlike eripärale ja motivatsioonile.

▪ **Teenistuse ja vabatahtlike ülesannete kvaliteet**

Tegevusprogramm peab olema konkreetsetl sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega.

Eesmärgiks tuleks seada ülesannete ja vabatahtlike eripärade võimalikult hea kokkusobimine. Ülesanded peaksid võimaluste piires lähtuma nende isiklikest võimetest ja õppimise ootustest. Vabatahtlikud ei tohiks täita professionaalidele mõeldud ülesandeid; selle nõude järgimine aitab vältida vabatahtlike kasutamist asendustööjõuna ja/või neile liigse vastutuse panemist. Maksimaalselt tuleks vältida ka rutiinsete ülesannete täitmist. Vabatahtlike ülesannete hulka peaks muu hulgas kuuluma suhtlemine kohaliku kogukonnaga. EVT vabatahtlikud ei või täita ülesandeid, mis on seotud teiste EVT projektide teostamisega (st nad ei või osaleda projekti juhtimisel või EVT vabatahtlike valimisel või koolitamisel).

▪ **Vabatahtlikele pakutava toetuse ja koolituse kvaliteet**

Vabatahtlikele peab projekti kõikides etappides olema tagatud nõuetekohase toetuse kättesaadavus. Täpsemalt peaks kõikidele vabatahtlikele olema kättesaadav isiklik, õppimis- ja Noortepasiga seotud, ülesannetega seotud, keeleline ja administratiivne toetus. Isikliku toetuse eest vastutab mentor; ülesandega seotud toetuse tagamise eest peaksid vastutama teised kogemustega isikud.

Kuna EVT osaks on noorte vabatahtlike pikaajaline viibimine teises riigis, on ülimalt oluline tagada neile projekti kõigis etappides vajaliku koolituse kättesaadavus. Kõik vabatahtlikud osalevad EVT koolitustsükli, mis koosneb teenistusse asumisele eelnevast ja saabumisjärgsest koolitusest, vahekohtumisest ja iga-aastasest EVT kohtumisest. Vabatahtlikel peaks olema võimalus oma EVT kogemuste vahetamiseks, jagamiseks ja hindamiseks. Lisaks pakutakse vabatahtlikele keeleõpet, mis moodustab nende teenistusgraafiku lahutamatu osa. Keelealase toetuse vorm, kestus ja sagedus sõltuvad konkreetse vabatahtliku vajadustest, oskustest ja ülesannetest ning organisatsiooni võimekusest.

▪ **Hindamisetapi kvaliteet**

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijatelt ning vabatahtlikelt hindamisprotsessi läbiviimist. Hindamisetapp keskendub projekti tegelikele tulemustele. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja vabatahtlike ootuste realiseerumisele.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse projekti tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevuste algust, selle ajal ja lõpetamise järel.

Vajalik on koordinaatori ja mentori omavaheliste regulaarsete kohtumiste korraldamine. Sellised regulaarselt aset leidvad vahehindamised on olulised vabatahtlikelt tagasiside saamiseks ning alaprogrammi kohandamiseks vastavalt tagasiside sisule.

▪ **Riski vältimise ja kriisijuhtimismeetmete kvaliteet**

Projekti elluviija on kohustatud projekti raames tagama riski vältimise ja kriisijuhtimismeetodite rakendamise. Rakendatakse mehhanisme, mis aitavad kaasa noorte õppimiskogemuse saamisele mõistlikkuse piires turvalises ja kaitstud keskkonnas.

▪ **Projektide erinevate prognoositavate elementide kvaliteet, kaasa arvatud vähemate võimalustega noored**

Vähemate võimalustega noori kaasavaid üritusi tuleks korralda nii enne kui pärast reaalse projekti läbiviimist ning need ei tohiks kujuneda üksikuks ürituseks.

Niisuguste projektide ettevalmistamisel ning teostamisel tuleb erilist rõhku panna noorte iseärasuste ja erivajaduste analüüsimisele ning vastavalt sellele kohandatud ja toetava lähenemise rakendamisele. Projektidesse tuleks aktiivsete osalistena teadlikult kaasata vähemate võimalustega noori.

Soovitatav on enne tegelikku teenistusse asumist ettevalmistava kohtumise korraldamine vastuvõtva organisatsiooniga, kuna see aitab kaasa tugeva partnerluse loomisele ning vähemate võimalustega noorte aktiivsele kaasamisele.

Vähemate võimalustega noorte isikliku toetamise seisukohast võiks kaaluda täiendavat mentorlust nii saatva kui ka vastuvõtva organisatsiooni poolt; tegemist on ühise ülesandega, mida saavad ja vastuvõtavad organisatsioonid täidavad vastavalt oma kohustustele.

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

Ühildumine EVT harta kvalitatiivsete kriteeriumidega

Projekti koostamisel tuleb aluseks võtta Euroopa vabatahtliku teenistuse harta kvalitatiivsed elemendid, kuna need hõlmavad erinevaid olulisi aspekte, näiteks partnerlus, EVT põhimõtted, kvaliteedistandardid ja meetmed, info ja tunnustamine.

Vabatahtlike projektis osalemise aktiivsus

Vabatahtlikud peavad aktiivselt osalema nii teenistuse ettevalmistamisel kui ka hilisemal hindamisel.

Osalevate vabatahtlike sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine

Projekt peaks aitama tõsta vabatahtlike enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse, isikliku ja professionaalse arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.

Lisaks peaks projekt tagama EVT „õppimisteenistuse“ olemuse ehk pakkuma noortele mitteformaalse õppimise kogemust. Sellest tulenevalt peaks projektitaotlus andma lühikese ülevaate oodatavatest õpitulemustest ning nendega seotud õppimisprotsessidest.

Eeltoodust tulenevalt peaks vastuvõtvas organisatsioonis üheaegselt teenistuses olevate vabatahtlike arv olema võimalikult väike ning sobivas suhtes EVT projekti olemuse ning organisatsiooni suutlikkusega pakkuda väärtuslikku õppiskogemust samaaegselt mitmele vabatahtlikule.

Kui mitmed vabatahtlikud teevad oma teenistust grupiviisiliselt, siis selliste EVT-de puhul peab olema tagatud õpitulemus mitte üksnes individuaalsel, vaid ka rühma tasandil. Sellest tulenevalt tuleb kavandada ühised kohtumisi ja kontakte vabatahtlike vahel.

Mentori roll

Mentor vastutab vabatahtlike isikliku ja õppimise protsessi/Noortepassi protsessi toetamise eest ning aitab neil sulanduda kohaliku kogukonda. Lisaks mängib mentor olulist rolli teenistuse jooksul ja lõppedes vabatahtlikega õppimistulemusi arutades ning Noortepassi tunnistust silmas pidades. Probleemide korral on vabatahtlikel võimalik mentorite poole pöörduda.

Kultuuridevaheline mõõde

Euroopa vabatahtlik teenistus peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa tolerantsi arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

Euroopa mõõde

Euroopa vabatahtlik teenistus peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevis ja tulevis;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonid, Euroopa projektid;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist ja õigusriigile iseloomulikke põhimõtteid.

Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus

Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused

Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega, vaid viima „Euroopa“ kontseptsiooni ka asjassepuutuvate kohalike kogukondadeni. Selleks peaksid vastuvõtavad organisatsioonid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes teisi tegutsejaid vabatahtlikke välja saatma või vastu võtma. Projektide elluvijad peaksid kindlaks tegema võimalikud sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamussaadajad ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi.

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluvijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projektide elluvijate ning osalejate loominguks pakub lisapotentsiaali Euroopa vabatahtliku teenistuse kohta info levitamiseks, teavitades üldsust ühtlasi programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega toimub peamiselt enne Euroopa vabatahtliku teenistuse projektide läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluvijad ja osalejad peaksid oma projekti ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleeplakke, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Kõigepealt tuleb projektis osalevaid organisatsioone ja vabatahtlikke teavitada nende EVT tegevuses osalemisest. Kõik EVT projektid peaksid rõhutama toetuse päritolu ning andma muule maailmale teavet programmi Euroopa Noored kohta.

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluvijad peaksid programmi puuduvat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõiki projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid korraldada ka seminare ja töötubasid vabatahtliku teenistuse aja jooksul. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluvijatel peaksid olema välja töötatud meetmed EVT tulemuste, sealhulgas kõigi osapoolte õpitulemuste mõju suurendamiseks.

Meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusega keskenduvad mõju suurendamise meetmed teenistuse enda asemel eeskätt projekti tulemustele. EVT tulemuste mõju suurendamine võib olla seotud teenistuse ajal omandatud teadmiste edasiandmisega; nii võib näiteks kuus kuud vanadekoduses teenistuses olnud noor külastada mõnda teist keskust või huvitatud asutust, et levitada häid tavasid või meetodeid, mida ta teenistuse käigus omandas. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast teenistuse toimumist. Kõik meetmed eeldavad vabatahtlike aktiivset osalemist.

Euroopa vabatahtliku teenistuse harta

Euroopa vabatahtliku teenistuse harta

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) harta on osa programmi Euroopa Noored juhendist ning selles rõhutatakse EVT saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide rolle ning EVT peamisi põhimõtteid ja kvaliteedistandardeid. **Iga EVT organisatsioon järgib käesolevas hartas ette nähtud sätteid.**

EVT partnerlus

Iga EVT teenistuse aluseks on saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide ning vabatahtliku kindel partnerlus. Tagada tuleb vabatahtlikule antavate ülesannete sobivus tema eripäraga. Vabatahtlike ettevalmistamise ja toetamise eest enne EVT tegevust, selle ajal ja pärast seda vastutab saatev organisatsioon.

- Vastuvõttev organisatsioon peab vabatahtlikele kogu teenistuse jooksul tagama kindlad ja korralikud elamis- ja töötingimused. Samuti peab vastuvõttev organisatsioon tagama piisava isikliku, keelelise ja ülesandekohase toetuse, sealhulgas ka vabatahtlikule mentori määramise.
- Koordineerival organisatsioonil (taotlejal) on projekti ellurakendamist hõlbustav roll, mis tähendab haldus- ja kvaliteeditoe pakumist kõigile projektipartneritele ning kaasaaitamist nende võrgustiku loomisele.

EVT põhimõtted, mis tuleb tagada

- Mitteformaalse hariduse ja kultuuridevahelise õppe mõõde; vabatahtlikule konkreetse õppeplani koostamise kaudu.
- Teenistuse mõõde, kindlustades vabatahtliku ülesannete mittetulundusliku laadi. Tagada tuleb ka vabatahtliku täistööajaga teenistus ja tema aktiivne roll tegevuste rakendamisel. EVT vabatahtlike tegevused ei tohi asendada palgatööd.
- Kasu kohalikule kogukonnale ja kontakti saavutamine kogukonnaga.
- EVT on vabatahtlikele tasuta, välja arvatud osaline omaosalus reisikulutuse hüvitamisel (maksimaalselt 10% reisikuludest) .
- Kättesaadavus ja kaasamine: EVT vabatahtlike värbamisel säilitavad organisatsioonid EVT kättesaadavuse kõigile noortele, ilma eelarvamuseeta etnilise päritolu, usutunnistuse, seksuaalse sättumuse või poliitiliste vaadete suhtes. Kui projekt on suunatud vähemate võimalustega noortele, pannakse paika teemakohast ettevalmistust, toetust ja järeltegevust võimaldavad vahendid ja suutlikkused.

EVT kvaliteedistandardid, mis tuleb tagada

Vabatahtliku toetamine

- enne EVT teenistust, selle ajal ja pärast seda, eelkõige kriisienetuse ja -juhtimise puhul;
- kindlustuse, viisa, elamisloa, reisikorralduse ja kõigi EVT haldustoimingute puhul;
- hõlbustades vabatahtliku osalust EVT koolitustsükli (ettevalmistav koolitus, saabumisjärgne koolitus, vahekohtumine ja iga-aastane EVT kohtumine);
- nähes ette sobivad hindamismeetmed.

Teave

- Kõigil EVT partneritel on õigus saada tegevuse kohta täielikku teavet ning leppida kokku kõigis punktides.
- Paika tuleb panna nähtavus-, levitamise- ja avalikustamismeetmed.

Tunnustamine

- Igal EVT vabatahtlikul on õigus saada *Noortepass*

Alaprogramm 3.1 – Koostöö Euroopa Liidu naabruspiirkondade riikidega

Eesmärgid

Antud alaprogrammi eesmärgiks on inimestevahelise vastastikkuse mõistmise soodustamine avatuses õhkkonnas, panustades ühtlasi noorte tegevusega kõnealustes riikides toetavate kvaliteedisüsteemide arendamisse. Selle raames toetatakse võrgustikupõhiseid tegevusi ning aidatakse kaasa valitsusväliste organisatsioonide suutlikkuse tõstmisele, tunnustades nende olulist rolli naabruspiirkonna riikide tsiviilühiskonna arendamisel. See hõlmab noorsootöö ja noorteorganisatsioonide valdkonnas läbiviidavat koolitust ning nendevahelist kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist. Samuti toetatakse tegevusi, mille tulemusel võidakse luua pikaajalisi, kvaliteetseid projekte ning partnerlusi.

Antud alaprogrammi raames toetatakse kahte tüüpi, kahes erinevas peatükis kirjeldatud tegevusi:

- Noortevahetused naabruspiirkonna riikidega;
- Koolitus- ja võrgustikuprogrammid naabruspiirkonna riikidega.

Peatükid „Idapartnerluse aken“, „Mida peaks veel teadma koostöö kohta Euroopa Liidu naabruspiirkonna riikidega?“, „Ülevaade taotlemisprotsessist“ ja „Kuidas koostada head projekti?“ kehtivad mõlemat tüüpi projektide puhul.

Mis on noortevahetus naabruspiirkonna riikidega?

Noortevahetus naabruspiirkonna riikidega on projekt, mille käigus saavad omavahel kokku noorte grupid kahest või enamast riigist, kel tekib sel moel võimalus tõstatada ja arutada erinevaid teemasid, saades samal ajal infot üksteise riikide ja kultuuride kohta. Noortevahetus on erinevatest riikidest pärit, kahe või enama projekti elluvijja transsnatsionaalsel *partnerlusel* põhinev tegevus. Alaprogrammi 3.1 raames toimuv noortevahetus esindab rahvusvahelist partnerlust, milles osalevad programmi riikidest ja naabruspiirkonna riikidest pärit projektide elluvijjad.

Sõltuvalt osalevate riikide arvust võib noortevahetus olla kahe-, kolme- või mitmepoolne. Kahepoolne noortevahetus on igati õigustatud juhul, kui projekti elluvijjate jaoks on tegemist nende esimese Euroopa projektiga või kui osavõtjate näol on tegemist väikeste või kohalike gruppidega, kel puuduvad kogemused tegevuseks Euroopa tasandil.

Noortevahetus võib olla seotud reisimisega, hõlmates kõigi osalejate üheaegset liikumist läbi ühe või mitme vahetusprojekti osaleva riigi.

Noortevahetuse projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Mida noortevahetus ei hõlma

Noortevahetuse raames EI ole toetuskõlblikud järgmised tegevused:

- akadeemilised õppereisid;
- rahalise kasu saamise eesmärgil läbiviidavad vahetused;
- turismi alla liigituvad vahetused;
- festivalid;
- puhkuserisid;
- keelekursused;
- loomereisid;
- kooliklasside vahetused;
- spordivõistlused;
- organisatsioonide põhikirjalised kokkusaamised;
- poliitilised kogunemised;
- töömalevad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub naabruspiirkonna riikide noortevahetuse alaprogrammiga seotud hindamine?

Noortevahetustele, mida rahastatakse „Idapartnerluse akna“ kaudu, kehtivad lisaks allpool toodud kriteeriumitele veel spetsiifilised hindamiskategooriad. Täpsem info peatükis „Idapartnerluse aken“.

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiriigist või naabuspiirkonna riigist ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkokkuleppele.</p>
Projektide elluviijate roll	<p>Osalejate rühma teise riiki lähetav projekti elluviija on <i>saatev organisatsioon (SO)</i>. Noortevahetuse raames oma asukohariigis noorterühma vastuvõttev projekti elluviija on <i>vastuvõttev organisatsioon (VO)</i>.</p>
Projektide elluviijate arv	<p>Kahepoolne noortevahetus: kaks projekti elluviijat erinevatest programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja teine naabuspiirkonna riigist.</p> <p>Kolmepoolne noortevahetus: kolm projekti elluviijat kolmest erinevast programmiriigist, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja üks naabuspiirkonna riigist.</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: vähemalt neli elluviijat, kellest kõik on erinevatest programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja kaks <i>naabuspiirkonna riigist.</i></p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Programmiriigis või naabuspiirkonna riigis <i>seaduslikult elavad</i> 13–25-aastased noored (kuni 20% osalejatest võivad olla 26-30 aasta vanused).</p>
Osalejate arv	<p>Igas noortevahetuses peab osalema vähemalt 16 ja kuni 60 noort, arvestamata rühmajuhete.</p>
Osalejate rahvusrühmade koosseis	<p>Kahepoolne noortevahetus: minimaalselt 8 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud).</p> <p>Kolmepoolne noortevahetus: minimaalselt 6 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud).</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: minimaalselt 4 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud).</p> <p>Igal rahvusrühmal peab olema vähemalt üks rühmajuht.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Tegevus peab aset leidma ühe projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas.</p> <p>Samaaegsed noortevahetused: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides. Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas.</p>
Projekti kestus	<p>Maksimaalselt 15 kuud.</p>
Tegevuse kestus	<p>6-21 päeva (reisipäevad välja arvatud).</p>
Tegevusprogramm	<p><i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p>
Kes võivad taotluse esitada?	<p>Üks projekti elluviijatest võtab endale koordineeriva organisaatori (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalejate elluviijate nimel taotluse. Kõik projekti elluviijad ei saa taotlejad olla; taotlemise õigus ei laiene järgmistele projekti elluviijatele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>mitteformaalne noorterühmitus,</i> ▪ projekti elluviija naabuspiirkonna riigist. <p>Erand: Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluviija võib taotluse esitajaks olla juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks.</p> <p>„Idapartnerluse akna“ riigist pärit projekti elluviija võib taotluse esitajaks olla juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks.</p> <p>Riiklike büroode kaudu esitatavad projektid: juhul kui projekti teostamine toimub programmiriigis, peab taotlejaks olema tegevuse toimumise kohaks olevast riigist pärit projekti elluviija.</p> <p>Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Projekti elluviija, kes taotleb toetust Täitevasutuselt, peab olema seaduslikult asutatud vähemalt üks aasta enne taotlustähtaega, millal soovitakse projekt esitada (see reegel ei kehti „Idapartnerluse akna“ riikidest pärit elluviijatele).</p>

Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused; ▪ Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluviija juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. ▪ „Idapartnerluse akna“ riigist pärit projekti elluviija juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p>
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (Täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Osalejate kaitse ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine (EVK): Juhul kui projekti osaks on EVK, peavad täidetud olema järgmised <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumid</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi); ▪ osalejate arv: 1 osaleja rühma kohta. Osalejate arvu võib suurendada kaheni tingimusel, et osalejatest üks on noortevahetuses osalev isik; ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile lisatakse EVK päevakava.

Välisavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet</i>). ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde). ▪ Projekti nähtavuse ja ulatuse kvaliteet (<i>mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; mõju suurendamine</i>).

Osalejate ning projektide elluvijate arv ja taust (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte kaasatus;</i> ▪ Geograafiline tasakaal: tasakaal programmiikiidest pärit projektide elluvijate arvu/osalejate arvu ja <i>naabruspiirkonna riikidest</i> pärit projektide elluvijate arvu/osalejate arvu vahel; ▪ Regionaalne koostöö: samasse regiooni kuuluvate naabruspiirkonna riikide projektide elluvijate osalemine (nt EECA, MEDA, SEE esindajad); ▪ Sooline tasakaal; ▪ Tegevus on mitmepoolne noortevahetus.
--	---

Idapartnerluse aken

Pärast 2011. aasta mais kinnitatud ühisteatist „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele – Euroopa naabruspoliitika ülevaade“⁹, on aastatel 2012-2013 võimalik „Idapartnerluse akna“ raames saada lisarahastust, suurendamaks programmi Euroopa Noored projektide arvu ning kaasata rohkem osalejaid kuuest idapartnerluse naabruspiirkonna riigist (**Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina**).

Idapartnerluse aken puudutab järgnevaid tegevusi:

- Euroopa vabatahtlik teenistus (alaprogramm 2)
- Koostöö EL-i naabruspiirkondadega (alaprogramm 3.1).

Spetsiifilised prioriteedid

Lisaks programmi Euroopa Noored püsi- ja aastaprioriteetidele, võtavad idapartnerluse akna raames rahastatavad projektid arvesse spetsiifilisi prioriteete.

Prioriteetsus antud „Idapartnerluse akna“ raames antakse projektidele, mis:

- on selgelt suunatud maapiirkonnast või mahajäänud linnapiirkondadest pärit vähemate võimalustega noorte toetamisele
- suurendavad teadlikkust noorsootöö kohta
- edendavad noortevaldkonna parimate praktikate jagamist.

Toetuskõlblikkuse, välistavad ja valiku tegemise kriteeriumid

Akna raames rahastatavate noortevahetuste projektide osas rakendatakse samu toetuskõlblikkuse, välistamise ja valiku tegemise kriteeriume, mida kasutatakse EL naabruspiirkonna noortevahetuste projektide hindamisel, ning neile lisandub alljärgnev spetsiifiline toetuskõlblikkuse kriteerium:

Toetuskõlblike projektide elluvijad	Iga projekti elluvijaja peab olema pärit kas programmiikiidest või idapartnerluse naabruspiirkonna riigist (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina).
--	---

Lisainformatsiooni toetuskõlblikkuse, välistavate ja valiku tegemise kriteeriumide kohta leiate osast "Milliste kriteeriumide alusel toimub naabruspiirkonna noortevahetuse hindamine?"

Toetuse andmise kriteeriumid

Akna raames rahastatavate noortevahetuste projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest, mis peegeldavad akna spetsiifilisi prioriteete:

Ühildumine eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi eesmärkide ja prioriteetidega (10%) ▪ Idapartnerluse akna spetsiifiliste prioriteetidega (20%).
---	---

Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine projektis; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevusprogrammi kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitsmise ja turvalisuse tagamise meetmete kvaliteet</i>) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (<i>ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; mitteformaalse õppimise lähenemine; osalejate projektis osalemise aktiivsus; osalejate sotsiaalse ja isikliku arengu soodustamine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde</i>) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus (<i>mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; tulemuste levitamine ja kasutamine</i>).
Osalejate ja projekti elluviijate profiil ja hulk (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte kaasatus. Idapartnerluse piirkonnast pärinevate noorte puhul maapiirkonnast või mahajäänudatest linnapiirkondadest pärinevate noorte kaasatus.</i> ▪ <i>Vähemalt pooled projektis osalejad peavad olema idapartnerluse riikidest.</i>

Mida peaks veel teadma koostöös naabruspiirkonna riikidega läbiviidava noortevahetuse kohta?

Kes on grupijuht?

Grupijuht on täiskasvanu, kes saadab noortevahetuses osalevaid noori, et tagada noorte tulemuslik õppimine, kaitstud ja turvalisus.

Koostöö Vahemere piirkonnaga - Euro-Med noorteprogramm

Programm Euroopa Noored toetab *Vahemere piirkonnaga* seotud projekte üksnes siis, kui tegevused leiavad aset ühes programmiriikidest.

Vahemere piirkonnas läbiviidavaid projekte toetatakse Euro-Med noorteprogrammi vahendusel, mida juhivad Euroopa Komisjoni koostöötalitus EuropeAid. Nimetatud programmi rakendatakse läbi spetsiaalsete Vahemere piirkonnas asutatud struktuuriüksuste, mis kannavad nimetust Euro-Med noorteüksused (EMYU). Euro-Med noorteprogrammi kaudu rahastatavad projektitaotlused esitavad Vahemere piirkonnas asuvad programmi elluviijad vastava riigi EMYUle. Euro-Med noorteprogrammi raames esitatavate projektidega seonduvaid nõudeid selgitatakse vastavates projektikonkursi teadetes, mille avaldavad EMYUd. Konkursiteated ja vastavad taotlusvormid koos täiendava infoga Euro-Med noorteprogrammi kohta leiab järgmiselt aadressilt: www.euromedyouth.net

Noortepass

Kõikidel inimestel, kes on osalenud programmi Euroopa Noored noortevahetuses (alaprogramm 3.1), on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist noortevahetuses (õpieesmärke). Noortepass protsessi käigus teadvustatakse, analüüsitakse ja dokumenteeritakse projekti erinevatel etappidel toimunud õppimist. Täpsemat infot Noortepassi tunnistuse kohta leiab programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavast noortevahetusest

Gruusiast pärit organisatsioon ja Briti rühm algatasid multikultuurilise noortevahetusprojekti, mis kandis nimetust „Euroopa kohtub Medea kodumaaga – noortevahetus stereotüüpide ja ksenofoobia vastu ning kultuuridevahelise mõistmise propageerimisel“, mis viidi läbi Gruusias, Kobuletis. Projekti eesmärgiks oli kultuuridevahelisele mõistmisele kaasaaitamine ning selles osales kuus noorterühma Ukrainast, Gruusiast, Venemaalt, Suurbritanniast, Eestist ja Saksamaalt. Kõik rühmad koosnesid neljast osalejast ja ühest rühmajuhist.

Osalejad arutasid Kreeka mütoloogiast tuntud Medea legendi aluseks võttes teiste rahvaste vastu suunatud ksenofoobia ja stereotüüpide päritolu ja tagajärjesid. Läbi nn „kultuuriliste avastuste“, mille korraldajaks noored olid, demonstreerisid nad teistele osavõtjatele oma rahvuskombeid, tavasid, traditsioone, eesmärgiga suurendada teadlikkust kultuuride erinevusest ning soodustada nende mõistmist.

„Vahetuse keskseks elemendiks oli osavõtjate sundimine ennast kokku võtma. See tõstis osalejate vastutustunnet ning võimet iseseisvalt probleeme lahendada, julgustades neid ühtlasi avaldama oma arvamust ning respektima ning aktsepteerima teiste rahvaste arvamust. See soodustas noorte isiklikku arengut, edendas sallivust ning vähendas eelarvamusi.“ (Osavõtja Gruusiast).

Millised on rahastamistingimused?

A) Alaprogramm 3.1 ülevaade rahastusreeglitest

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika ja koju tagasi. Kasutada tuleb odavamaid reisitingimusi (sh teise klassi rongi ja bussipiletid, odavam lennupilet). Ringlevate projektide puhul: reisikulud kodust tegevuse alustamise paika ja reisikulud tegevuse lõppemise kohast koju.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
	Reisikulud ettevalmistavale kohtumisele (valikuline). Kasutada tuleb odavamaid reisitingimusi (sh teise klassi rongi ja bussipiletid, odavam lennupilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimuslik: taotlusvormis on põhjendatud ettevalmistava kohtumise vajadus ja eesmärgid.	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Projekti kulud	Kõik kulud, mis on seotud projekti otsese elluviimisega (sh ettevalmistustegevustega seotud kulutused, majutus, toitlustus, tegevuskoha rent, kindlustus, pedagoogilised materjalid ja vahendid, hindamistegevused, tulemuste levitamine ja rakendamine ning järeltegevused).	Ühikuline maksumus	A.3.1.1*x osalejate arv x ööde arv tegevuse ajal	Automaatne	Saavutusi tuleb kirjeldada lõpparuandes. Lisada tuleb originaalnimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Erikulud	Lisakulutused, kui need on põhjendatud osalejate erivajaduste või konkreetse projekti laadiga: - viisa- ja viisaga seotud kulud - ettevalmistava kohtumise majutuse ja toitlustuse kulu - osalejate vähemate võimaluste ja/või erivajadustega seotud kulud	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimuslik: erikulude kasutamist tuleb projekti taotluses põhjendada	Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

	(nt meditsiiniga seotud kulutused; lisa keeletugi/õpe; lisa ettevalmistus; spetsiaalne toimumiskoht või vahendid; tugiisik; ekstra isiklikud kulutused majanduslikult vähemate võimalustega noortele)				
--	---	--	--	--	--

B) Ühikuline maksumus

Ühikuline maksumus erineb riigiti. **Taotleja peab taotluses kasutama ühikulist maksumust, mis kehtib noortevahetuse toimumise riigis** (ringleva noortevahetuse puhul tuleb lähtuda riigist, kus enamik noortevahetusest toimub).

Ühikulised maksumused alaprogrammile 3.1 noortevahetused on järgnevad:

	Projektikulud
	A3.1.1
Austria	39
Belgia	37
Bulgaaria	32
Horvaatia	35
Küpros	32
Tsehhi	32
Taani	40
Eesti	33
Soome	39
Prantsusmaa	37
Saksamaa	33
Kreeka	38
Ungari	33
Iirimaa	39
Island	39
Itaalia	39
Läti	34
Liechtenstein	39
Leedu	34
Luksemburg	36
Malta	37
Holland	39
Norra	40
Poola	34
Portugal	37
Rumeenia	32
Slovakkia	35
Sloveenia	34
Hispaania	34
Rootsi	39
Šveits	39

Türgi	32
Suurbritannia	40

Partnerriik	29
--------------------	----

Kuidas jaguneb EL-i rahastus projektide elluviijate vahel?

Noortevahetus EL naaburspiirkondadega raames toetatavad projektid on rahvusvahelised ning need põhinevad kahe või enama projekti elluviija koostööl.

Projekti elluviijate hulgas on taotlejal peamine administratiivne roll; tema esitab taotluse kõikide partnerite nimel ning kui projekt saab heakskiidu:

- kannab toetuse andja suhtes rahalist ja juriidilist vastutust projekti eest tervikuna
- koordineerib projekti koostöös kõikide partneritega, kes on seotud projekti elluviimisega
- saab EL-i programmilt Euroopa Noored rahalist toetust.

Projekti rakendamise osas vastutavad ülesannete elluviimise eest kõik partnerid. Seetõttu on oluline, et taotluse esitav projekti elluviija jagaks EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha igale projekti elluviijale proportsionaalses vastavuses ülesannetega, mida nad peavad ellu viima.

Seetõttu soovib Euroopa Komisjon tungivalt, et programmi Euroopa Noored projektiga seotud projekti elluviijad sõlmiksid omavahel partnerluslepingu, mille eesmärgiks on kõikide projektiga seotud osapoolte rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse kirjeldus, kokkulepped rahaliste panuste osas.

Partnerlusleping on oluline vahend, mis tagab programmi Euroopa Noored projekti elluviijate vahel usaldusväärse partnerluse ning hoiab ära või ohjab võimalikke konflikte.

Leping peaks sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

- projekti nimetust ning viidet taotluse esitaja ning toetuse andja vahel sõlmitud rahastamislepingule
- kõikide projektis osalevate projekti elluviijate nimesid ja kontaktandmeid
- iga projekti elluviija rolli ja kohustusi
- EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha jaotust (vastavalt ülaltoodud kohustustele)
- projekti elluviijate maksete ja ülekannete tegemise juhiseid
- iga projekti elluviija esindaja nime ja allkirja.

Kuigi selline praktika on ülimalt soovitatav, et kaitsta kõikide projektis osalevate partnerite huve, ei kohusta Komisjon projektis osalejaid kirjaliku lepingu kaudu partneritega suhteid formaliseerima. Samuti ei nõua sellist lepingut Euroopa Noored riiklik büroo või Täitevasutus.

Sealjuures on projekti elluviijatel õigus ühiselt otsustada, kuidas EL-i toetust jaotatakse ja milliseid kulusid sellest kaetakse. Alljärgneva tabeli eesmärgiks on varasemate kogemuste põhjal näidata, kuidas kasutada EL-i toetust, toetamaks peamiste ülesannete elluviimist:

Noortevahetus

Rahastuse soovitatav jaotus „projektikulude” raames
(ei hõlma reisikulusid ja erakorralisi kulusid)

Ülesannete kategooria	Saatev/saatvad organisatsioon(id)*	Vastuvõttev/-võtavad organisatsioon(id)**
Protsent „projekti kogukuludest”	5%-15%	85%-95%

* Näit. osalejate ettevalmistus, tegevusprogrammiga seotud tegevused ja ülesanded, praktilised korraldused, kindlustus, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, administreerimine/suhtlemine.

** Näit. toit, majutus, ruumid, seadmed, materjalid/töövahendid, kohalik transport, ohutusabinõud, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, administreerimine/suhtlemine.

Mis on koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektid naabruspiirkonna riikidega?

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekte on kahte tüüpi:

- projektid, mille kaudu propageeritakse kogemuste vahetamist, koostööd ja koolituste korraldamist noorsootöö vallas. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mille kaudu toetatakse võimekuse ja algatusvõime suurendamist projektide elluviijate seas, soodustades ühtlasi kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist noorsootööga seotud isikute vahel;
- projektid, mille tulemusel toimub uute projektide arendamine projekti Euroopa Noored raames. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mis aitavad potentsiaalsetel projektide elluviijatel programmi Euroopa Noored raames läbiviidavaid uusi projekte ette valmistada ja arendada, pakkudes neile eeskätt toetust ja oskusteavet projektide arendamise kohta; toetust ja abi partnerite leidmisel; võtteid ja vahendeid projektide kvaliteedi parandamiseks.

Projektidel on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Koolitustegevus ja võrgustikud

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekt töötatakse välja, pidades silmas ühe järgmise tegevuse rakendamist:

Tööpraktika (praktiline õpikogemus) – Lühiajaline viibimine teise riigi partnerorganisatsioonis, eesmärgiga vahetada häid tavasid, omandada oskusi ja teadmisi ja/või luua pikaajalisi partnerlusi kaasava vaatlemise läbi.

Ettevalmistav kohtumine – Lühiajaline kohtumine võimalike partneritega võimaliku rahvusvahelise projekti uurimiseks ja/või ettevalmistamiseks. Teostatavuskohtumiste eesmärk on parandada ja arendada olemasolevat koostööd ja/või ette valmistada tulevast tegevust programmi Euroopa Noored raames.

Analüüsikohtumine – Planeeritud kohtumine partneritega, eesmärgiga hinnata varasemaid kohtumisi, seminare ja koolituskursusi. Need kohtumised aitavad partneritel hinnata ja arutada võimalikku järeltegevust pärast ühise projekti elluviimist.

Õppevisiit – Lühiajaline organiseeritud õppeprogramm, mis annab ülevaate ühe riigi noorsootööst ja/või noortepoliitika sätetest. Õppelähetused keskenduvad ühele teemale ning koosnevad külastustest ja kohtumistest valitud riigi eri projektide ning organisatsioonidega tutvumiseks.

Partnerlusseminar – Üritus, mis korraldatakse selleks, et võimaldada osalejatel leida partnereid rahvusvaheliseks koostööks ja/või projektiarenduseks. Partnerluse loomise tegevused viivad kokku võimalikud partnerid ning hõlbustavad uute projektide väljatöötamist valitud teemal ja/või programmi Euroopa Noored alaprogrammi raames.

Seminar – Teoreetilisel teabel põhinev üritus, mis korraldatakse selleks, et luua platvorm aruteludele ja heade tavade vahetusele noorsootöö seisukohast olulis(t)el valitud teema(de)l.

Noorsootöölane koolitus – Hariv õppeprogramm konkreetsetel teemadel, eesmärgiga täiustada osalejate pädevusi, teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Koolituskursused tõstavad noorsootöö taset üldiselt ja konkreetsemalt programmi Euroopa Noored projektide kvaliteeti.

Koostöövõrgustik – Tegevused, mille eesmärk on luua uusi või tugevdada ja laiendada olemasolevaid võrgustikke programmi Euroopa Noored raames.

Milliste kriteeriumide alusel toimub koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

<p>Toetuskõlblikud projektide elluviijad</p>	<p>Projekti elluviija peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiriigist või <i>naabruspiirkonna riigist</i> ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkokkuleppele</p>
<p>Projektide elluviijate arv</p>	<p>Tööpraktika: üks projekti elluviija ELi liikmesriigist ja teine naabruspiirkonna riigist.</p> <p>Ettevalmistav kohtumine: vähemalt kaks projekti elluviijat erinevatest programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja teine naabruspiirkonna riigist.</p> <p>Analüüsikohtumine, õppevisiit, partnerlusseminar, seminar ja noorsootöölane koolitus: vähemalt neli projekti elluviijat erinevatest riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja kaks naabruspiirkonna riikidest.</p> <p>Koostöövõrgustik: vähemalt kuus projekti elluviijat erinevates programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja kolm naabruspiirkonna riigist.</p>
<p>Toetuskõlblikud osalejad</p>	<p>Vanusepiirang puudub. Programmiriigis või naabruspiirkonna riigis <i>seaduslikult elavad</i> noored.</p>
<p>Osalejate arv</p>	<p>Tööpraktika: kuni kaks osalejat.</p> <p>Ettevalmistav kohtumine: kuni kaks osalejat projekti elluviija kohta.</p> <p>Analüüsikohtumine, õppevisiit, partnerlusseminar, seminar ja noorsootöölane koolitus: kuni 50 osavõtjat (kaasa arvatud koolitajad ja abistajad) iga projekti elluviija kohta. Konkreetne osalejate arv sõltub tegevuse tüübist ja iseloomust.</p> <p>Koostöövõrgustik: osalejate arvu osas piirangud puuduvad.</p>
<p>Tegevuskoht (kohad)</p>	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud koostöövõrgustik: tegevus peab toimuma ühe projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas.</p> <p>Koostöövõrgustik: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides. Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas</p>
<p>Projekti kestus</p>	<p>3 kuni 18 kuud.</p>
<p>Tegevuse kestus</p>	<p>Tööpraktika: 10 kuni 20 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine: 2 kuni 3 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud).</p> <p>Analüüsikohtumine, õppevisiit, partnerlusseminar, seminar ja noorsootöölane koolitus: reeglina ei tohiks tegevus kesta kauem kui 10 päeva (reisipäevad välja arvatud). Konkreetse tegevuse kestus võib sõltuda konkreetse tegevuse iseloomust.</p> <p>Koostöövõrgustik: 3 kuni 15 kuud.</p>
<p>Tegevusprogramm</p>	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud koostöövõrgustik: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p> <p>Koostöövõrgustik: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste ülevaade.</p>

<p>Kes võivad taotluse esitada?</p>	<p>Üks projekti elluviijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse. Kõik projekti elluviijad ei saa taotlejad olla; taotlemise õigus ei laiene järgmistele projekti elluviijatele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mitteformaalne noorterühmitus; ▪ projekti elluviija naabrusspiirkonna riigist. <p>Erand: Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluviija võib taotluse esitajaks olla juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. „Idapartnerluse akna“ riigist pärit projekti elluviija võib taotluse esitajaks olla juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks.</p> <p>Riiklike büroode kaudu esitatavad projektid: juhul kui projekti teostamine toimub programmiriigis, peab taotlejaks olema tegevuse toimumise kohaks olevast riigist pärit projekti elluviija.</p> <p>Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Projekti elluviija, kes taotleb toetust Täitevasutuselt, peab olema seaduslikult asutatud vähemalt üks aasta enne taotlustähtaega, millal soovitakse projekt esitada (see reegel ei kehti „Idapartnerluse akna“ riikidest pärit elluviijatele).</p>
<p>Kuhu taotlus esitada?</p>	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused; ▪ Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluviija juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. ▪ „Idapartnerluse akna“ riigist pärit projekti elluviija juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p>
<p>Millal taotlus esitada?</p>	<p>Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p>
<p>Kuidas taotlus esitada?</p>	<p>Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.</p>
<p>Muud kriteeriumid</p>	<p>Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).</p>

Väljastavad kriteeriumid

	<p>Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p>
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

<p>Rahalised võimalused</p>	<p>Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.</p>
<p>Tegevussuutlikkus</p>	<p>Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.</p>

Toetuse andmise kriteeriumid*

(*täpsemat teavet „Idapartnerluse akna“ kriteeriumitest leiad järgmiselt lehelt)

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

<p>Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)</p>	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
---	---

<p>Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet;) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
<p>Osalejate ning projektide elluviijate arv ja taust (20%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noortega</i> töötavate projektide elluviijate ja/või osalejate kaasatus; ▪ Projektijuhtide, projektide järelevalvatajate ning noorsootöö valdkonna nõustajate kaasatus; ▪ Osalejate arvu ja tegevuse kestuse vastavus projektide iseloomule/ tasakaal osalejate arvu ja päritoluriikide vahel; ▪ Geograafiline tasakaal: tasakaal programmi riikidest pärit projektide elluviijate arvu/ osalejate arvu ja naabruspiirkonna riikidest pärit projektide elluviijate arvu/osalejate arvu vahel ▪ Regionaalne koostöö: samasse regiooni kuuluvate naabruspiirkonna riikide projektide elluviijate osalemine (nt EECA, MEDA, SEE esindajad) ▪ Sooline tasakaal.

• Idapartnerluse aken

Pärast 2011. aasta mais kinnitatud ühisteatist „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele – Euroopa naabruspoliitika ülevaade”¹⁰, on aastatel 2012-2013 võimalik Idapartnerluse akna raames saada lisarahastust, suurendamaks programmi Euroopa Noored projektide arvu ning kaasata rohkem osalejaid kuuest idapartnerluse naabruspiirkonna riigist (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina).

Aken puudutab järgnevat tegevusi:

- Euroopa vabatahtlik teenistus (alaprogramm 2)
- Koostöö EL-i naabruspiirkondadega (alaprogramm 3.1).

Spetsiifilised prioriteedid

Lisaks programmi Euroopa Noored püsi- ja aastaprioriteetidele, võtavad idapartnerluse akna raames rahastatavad projektid arvesse spetsiifilisi prioriteete.

Akna raames rahastatakse projekte, mis:

- on selgelt suunatud maapiirkonnast või mahajäänud linnapiirkondadest pärit vähemate võimalustega noorte toetamisele
- suurendavad teadlikkust noorsootöö kohta
- edendavad noortevaldkonna parimate praktikate jagamist.

Toetuskõlblikkuse, välistavad ja valiku tegemise kriteeriumid

Akna raames rahastatavate koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide osas rakendatakse samu toetuskõlblikkuse, välistamise ja valiku tegemise kriteeriume, mida kasutatakse EL naabruspiirkondade koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamisel, ning neile lisandub alljärgnev spetsiifiline toetuskõlblikkuse kriteerium:

<p>Toetuskõlblike projektide elluviijad</p>	<p>Iga projekti elluviija peab olema pärit kas programmi riigist või idapartnerluse naabruspiirkonna riigist (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina).</p>
--	--

Lisainformatsiooni toetuskõlblikkuse, välistavate ja valiku tegemise kriteeriumite kohta leiate osast "Milliste kriteeriumide alusel toimub naabruspiirkonna koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamine?"

Toetuse andmise kriteeriumid

Akna raames rahastatavate koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi eesmärkide ja prioriteetidega (10%) ▪ Idapartnerluse akna spetsiifiliste prioriteetidega (20%).
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalejate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluvijate profiil ja hulk (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vähemalt pooled projektis osalejad peavad olema idapartnerluse riikidest. ▪ Maapiirkonnast või mahajäänud linnapiirkondadest pärinevate <i>vähemate võimalustega noortega</i> töötavate projektide elluvijate ja/või osalejate kaasatus;

Mida peaks veel teadma naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavate projektide kohta?

Koostöö Vahemere piirkonnaga – Euro-Med noorteprogramm

Programm Euroopa Noored toetab Vahemere piirkonnaga seotud projekte üksnes siis, kui tegevused leiavad aset ühes programmiriikidest.

Vahemere piirkonnas läbiviidavaid projekte toetatakse Euro-Med noorteprogrammi vahendusel, mida juhib Euroopa Komisjoni koostöötalitus EuropeAid. Nimetatud programmi rakendatakse läbi spetsiaalsete Vahemere piirkonnas asutatud struktuuriüksuste, mis kannavad nimetust Euro-Med noorteüksused (EMYU). Euro-Med noorteprogrammi kaudu rahastatavad projektitaotlused esitavad Vahemere piirkonnas asuvad programmi elluvijad vastava riigi EMYU-le. Euro-Med noorteprogrammi raames esitatavate projektidega seonduvaid nõudeid selgitatakse vastavates projektikontkursi teadetes, mille avaldavad EMYU-d. Konkursiteated ja vastavad taotlusvormid koos täiendava infoga Euro-Med noorteprogrammi kohta leiata järgmiselt aadressilt: www.euromedyouth.net

Noortepass

Kõikidel inimestel, kes on osalenud programmi Euroopa Noored koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektis (alaprogramm 3.1), on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist noortevahetuses (õpieesmärgid). Noortepass protsessi käigus teadvustatakse, analüüsitakse ja dokumenteeritakse projekti erinevatel etappidel toimunud õppimist. Täpsemat infot Noortepassi tunnistuse kohta leiata programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide koostöös naabruspiirkonna riigiga läbiviidavast koolitustegevuse ja võrgustikuprojektist

Albaania organisatsioon oli vastuvõtva riigiks õppelähetusele, mis puudutas vähemuste sotsiaalset kaasatust ühiskonnas ning võttis selle raames Tiranas vastu 14 noort inimest. Partnerorganisatsioonid töötasid vähemustega Belgias, Poolas,

Bosnias ja Hertsegoviinas ning Albaanias. Külastati erinevaid Albaania noorteorganisatsioone, osaleti aruteludes ja harjutustes ning arendati välja ideid uute projektide jaoks.

"Teadsime, et meie maa kohta on palju eelarvamusi, ja see tekitas meis veel rohkem vastutustunnet. Imelikul kombel hakkasime oma linna nägema õppelähetusele eelneva ajaga võrreldes sootuks erinevalt. Hakkasime mõtlema, kas üks või teine ehitis valmib õigeaegselt. Õppelähetusel osalemine oli tõesti põnev kogemus ning loodetavasti tuleb neid tulevikus veel." (osaleja Albaaniast).

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

A) Ülevaade kõigi tegevustega, välja arvatud võrgustike loomisega seotud tegevused, rahastamistingimustest

TOETUSKÕLBLIKUD KULUD / KULU LIIK		RAHASTAMISTI NGIMUS	SUMMA	TOETUS SUMMA KASUTAMINE	DOKUMENTAALNE TÕENDAMINE (DOKUMENDID TULEB SAATA KOOS LÕPPARUANDEGA;
Reisikulud	Reisikulud kodu-uksest projekti toimumispaigani (üks edasi-tagasi sõit). NB! Kasutada tuleb odavamaid reisingimusi (sh teise klassi rongi ja bussipiletid, odavam lennupilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	70% toetuskõblikest kulutustest	Automaatne Iga projekti tegevusega seotud inimese kohta	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Projekti kulu - Õppevisiit - Analüüsikohtumine - Seminar - Partnerlusseminar - Noorsootöölalane koolitus	Kulud, mis on otseselt seotud projekti elluviimisega (ettevalmistus, toitlustus ja majutus, ruumide rentimise kulud, kindlustus, koolitajad / moderaatorid, seadmed ja materjalid, analüüs ja hindamine, projekti tulemuste ja mõju suurendamisega seotud kulud ja järeltegevused).	Ühikuline maksumus	A3.1.2 x tegevuse ööde arv x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.
Projekti kulu - Tööpraktika - Ettevalmistav kohtumine	Kulud, mis on otseselt seotud projekti elluviimisega (ettevalmistus, toitlustus ja majutus, ruumide rentimise kulud, kindlustus, koolitajad / moderaatorid, seadmed ja materjalid, analüüs ja hindamine, projekti tulemuste ja mõju suurendamisega seotud kulud ja järeltegevused).	Ühikuline maksumus	Kui toimub Eestis: B3.1.2 x tegevuse ööde arv x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.
Erakorralised kulud	<ul style="list-style-type: none"> Viisa- ja vaksineerimiskulud Muud kulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega/ erivajadustega osalejatega (toetussumma arvelt võib katta näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keeleteetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist). 	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% tegelikest toetuskõblikest kuludest	Tingimus: kulutuste vajalikkus peab olema põhjendatud taotluses.	Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

B). Ühikuline maksumus (eurodes)

Ühikuline maksumus erineb riigiti. Kohandamine põhineb printsiibil „kus riigis projekti Tegevus toimub“

Alaprogrammi 3.1 "Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektid Naabruspiirkonna riikidega" fikseeritud summad ja ühikulised maksumused on järgmised:

	Projekti kulu	
	A3.1.2	B3.1.2
Austria	61	46
Belgia	65	51
Bulgaaria	53	42
Horvaatia	62	49
Küpros	58	45
Tsehhi	54	41
Taani	72	55
Eesti	56	44
Soome	71	55
Prantsusmaa	66	50
Saksamaa	58	44
Kreeka	71	58
Ungari	55	43
Island	71	56
Iirimaa	74	58
Itaalia	66	51
Läti	59	47
Liechtenstein	74	58
Leedu	58	46
Luxemburg	66	52
Malta	65	52
Holland	69	54
Norra	74	56
Poola	59	47
Portugal	65	52
Rumeenia	54	43
Slovakkia	60	47
Sloveenia	60	47
Hispaania	61	47
Rootsi	70	55
Šveits	71	54
Türgi	54	43
Suurbritannia	76	58
Partnerriik	48	35

B) Ülevaade koostöövõrgustiku rahastamise tingimustest

KULU LIIK / TOETUSKÕBLIKUD KULUD		RAHASTAMIS TINGIMUS	SUMMA	TOETUS SUMMA KASUTAMINE	DOKUMENTAALNE TÕENDAMINE
<p>Tegevuskulud</p> <p>Tegevustüüp, millele see kulu kehtib:</p> <p>- Koostöövõrgustik</p>	<p><i>Toetuskõblikud otsesed kulud</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tööjõukulud - Reisikulud - Majutus/toitlustuskulud - Koosolekute korraldamisega seotud kulud - Avaldamis/tõlkimis/ teavituskulud - Mõju suurendamine - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud (kaasa arvatud viisakulud) <p><i>Toetuskõblikud kaudsed kulud</i></p> <p>Konstantne osalusmäär, mitte suurem kui 7% toetuskõblikest otsestest kulutustest, on toetuskõblik kaudsete kulude all - milleks on peamiselt toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab käsitleda projekti kuludena (nt elektri või interneti arved, ruumide rentimise kulud, püsitöötajate kulud jm).</p>	<p>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</p>	<p>50% toetuskõblike kulutuste üldsummast (välja arvatud juhul, kui taotleja on oma taotluses määratlenud madalama toetuse määra)</p> <p>Kuni 20 000 €</p>	<p>Tingimus: eesmärgid ja tegevusprogram miga seonduv info on taotluses selgelt välja toodud.</p>	<p>Kõigi tekkinud kulude täielik dokumentaalne tõendamine, st tšekid, kviitungid, kuluarved, reisiripiletid, pardakaardid jm. (ainult otsesed kulud)</p> <p>Nende dokumentide koopiad tuleb lisada lõpparuandele.</p> <p>Tulemuste/saavutuste kirjeldus lõpparuandes.</p> <p>Lõpparuandele tuleb lisada nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.</p>

– Kuidas jaguneb EL-i rahastus projektide elluviijate vahel?

Koolitustegevuse ja võrgustikuprojektide alaprogrammi raames toetatavad projektid on riigiülesed ning need põhinevad kahe või enama projekti elluviija koostööl.

Projekti elluviijate hulgas on taotlejal peamine administratiivne roll; see esitab taotluse kõikide partnerite nimel ning kui projekt saab heakskiidu:

- kannab toetuse andja suhtes rahalist ja juriidilist vastutust projekti eest tervikuna
- koordineerib projekti koostöös kõikide partneritega, kes on seotud projekti elluviimisega
- saab EL-i programmilt Euroopa Noored rahalist toetust.

Kuid projekti rakendamise osas vastutavad ülesannete elluviimise eest kõik partnerid. Seetõttu on oluline, et taotlust esitav projekti elluviija jagaks EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha igale projekti elluviijale proportsionaalses vastavuses ülesannetega, mida nad peavad ellu viima.

Seetõttu soovib Euroopa Komisjon tungivalt, et programmi Euroopa **Noored projektiga seotud projekti elluviijad sõlmiksid omavahel partnerluslepingu**, mille eesmärgiks on kõikide projektiga seotud osapoolte rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse kirjeldus, kokkulepped rahaliste panuste osas.

Partnerlusleping on oluline vahend, mis tagab programmi Euroopa Noored projekti elluviijate vahel usaldusväärse partnerluse ning hoiab ära või ohjab võimalikke konflikte.

Leping peaks sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

- projekti nimetust ning viidet taotluse esitaja ning toetuse andja vahel sõlmitud rahastamislepingule
- kõikide projektis osalevate projekti elluviijate nimesid ja kontaktandmeid
- iga projekti elluviija rolli ja kohustusi
- EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha jaotust (vastavalt ülaltoodud kohustustele)
- projekti elluviijate maksete ja ülekannete tegemise juhiseid
- iga projekti elluviija esindaja nime ja allkirja.

Kuigi selline praktika on ülimalt soovitatav, et kaitsta kõikide projektis osalevate partnerite huve, ei kohusta Komisjon projektis osalejaid kirjaliku lepingu kaudu partneritega suhteid formaliseerima. Samuti ei nõua sellist lepingut Euroopa Noored riiklik büroo või Täitevasutus.

Sealjuures on projekti elluviijatel õigus ühiselt otsustada, kuidas EL-i toetust jaotatakse ja milliseid kulusid sellest kaetakse. Alljärgneva tabeli eesmärgiks on varasemate kogemuste põhjal näidata, kuidas kasutada EL-i toetust, toetamaks peamiste ülesannete elluviimist:

Koolitustegevus ja võrgustikud

Rahastuse soovitatav jaotus „projekti kulu” raames
(see ei hõlma reisikulusid ja erakorralisi kulusid)

Ülesannete kategooria	Saatev/saatvad organisatsioon(id)*	Vastuvõttev/-võtvad organisatsioon(id)**
Protsent „projekti kogukuludest”	0%-10%	90%-100%

* Näit. osalejate ettevalmistamine, tegevusega seotud tegevused ja ülesanded, praktilised korraldused, kindlustus, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine/suhtlemine.

** Näit. toit, majutus, ruumid, seadmed, materjalid/töövahendid, koolitajad/abistajad, tööhutusabinõud, kohalik transport, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine/suhtlemine.

Ülevaade taotlemisprotsessist:

<u>Projekti toimumispiirkond/riik</u>	<u>Kes võivad taotluse esitada</u>	<u>Kuhu taotlus esitada</u>
Programmiriigid	Elluviija programmiriigist	Vastav riiklik büroo
	Euroopa-tasandi valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Ida-Euroopa ja Kaukasus	Elluviija programmiriigist	Vastav riiklik büroo
	„Idapartnerluse akna“ riigist pärit projekti elluviija juhul, kui tegevus toimub taotleja riigis	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
	Euroopa-tasandi valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Vahemere piirkond	-----	(Koostöötalituse EuropeAid hallatavate MEDA rahaliste vahenditega toetatavad projektid, vt „Mida peaks veel teadma naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavate projektide kohta?“)
Kagu-Euroopa	Elluviija programmiriigist	Vastav riiklik büroo
	Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluviija juhul, kui tegevus toimub taotleja riigis	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
	Euroopa-tasandi valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine**
Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu projekti efektiivne elluviimine, saavutatu mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine. Partneritele soovitatakse sõlmida omavaheline leping, mille eesmärgiks on rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse selgitus, kokkulepped rahaliste panuste osas.
- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistav etapp on projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluviijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele projekti üldise teema osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust noortevahetuse projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega.
- **Tegevuskava kvaliteet**
Tegevuskava peab olema konkreetselt sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega; peab võimaldama osalejatele mitmekesised õpivõimalusi. Programmis tuleks kasutada erinevaid kultuuridevahelisi töömeetodeid, mida kohandatakse vastavalt osalejate iseärasustele potentsiaalselt parima õpitulemuse saavutamiseks.
- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijalt ning osalejatelt lõpphindamise läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua kaasatud isikute ja projekti elluviijate/partnerite saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks hindamisi läbi viia ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.
- **Osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet**
Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluviijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erinevad olla. Projekti elluviijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhtide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhte olema mõlemast soost. Soovitav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontakt vastuvõtva ja asukohariigi vahel, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuht, kontaktisikud, kellega erakorralistes olukordades ühendust võtta, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avaldamise kord jne). Samuti on oluline ühiselt järgitavate käitumisnormide kehtestamine (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitatakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale. Täiendavat praktilist teavet koos kontrolllehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**
Projektile peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti projekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**

Projekt peab viima kõikide projektis osalejate ja organisatsioonide pädevuste omandamise/täiendamiseni (teadmised, oskused ja hoiakud) ning toetama nende arengut isiklikul, sotsiaalhariduslikul ja professionaalsel tasemel. See saavutatakse läbi mitteformaalse ja informaalset õppe. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saavutamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlaud jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja ettevõtlikkusele. Selline õppimisprotsess tuleb nii planeerida kui analüüsida projekti läbivalt: osalejatele tuleb tegevusprogrammis võimaldada koht õpikogemuste ning tulemuste analüüsiks.

▪ **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**

Osalejad peavad maksimaalses ulatuses võtma aktiivse rolli projekti ellu viimisel: projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult kaasavad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Osalejatel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.

▪ **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**

Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi. Projekti elluviijad peaksid pöörama tähelepanu õppimisprotsessidele, mis iga projektifaasi käigus ilmnevad

▪ **Kultuuridevaheline mõõde**

Tegevuskava peaks suurendama osalejate positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega osalejatega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

▪ **Euroopa mõõde**

Projekt peaks toetama osalejate õppeprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt Eli laienemine, Euroopa institutsioonide roll ja tegevused, Eli noori mõjutavad sammud;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.

Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus

▪ **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**

Projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid projekti käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamustliidrid ning Eli tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi. Projekti mõju on paljuski seotud selle õpitulemustega: õpivad kõik osapooled ning see toimub projekti erinevatel tasanditel. Näiteks: osalejad omandavad uusi pädevusi nagu sotsiaalne ja kodanikupädevus, õppima õppimine, iseseisvus ning vastutus, võõrkeel ja suhtlemisoskused, jm (noorteliidrid omandavad oskusi, mis on seotud nende professionaalse arenguga; korraldajad ning kohalikud kogukonnad tõstavad kvaliteeti ja arendavad oma võrgustikke Euroopas). Selle tõttu peavad korraldajad võimaldama projekti õpitulemused nähtavaks muuta. Nende õpitulemuste tunnustamiseks ja kinnitamiseks on soovitatav kasutada Noortepassi ja sellega seotult õpitulemuste analüüsi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma projekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse projekti tuleks kaasata uusi projektide elluviijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puuduvat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali projekti kohta info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse

suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne projekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus
Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.
- Programmi Euroopa Noored nähtavus
Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljudajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluviijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid projekti tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ Mõju suurendamine

Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed projekti ning selle õpitulemuste mõju suurendamiseks.

- Standardised meetmed mõju suurendamiseks
Standardised meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast tegevuste toimumist.
- Täiendav tulemuste levitamine ja rakendamine
Tulemuste levitamine võib lihtsalt tähendada suusõnalist info edasi andmist sõprade, eakaaslaste või teiste sihtgruppide hulgas. Teiste meetmete hulka kuuluvad avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötuba, ...) korraldamine; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomine; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmine meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamine (infolehed, brošüürid, voldikud, heade praktikate käsiraamatud, ...); internetiportaali loomine jne.

Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikud aktiivsetele noorsootöötajatele ja noorteorganisatsioonidele

Eesmärgid

Antud alaprogramm toetab noorsootöös ja noorteorganisatsioonides aktiivselt tegutsevaid ühendusi, eeskätt projektijuhte, noorte nõustajaid ja projektide üle järelevalvet teostavaid isikuid. Lisaks toetatakse kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist noorsootöoga ja noorsooorganisatsioonidega seotud isikute vahel ning tegevusi, mille tulemuseks on pikaajaliste kvaliteetsete projektide, partnerluste ja võrgustike loomine.

Mis on koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektid?

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekte on kahte tüüpi:

- projektid, mille kaudu propageeritakse kogemuste vahetamist, koostööd ja koolituste korraldamist noorsootöö vallas. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mille kaudu toetatakse projektide elluviijate võimekuse ja algatusvõime suurendamist, soodustades ühtlasi kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist noorsootöoga seotud isikute vahel;
- projektid, mille tulemusel töötatakse välja uusi projekte programmi Euroopa Noored raames. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mis aitavad potentsiaalsetel projektide elluviijatel ette valmistada ja arendada uusi programmi Euroopa Noored raames läbiviidavaid projekte, pakkudes neile eeskätt toetust ja oskusteavet projektide arendamise kohta; toetust ja abi partnerite leidmisel; võtteid ja vahendeid projektide kvaliteedi parandamiseks.

Projektidel on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Koolitustegevus ja võrgustikuprojektid

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekt töötatakse välja, pidades silmas ühe järgmise tegevuse rakendamist:

Tööpraktika (praktiline õpikogemus) – Lühiajaline viibimine teise riigi partnerorganisatsioonis, eesmärgiga vahetada häid tavasid, omandada oskusi ja teadmisi ja/või luua pikaajalisi partnerlusi kaasava vaatlemise läbi.

Ettevalmistav kohtumine – Lühiajaline kohtumine võimalike partneritega võimaliku rahvusvahelise projekti uurimiseks ja/või ettevalmistamiseks. Teostatavuskohtumiste eesmärk on parandada ja arendada olemasolevat koostööd ja/või ette valmistada tulevast projekti programmi Euroopa Noored raames.

Analüüsikohtumine – Planeeritud kohtumine partneritega, eesmärgiga hinnata varasemaid kohtumisi, seminare ja koolituskursusi. Need kohtumised aitavad partneritel hinnata ja arutada võimalikku järeltegevust pärast ühise projekti elluviimist.

Õppevisiit – Lühiajaline organiseeritud õppeprogramm, mis annab ülevaate ühe riigi noorsootööst ja/või noortepoliitika sätetest. Õppelähedused keskenduvad ühele teemale ning koosnevad külastustest ja kohtumistest valitud riigi eri projektide ning organisatsioonidega tutvumiseks.

Partnerlusseminar – Üritus, mis korraldatakse selleks, et võimaldada osalejatel leida partnereid rahvusvaheliseks koostööks ja/või projektiarenduseks. Partnerluse loomise tegevused viivad kokku võimalikud partnerid ning hõlbustavad uute projektide väljatöötamist valitud teemal ja/või programmi Euroopa Noored alaprogrammi raames.

Seminar – Teoreetilisel teabel põhinev üritus, mis korraldatakse selleks, et luua platvorm aruteludele ja heade tavade vahetusele noorsootöö seisukohast olulis(t)el valitud teema(de)l.

Noorsootöölane koolitus – Hariv õppeprogramm konkreetsetel teemadel, eesmärgiga täiustada osalejate pädevusi, teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Koolituskursused tõstavad üldiselt noorsootöö taset ja konkreetsemalt programmi Euroopa Noored projektide kvaliteeti.

Koostöövõrgustik – Tegevused, mille eesmärk on luua uusi või tugevdada ja laiendada olemasolevaid võrgustikke programmi Euroopa Noored raames.

Milliste kriteeriumide alusel toimub koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

<p>Toetuskõlblikud projektide elluviijad</p>	<p>Projekti elluviija peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit Programmiriigist ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkokkuleppele.</p>
<p>Projektide elluviijate arv</p>	<p>Tööpraktika: kaks projekti elluviijat erinevates programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit EL liikmesriigist.</p> <p>Ettevalmistav kohtumine: vähemalt kaks projekti elluviijat erinevatest programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit Eli liikmesriigist.</p> <p>Analüüsikohtumine, õppevisiit, partnerlusseminar, seminar ja noorsootöölane koolitus: vähemalt neli projekti elluviijat erinevatest programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit Eli liikmesriigist.</p> <p>Koostöövõrgustik: vähemalt kuus projekti elluviijat erinevates programmiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit Eli liikmesriigist.</p>
<p>Toetuskõlblikud osalejad</p>	<p>Vanusepiirang puudub. Programmiriigis <i>seaduslikult elavad</i> noored.</p>
<p>Osalejate arv</p>	<p>Tööpraktika: kuni kaks osalejat.</p> <p>Ettevalmistav kohtumine: kuni kaks osalejat projekti elluviija kohta.</p> <p>Analüüsikohtumine, õppevisiit, partnerlusseminar, seminar ja noorsootöölane koolitus: kuni 50 osavõtjat (kaasa arvatud koolitajad ja abistajad) iga projekti elluviija kohta. Konkreetne osalejate arv sõltub tegevuse tüübist ja iseloomust.</p> <p>Koostöövõrgustik: osalejate arvu osas piirangud puuduvad.</p>
<p>Tegevuskoht (kohad)</p>	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: tegevus peab toimuma ühe projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Koostöövõrgustik: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides.</p>
<p>Projekti kestus</p>	<p>3 kuni 18 kuud.</p>
<p>Tegevuse kestus</p>	<p>Tööpraktika: 10 kuni 20 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud);</p> <p>Ettevalmistav kohtumine: 2 kuni 3 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud);</p> <p>Analüüsikohtumine, õppevisiit, partnerlusseminar, seminar ja noorsootöölane koolitus: reeglina ei tohiks tegevus kesta kauem kui 10 päeva (reisipäevad välja arvatud). Konkreetse tegevuse kestus võib sõltuda konkreetse tegevuse iseloomust;</p> <p>Koostöövõrgustik: 3 kuni 15 kuud.</p>
<p>Tegevusprogramm</p>	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p> <p>Koostöövõrgustik: Taotlusvormile tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste ülevaade.</p>

<p>Kes võivad taotluse esitada?</p>	<p>Kõik taotlused: Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Mitteformaalse rühmituse korral võtab üks rühmituse liikmetest endale rühmituse esindaja rolli ja vastutab taotluse esitamise eest oma riiklikule büroole ning <i>rahastuslepingule</i> rühmituse nimel alla kirjutamise eest.</p> <p>Täitevasutusele esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluviijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse. Projekti elluviija, kes taotleb toetust Täitevasutuselt, peab olema seaduslikult asutatud vähemalt üks aasta enne taotlustähtaega, millal projekt soovitakse esitada</p> <p>Riiklikule büroole esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse.</p> <p>Koostöövõrgustik: tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse.</p>
<p>Kuhu taotlus esitada?</p>	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused: Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused. Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p>
<p>Millal taotlus esitada?</p>	<p>Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p>
<p>Kuidas taotlus esitada?</p>	<p>Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.</p>
<p>Muud kriteeriumid</p>	<p>Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).</p>

Välistavad kriteeriumid

	<p>Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p>
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

<p>Rahalised võimalused</p>	<p>Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.</p>
<p>Tegevussuutlikkus</p>	<p>Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.</p>

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

<p>Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)</p>	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
---	---

<p>Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet</i>) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (<i>ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalne õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde</i>) ▪ Projekti ulatuse kvaliteet (<i>mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; mõju suurendamine</i>).
<p>Osalejate ning projektide elluviijate arv ja taust (20%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noortega töötavate projektide elluviijate ja/või osalejate kaasatus;</i> ▪ <i>Projektijuhtide, projektide järelevalvatajate ning noorsootöö valdkonna nõustajate kaasatus;</i> ▪ <i>osalejate arvu ja tegevuse kestuse vastavus projektide iseloomule/tasakaal osalejate arvu ja päritoluriigi vahel.</i> ▪ <i>Sooline tasakaal</i>

Mida peaks veel teadma koolitustegevuse ja võrgustikuprojektide elluviimisel?

Noortepass

Kõikidel inimestel, kes on osalenud programmi Euroopa Noored koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektis (alaprogramm 4.3), on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist noortevahetuses (õpieesmärke). Noortepass protsessi käigus teadvustatakse, analüüsitakse ja dokumenteeritakse projekti erinevatel etappidel toimunud õppimist. Täpsemat infot Noortepassi tunnistuse kohta leiate programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide koolitustegevuse ja võrgustikuprojektist

Itaalias viidi läbi 11 erinevast programmiirigist pärit 25 osavõtjaga seminar soolise vägivalda teemal. Osalejateks olid sotsiaaltöötajad, vabatahtlikud, ühingute juhatajad, kes puutusid kokku soolise vägivaldaga noorte seas. Seminari vahendusel oli osavõtjatel võimalus jagada Euroopa tasemel oma kogemusi ja oskusi, arutades ja pakkudes välja vahendeid soolise vägivaldaga toimetulemiseks noorsootöös. Seminari eesmärgiks oli osavõtjate teavitamine programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Projekti hindamine oli seminari üks osa ning see viidi läbi mitmes etapis.

C) Ülevaade kõigi tegevustega, välja arvatud võrgustike loomisega seotud tegevused, rahastamistingimustest

TOETUSKÕLBLIKUD KULUD / KULU LIIK		RAHASTAMISTI NGIMUS	SUMMA	TOETUS SUMMA KASUTAMINE	DOKUMENTAALNE TÕENDAMINE (DOKUMENDID TULEB SAATA KOOS LÕPPARUANDEGA;
Reisikulud	Reisikulud kodu-uksest projekti toimumispaigani (üks edasi-tagasi sõit). NB! Kasutada tuleb odavamaid reisingimusi (sh teise klassi rongi ja bussipiletid, odavaim lennupilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne Iga projekti tegevusega seotud inimese kohta	Tekkinud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Projekti kulu - Õppevisiit - Analüüsikohtumine - Seminar - Partnerlusseminar - Noorsootöölalane koolitus	Kulud, mis on otseselt seotud projekti elluviimisega (ettevalmistus, toitlustus ja majutus, ruumide rentimise kulud, kindlustus, koolitajad / moderaatorid, seadmed ja materjalid, analüüs ja hindamine, projekti tulemuste ja mõju suurendamisega seotud kulud ja järeltegevused).	Ühikuline maksumus	A4.3 x tegevuse ööde arv x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.
Projekti kulu - Tööpraktika - Ettevalmistav kohtumine	Kulud, mis on otseselt seotud projekti elluviimisega (ettevalmistus, toitlustus ja majutus, ruumide rentimise kulud, kindlustus, koolitajad / moderaatorid, seadmed ja materjalid, analüüs ja hindamine, projekti tulemuste ja mõju suurendamisega seotud kulud ja järeltegevused).	Ühikuline maksumus	Kui toimub Eestis: B4.3 x tegevuse ööde arv x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.
Erakorralised kulud	<ul style="list-style-type: none"> Viisa- ja vaksineerimiskulud Muud kulud, mis on otseselt seotud vähemate võimalustega/ erivajadustega osalejatega (toetussumma arvelt võib katta näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keeleteetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist). 	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% tegelikest toetuskõlblikest kuludest	Tingimus: kulutuste vajalikkus peab olema põhjendatud taotluses.	Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

B). Ühikuline maksumus (eurodes)

Ühikuline maksumus erineb riigiti. Kohandamine põhineb printsiibil „kus riigis projekti Tegevus toimub“

Alaprogrammi 4.3 "Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektid Naabruspiirkonna riikidega" fikseeritud summad ja ühikulised maksumused on järgmised:

	Projekti kulu	
	A4.3	B4.3
Austria	61	46
Belgia	65	51
Bulgaaria	53	42
Horvaatia	62	49
Küpros	58	45
Tsehhi	54	41
Taani	72	55
Eesti	56	44
Soome	71	55
Prantsusmaa	66	50
Saksamaa	58	44
Kreeka	71	58
Ungari	55	43
Island	71	56
Iirimaa	74	58
Itaalia	66	51
Läti	59	47
Liechtenstein	74	58
Leedu	58	46
Luxemburg	66	52
Malta	65	52
Holland	69	54
Norra	74	56
Poola	59	47
Portugal	65	52
Rumeenia	54	43
Slovakkia	60	47
Sloveenia	60	47
Hispaania	61	47
Rootsi	70	55
Šveits	71	54
Türgi	54	43
Suurbritannia	76	58

D) Ülevaade koostöövõrgustiku rahastamise tingimustest

KULU LIIK / TOETUSKÕBLIKUD KULUD		RAHASTAMIS TINGIMUS	SUMMA	TOETUS SUMMA KASUTAMINE	DOKUMENTAALNE TÕENDAMINE
<p>Tegevuskulud</p> <p>Tegevustüüp, millele see kulu kehtib:</p> <p>- Koostöövõrgustik</p>	<p><i>Toetuskõblikud otsesed kulud</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tööjõukulud - Reisikulud - Majutus/toitlustuskulud - Koosolekute korraldamisega seotud kulud - Avaldamis/tõlkimis/ teavituskulud - Mõju suurendamine - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud (kaasa arvatud viisakulud) <p><i>Toetuskõblikud kaudsed kulud</i></p> <p>Konstantne osalusmäär, mitte suurem kui 7% toetuskõblikest otsestest kulutustest, on toetuskõblik kaudsete kulude all - milleks on peamiselt toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab käsitleda projekti kuludena (nt elektri või interneti arved, ruumide rentimise kulud, püsitöötajate kulud jm).</p>	<p>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</p>	<p>50% toetuskõblike kulutuste üldsummast (välja arvatud juhul, kui taotleja on oma taotluses määratlenud madalama toetuse määra)</p> <p>Kuni 20 000 €</p>	<p>Tingimus: eesmärgid ja tegevusprogrammiga seonduv info on taotluses selgelt välja toodud.</p>	<p>Kõigi tekkinud kulude täielik dokumentaalne tõendamine, st tšekid, kviitungid, kuluarved, reispiletid, pardakaardid jm. (ainult otsesed kulud) Nende dokumentide koopiad tuleb lisada lõpparuandele.</p> <p>Tulemuste/saavutuste kirjeldus lõpparuandes.</p> <p>Lõpparuandele tuleb lisada nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.</p>

– Kuidas jaguneb EL-i rahastus projektide elluviijate vahel?

Koolitustegevuse ja võrgustikuprojektide alaprogrammi raames toetatavad projektid on riigiülesed ning need põhinevad kahe või enama projekti elluviija koostööl.

Projekti elluviijate hulgas on taotlejal peamine administratiivne roll; see esitab taotluse kõikide partnerite nimel ning kui projekt saab heakskiidu:

- kannab toetuse andja suhtes rahalist ja juriidilist vastutust projekti eest tervikuna
- koordineerib projekti koostöös kõikide partneritega, kes on seotud projekti elluviimisega
- saab EL-i programmi Euroopa Noored rahalist toetust.

Kuid projekti rakendamise osas vastutavad ülesannete elluviimise eest kõik partnerid. Seetõttu on oluline, et taotlust esitav projekti elluviija jagaks EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha igale projekti elluviijale proportsionaalses vastavuses ülesannetega, mida nad peavad ellu viima.

Seetõttu soovib Euroopa Komisjon tungivalt, et programmi Euroopa Noored projektiga seotud projekti elluviijad sõlmiksid omavahel partnerluslepingu, mille eesmärgiks on kõikide projektiga seotud osapoolte rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse kirjeldus, kokkulepped rahaliste panuste osas.

Partnerlusleping on oluline vahend, mis tagab programmi Euroopa Noored projekti elluviijate vahel usaldusväärse partnerluse ning hoiab ära või ohjab võimalikke konflikte.

Leping peaks sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

- projekti nimetust ning viidet taotluse esitaja ning toetuse andja vahel sõlmitud rahastamislepingule
- kõikide projektis osalevate projekti elluviijate nimesid ja kontaktandmeid
- iga projekti elluviija rolli ja kohustusi
- EL-i programmi Euroopa Noored toetusraha jaotust (vastavalt ülaltoodud kohustustele)
- projekti elluviijate maksete ja ülekannete tegemise juhiseid
- iga projekti elluviija esindaja nime ja allkirja.

Kuigi selline praktika on ülimalt soovitatav, et kaitsta kõikide projektis osalevate partnerite huve, ei kohusta Komisjon projektis osalejaid kirjaliku lepingu kaudu partneritega suhteid formaliseerima. Samuti ei nõua sellist lepingut Euroopa Noored riiklik büroo või Täitevasutus.

Sealjuures on projekti elluviijatel õigus ühiselt otsustada, kuidas EL-i toetust jaotatakse ja milliseid kulusid sellest kaetakse. Alljärgneva tabeli eesmärgiks on varasemate kogemuste põhjal näidata, kuidas kasutada EL-i toetust, toetamaks peamiste ülesannete elluviimist:

Koolitustegevus ja võrgustikud

Rahastuse soovitatav jaotus „projekti kulu“ raames
(see ei hõlma reisikulusid ja erakorralisi kulusid)

Ülesannete kategooria	Saatev/saatvad organisatsioon(id)*	Vastuvõttev/-võtvad organisatsioon(id)**
Protsent „projekti kogukuludest“	0%-10%	90%-100%

* Näit. osalejate ettevalmistamine, tegevusega seotud tegevused ja ülesanded, praktilised korraldused, kindlustus, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine/suhtlemine.

** Näit. toit, majutus, ruumid, seadmed, materjalid/töövahendid, koolitajad/abistajad, tööohutusabinõud, kohalik transport, hindamine, tulemuste levitamine ja kasutamine, juhtimine/suhtlemine.

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine**
Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka läbi viimise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projekti elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu projekti efektiivne elluviimine, saavutatu mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine. Partneritele soovitatakse sõlmida sisene/omavaheline leping, mille eesmärgiks on rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse selgitus, kokkulepped rahaliste panuste osas.
- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistav etapp on projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluviijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele projekti üldise teema osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga osalejatega.
- **Tegevuskava kvaliteet**
Tegevuskava peab olema konkreetset sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega; peab võimaldama osalejatele mitmekesised õpivõimalused. Programmis tuleks kasutada erinevaid kultuuridevahelisi töömeetodeid, mida kohandatakse vastavalt osalejate iseärasustele potentsiaalselt parima õpitulemuse saavutamiseks.
- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijatel ning osalejatel lõpphindamise läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua kaasatud isikute ja projekti elluviijate/partnerite saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, on osalejate rühma jaoks oluline teema**
Projekt peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti projekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**
Projekt peab viima kõikide projektis osalejate ja organisatsioonide pädevuste omandamise/täiendamiseni (teadmised, oskused ja hoiakud) ning toetama nende arengut isiklikul, sotsiaalhariduslikul ja professionaalsel tasemel. See saavutatakse läbi mitteformaalse ja informaalset õpetust. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saavutamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlaud jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja ettevõtlikkusele. Selline õppimisprotsess tuleb nii planeerida kui analüüsida projekti läbivalt: osalejatele tuleb tegevusprogrammis võimaldada koht õpikogemuste ning tulemuste analüüsiks.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**
Osalejad peavad maksimaalses ulatuses võtma aktiivse rolli projekti elluviimisel: projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult kaasavad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Osalejatel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**

Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi. Projekti elluviijad peaksid pöörama tähelepanu õppimisprotsessidele, mis iga projektifaasi käigus ilmnevad

▪ **Kultuuridevaheline mõõde**

Tegevuskava peaks suurendama osalejate positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega osalejatega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

▪ **Euroopa mõõde**

Projekt peaks toetama osalejate õpiprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide roll ja tegevused, ELi noori mõjutavad sammud;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.

Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus

▪ **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**

Koolitustegevuse ja võrgustiku loomise projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid tegevuste käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamustliidrid ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärke ja tulemusi. Projekti mõju on paljuski seotud selle õpitulemustega: õpivad kõik osapooled ning see toimub projekti erinevatel tasanditel. Näiteks: osalejad omandavad uusi pädevusi nagu sotsiaalne ja kodanikupädevus, õppima õppimine, iseseisvus ning vastutus, võõrkeel ja suhtlemisoskused, jm (noorteliidrid omandavad oskusi, mis on seotud nende professionaalse arenguga; korraldajad ning kohalikud kogukonnad tõstavad kvaliteeti ja arendavad oma võrgustikke Euroopas). Selle tõttu peavad korraldajad tagama võimalused muuta projekti õpitulemused nähtavaks. Nende õpitulemuste tunnustamiseks ja kinnitamiseks on soovitatav kasutada Noortepassi ja sellega seotult õpitulemuste analüüsi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma projekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse projekti tuleks kaasata uusi projektide elluviijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali projekti kohta info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne projekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluviijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt

teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid projekti tegevuskavasse lülitada ka töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

- **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluvijatel peaksid olema välja töötatud meetmed projekti ning selle õpitulememuste mõju suurendamiseks.

Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud, nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast koolitustegevuse ja võrgustike loomise projekti toimumist.

Lisaks tavapärastele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluvijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhete sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaali loomist jne.

Alaprogramm 5.1 – Noorteseminarid

Eesmärgid

Selle alaprogrammiga toetatakse *struktureeritud dialoogi* noorte/noorteühenduste ning noortevaldkonna otsustajate/ekspertide vahel kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.

Struktureeritud dialoogiks nimetatakse konkreetsetel valitud teemadel peetavaid arutelusid noortevaldkonna otsustetegijate (kõigil tasanditel) ning noorte vahel, eesmärgiga saada tulemusi, mis on kasulikud poliitika loomisel. Debatt on struktureeritud teemade ja aja osas ning võib sisaldada sündmusi, kus noored saavad omavahel ning Euroopa Liidu poliitikutega arutada kokkulepitud teemadel.

Struktureeritud dialoogi tegevused võivad toimuda seminaride, konverentside, konsultatsioonide ja teiste kohalikul, piirkondlikul, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil korraldatavate ürituste kujul. Need üritused edendavad noorte aktiivset osalust ning nende suhtlust otsustetegijatega selleks, et luua platvorm kõigi huvitatud osapoolte vahel, võimalda neil luua seisukohad ja ettepanekud ning muuta need konkreetseteks tegevusteks. Täiendav info struktureeritud dialoogi kohta on kättesaadav Euroopa Komisjoni noorte kodulehel.

Mis on noorteseminarid?

Projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimalike *järeltegevuste* kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Alaprogrammi 5.1 raames rahastatava projekti koostamisel lähtutakse ühe või mitme alljärgneva tegevuse läbiviimise vajadustest:

- **Kohalikud noorteseminarid** leiavad aset programmiriikides kohalikul, regionaalsel ja riiklikul tasandil eesmärgiga a) pakkuda dialoogi, konsultatsiooni, aktiivset osalust ja teavet küsimustes, mis on olulised struktureeritud dialoogi või Euroopa Liidu poliitika ja muude küsimuste seisukohast; või b) valmistada ette pinnast Euroopa Liidu eesistujariigi staatuses oleva liikmesriigi poolt korraldatavate noortekonverentsi läbiviimiseks, või c) Euroopa Noortenädala raames ürituste korraldamiseks või d) arendada sektoritevahelist dialoogi ning formaalse ja mitteformaalse haridusega seotud valdkondadevahelist koostööd. Lisaks võivad kohalikud noorteseminarid esindada eeltoodud tegevuste kombinatsiooni.
- **Rahvusvahelised noorteseminarid** on noorte ja poliitikute kohtumised selleks, et pidada diskussioone, vahetada ideid ja häid tavasid ja/või teha ettepanekuid teemadel, mis lähtuvad struktureeritud dialoogist ja [Euroopa Liidu noortevaldkonna uue koostööraamistiku \(2010-2018\)](#)¹¹ prioriteetidest ja eesmärkidest.

Kohalikele või rahvusvahelistele noorteseminaridele võivad eelneva noortekonsultatsioonide tegevused seminaril arutletavate teemade kohta (nt veebikonsultatsioonid ja küsimustikud, grupivaatlused jne).

Mida noorteseminarid ei hõlma?

Noorteseminaride raames EI ole toetusõhblilikud järgmised tegevused:

- akadeemilised õppereisid;
- rahalise kasu saamise eesmärgil läbiviidavad vahetused;
- turismi alla liigituvad vahetused;
- festivalid;
- puhkuserisid;
- keelekursused;
- loomereisid;
- kooliklasside vahetused;
- spordivõistlused;
- organisatsioonide põhikirjalised kokusaamised;
- poliitilised kogunemised;
- töömalevad.

¹¹ http://www.entk.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_uuendatud_koostooramistik_2010-2018.pdf

Milliste kriteeriumide alusel toimub noorteseminaride hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kohalikud noorteseminarid: ainus projekti elluviija on programmiorganisatsioon.</p> <p>Rahvusvahelised noorteseminarid: Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiorganisatsioonist ning peavad alla kirjutama taotluses olevale eelkõiguleppele.</p>
Projektide elluviijate arv	<p>Kohalikud noorteseminarid: üks projekti elluviija on programmiorganisatsioon.</p> <p>Rahvusvahelised noorteseminarid: projekti elluviijad vähemalt viiest erinevast programmiorganisatsioonist, millest vähemalt üks on ELi liikmesriik.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Noored osalejad: programmiorganisatsioonis <i>seaduslikult elavad</i> noored vanuses 15 kuni 30 aastat.</p> <p>Noortepoliitika eest vastutajad: juhul kui projekt näeb ette noortepoliitika eest vastutavate poliitikute või ekspertide osalemise, ei ole nende puhul määrav vanus ega geograafilised aspektid.</p>
Osalejate arv	<p>Kohalikud noorteseminarid: vähemalt 15 osavõtjat.</p> <p>Rahvusvahelised noorteseminarid: vähemalt 30 osavõtjat.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Kohalikud noorteseminarid: tegevus toimub projekti elluviija asukohariigis;</p> <p>Rahvusvahelised noorteseminarid: tegevus toimub ühe projekti elluviija asukohariigis.</p>
Projekti kestus	3 kuni 18 kuud.
Tegevuse kestus	<p>Kohalikud noorteseminarid: Ei ole määratletud.</p> <p>Rahvusvahelised noorteseminarid: 1 kuni 6 päeva.</p>
Tegevusprogramm	<p>Kohalikud noorteseminarid: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p> <p>Rahvusvahelised noorteseminarid: Taotlusvormile tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p>
Kes võivad taotluse esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <p>Üks elluviijatest võtab koordineeriva rolli ning esitab vastavale agentuurile (vaata allolevat osa "Kuhu taotlus esitada?") kõigi projektis osalevate elluviijate nimel ühe ühise kogu projekti hõlmava taotluse. Projekti elluviija, kes taotleb toetust Täitevasutusest peab olema ametlikult registreeritud vähemalt üks aasta enne taotlustähtaega, milleks taotlus esitatakse.</p> <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused:</p> <p>Tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole (vaata allolevat osa "Kuhu taotlus esitada?") kõigi projektis osalevate elluviijate nimel ühe ühise kogu projekti hõlmava taotluse.</p>
Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rahvusvahelised noorteseminarid: projektitaotlused, mille esitajaks on 1) Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus, või 2) muud toetuskõlblikud taotlejad juhul, kui enamuse projekti elluviijaid on sama Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametiasutuse liikmed. <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rahvusvahelised noorteseminarid: Teiste toetuskõlblike taotlejate esitatud taotlused; esitatakse tegevuse asukohaks oleva riigi riiklikult büroole; ▪ Kohalikud noorteseminarid: Teiste toetuskõlblike taotlejate esitatud taotlused; esitatakse tegevuse asukohaks oleva riigi riiklikult büroole.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.

Muud kriteeriumid	Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).
--------------------------	---

Väljastavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (20%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> programmi üldiste eesmärkidega; alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Ühildumine EL noortepoliitika eesmärkidega (20%)	Projekt on selgelt seotud Euroopa noorsoolase koostöö raamistiku prioriteetide ja eesmärkidega, st keskendub struktureeritud dialoogi peamistele teemadele või Euroopa teemadele.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (40%)	<ul style="list-style-type: none"> Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate <i>kaitse ja turvalisuse</i> tagavate meetmete kvaliteet) Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluvijate arv ja taust (20%)	<ul style="list-style-type: none"> <i>Vähemate võimalustega noorte</i> osalemine Osalejate arv Osalevate riikide ja partnerite arv Sooline tasakaal Riikliku Noortenõukogu kaasamine (Eestis Eesti Noorteühenduste Liit)

Mida peaks veel teadma noorteseminaride kohta?

Noortepoliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine alaprogrammis 5.1

Juhul kui projekti raames on ette nähtud poliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine alaprogrammis, ei ole nende osalemisega vahetult seotud kuludid (reisikulud, toitlustus, majutus, viisad, erivajadused jne) võimalik katta programmi Euroopa Noored toetuse arvelt. Selliste kulude katmiseks tuleb kasutada muid rahalisi vahendeid (projektide elluvijate eneste ressursid ja/või riiklikust allikast, regionaal-, kohalik või erakätest pärinevad toetused).

Noortepass

Kõikidel inimestel, kes on osalenud programmi Euroopa Noored noorteseminariprojektis on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ning kinnitab mitteformaalset ning informaalset õppimist projekti käigus (õpieesmärged). Noortepassi täitmise protsess võimaldab projekti erinevatel etappidel teadvustada, analüüsida ja dokumenteerida oma õppimist. Täpsemat infot Noortepassi kohta leiate programmi juhendi A-osast, Noortepassi juhendist või muudest asjakohastest materjalidest veebilehelt www.youthpass.eu.

Näide noorteseminaridest

Projekti eesmärgiks oli 5-päevase seminari korraldamine noortele vanuses 18 kuni 25 aastat ning noortepoliitika eest vastutajatele ja ekspertidele. Ürituse programmi koostamisel võeti aluseks mitteformaalse töötoa vorm ning loengud ja üritus korraldati kaheosalisena. Hommikul esinesid noored ettekannetega oma „õpilastele” – ekspertidele ja poliitikutele. Pärastlõunal korraldati töötube, milles osalesid noortepoliitika ja noorsootöö reaalse olukorra eest vastutajad ja eksperdid. Õppimisele lisaks korraldati suhtlemis- ja sotsiaalseid mänge. Sellise lähenemise abil oli noortel võimalik puudutada väga erinevaid teemasid. Eksperdid ja poliitika eest vastutajad said parema pildi noorte arvamustest ja vajadustest. Samas õppisid ka noored paremini mõistma otsustamisprotsesside dünaamikat ning nende poolt nende elule avaldatavat mõju, ning said läbi ühiselt esitatud ja läbi arutatud soovitude võimaluse tulevikuga seotud otsuste vastuvõtmiseks.

Millised on rahastamistingimused?

Valituks osutunud projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud	<p><i>Toetuskõlblikud otsesed kulutused</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reisikulud (turistiklassi lennupiletid, 2. klassi rongipiletid) - Majutus/toitlustuskulud - Seminaride, kohtumiste, konsultatsioonide, tegevuste korraldamine - Kirjastus/tõlkimis/teavituskulud - Mõju suurendamisega seotud kulud - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud <p><i>Toetuskõlblikud kaudsed kulutused</i></p> <p>Konstantne osalusmäär, mitte suurem kui 7% toetuskõlblikest otsesest kulutustest, on toetuskõlblik kaudsete kulude all - milleks on peamiselt toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab käsitleda projekti kuludena (nt arve elektri või interneti eest, kulud ruumide eest, püsitöötajate kulud jm.</p>	<p><i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i></p>	<p>75% kõigust toetuskõlblikest kulutustest. (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)</p> <p>Maksimaalselt 50 000 €</p>	<p>Tingimuse: eesmärgid ja tegevusprogramm on taotlusvormil selgelt ära toodud.</p>	<p>Tekkinud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide/pi letite koopiad (üksnes vahetute kulutuste puhul). Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate originaalallkirjadega.</p>

Kuidas koostada head projekti

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitud hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

▪ Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine

Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatu mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine.. Projektid, mis keskenudvad struktureeritud dialoogile, on loodud läbi viimiseks koos selliste noorteorganisatsioonidega või nende poolt, kes on aktiivsed kaasaraajajad noori puudutavates aruteludes kohalikul, piirkondlikul, riiklikul või Euroopa tasandil. Seda silmas pidades sobib alaprogramm hästi riiklikele, piirkondlikele või kohalikele noortekogudele ning teistele sarnase loomuga organisatsioonidele, samas välistamata muid organisatsioone. Samal ajal peaksid noorteseminaride projektid looma innovaatilisi ja tõhusaid meetmeid kaasamiseks teisi sihtgrupe, eriti neid noori, kes on ühiskondlikult aktiivsed, kuid ei ole seotud ühegi organisatsiooniga ning samuti vähemate võimalustega noori. Partneritel soovitatakse sõlmida omavaheline leping, mille eesmärgiks on rollide jaotus, ülesannete ja vastutuse selgitus ning kokkulepped rahaliste panuste osas.

▪ Ettevalmistava etapi kvaliteet

Ettevalmistav etapp on projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluviijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele projekti üldise teema osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid, keelealane toetus). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega.

▪ Tegevuskava kvaliteet

Tegevuskava peab olema konkreetsetl sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega; see peaks pakkuma projektis osalevatele ning seda ellu viivatele noortele õpikogemusi. Tegevuskava peaks sisaldama erinevaid töömeetodeid, mis on kohandatud vastavalt projektis osalevatele noortele, et tagada nende parimad võimalikud õpitulemused.

▪ Hindamisetapi kvaliteet

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijalt ning osalejalt lõpphindamise läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua nii isiklikud, kui projektigruppide õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejalt tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.

▪ Osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet

Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluviijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erineda. Projekti elluviijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhtide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhte olema mõlemast soost. Soovitatav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontakt vastuvõtva ja asukohariigi vahel, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuht, kontaktisikud, kellega erakorralistes olukordades ühendust võtta, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avaldamise kord jne). Samuti on oluline ühiselt järgitavate käitumisharjumuste kehtestamine (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitatakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale. Täiendavat praktilist teavet koos kontrolllehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**

Projektil peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti projekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**

Projekt peab viima kõikide projektis osalejate ja organisatsioonide pädevuste omandamise/täiendamiseni (teadmised, oskused ja hoiakud) ning toetama nende arengut isiklikul, sotsiaalhariduslikul ja professionaalsel tasemel. See saavutatakse läbi mitteformaalse ja informaalset õpetust. Osalejate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saavutamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauad jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja ettevõtlikule suhtumisele. Selline õppimisprotsess tuleb nii planeerida kui analüüsida noorteseminaril läbivalt: osalejatele tuleb tegevusprogrammis võimaldada koht õpikogemuste ning tulemuste analüüsiks.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**

Osalejad peavad maksimaalses ulatuses võtma aktiivse rolli projekti ellu viimisel: projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osalejad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise, elluviimise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**

Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi. Projekti elluviijad peaksid pöörama tähelepanu õppimisprotsessidele, mis iga projektifaasi käigus ilmnevad
- **Kultuuridevaheline mõõde**

Projekt peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.
- **Euroopa mõõde**

Projekt peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

  - projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
  - projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
  - projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide roll ja tegevused, ELi noori mõjutavad sammud;
  - projektis käsitletakse Euroopa seadusi ning aluspõhimõtteid, nt demokraatia, inimõiguste austamise, õiguste ja vabaduste põhimõtted.

Projekti ulatuse kvaliteet ja nähtavus

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**

Projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid projekti käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamusteadlased ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi. Projekti mõju on paljuski seotud selle õpitulemustega: õpivad kõik osapooled ning see toimub projekti erinevatel tasanditel. Näiteks: osalejad omandavad uusi pädevusi nagu sotsiaalne ja kodanikupädevus ning oskusi, mis on seotud nende professionaalse arenguga (veelgi enam, projekti elluviijad ning kohalikud kogukonnad arendavad võimeid ning loovad Euroopas võrgustikke). Seetõttu peavad korraldajad võimaldama muuta projekti õpitulemused nähtavaks. Nende õpitulemuste tunnustamiseks ja kinnitamiseks on soovitatav kasutada lähenemisi, mis toetavad õpiprotsessi analüüsi (Noortepassi protsess võib siinkohal olla näiteks ja innustuseks).

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma projekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse projekti tuleks kaasata uusi projektide elluvijaid? Kuidas oleks võimalik teematilist kontseptsiooni puuduvat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluvijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluvijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali planeeritud tegevusi puudutava info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne projekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluvijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluvijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid projekti tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluvijatel peaksid olema välja töötatud meetmed projekti ning selle õpitulemuste mõju suurendamiseks.

Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast projekti toimumist.

Lisaks tavapärasele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluvijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhete sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaali loomist jne.

Osa C – Info toetuse taotlejatele

Kõik ühendused ja projektide elluviijad, kes kavatsevad esitada projekti Euroopa Liidult programmi Euroopa Noored raames rahalise toetuse saamiseks, peaksid käesoleva peatüki põhjalikult läbi lugema. Selle koostamisel on lähtutud ELi toetuse saamist reguleeriva finantsmääruse sätetest.

1. Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?

Projekti esitamiseks programmi Euroopa Noored raames tuleb läbida kolm alljärgnevat etappi:

- kontrollida projekti vastavust programmi Euroopa Noored kriteeriumidele;
- kontrollida projekti vastavust rahastamise tingimustele;
- täita taotlus ning esitada see asjaomasele asutusele (riiklik büroo või Täitevasutus).

1. samm: programmi Euroopa Noored kriteeriumidele vastavuse kontrollimine

Potentsiaalse taotleja ning projekti elluvijana tuleb teil veenduda, et teie koostatav projekt vastab järgmistele kriteeriumidele: toetuskõlblikkus, välistamine, valimine ja toetuse määramine.

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid on peasjalikult seotud projekti tüübi, sihtrühma ja konkreetsele projektile toetuse määramise taotluse esitamise osas kehtivate tingimustega. Juhul kui teie projekt ei vasta antud kriteeriumidele, jäetakse see edasisest hindamisprotsessist välja. Vaatamata sellele, et mõned toetuskõlblikkuse kriteeriumid on ühised kõigile alaprogrammidele, on siiski rida kriteeriume, mis kehtivad üksnes teatud alaprogrammide kohta.

Selleks, et projekt oleks toetuskõlblik, peab see olema vastavuses vastava alaprogrammi toetuskõlblikkuse kriteeriumidega. Põhjalikumad infot konkreetse alaprogrammi osas kehtestatud toetuskõlblikkuse kriteeriumide kohta leiad antud programmi juhendi B-osas.

Välistavad kriteeriumid

Taotlejad on kohustatud taotluses kinnitama, et nad ei ole sattunud Euroopa Liidu üldeelarve kohta kehtiva Euroopa Nõukogu finantsmääruse (EL, Euratom nr 966/2012) artiklites 106 ja 10794 kirjeldatud olukorda, mis on ära toodud allpool.

Taotlejad ei saa osaleda programmis Euroopa Noored, kui:

- nad on pankrotis või likvideerimisel, kohus on määranud neile halduri, nad on sõlminud kokkuleppe võlausaldajatega, nad on peatanud oma äritegevuse, nende suhtes kohaldatakse nimetatud küsimustega seotud menetlust või nad on samalaadses olukorras, mis tuleneb siseriiklike õigusnormidega ettenähtud samasugusest menetlusest;
- **nad** või isikud, kellel on nende suhtes esindusõigus, otsustusõigus või kontrollvõimalus, **on *res judicata* jõudu omava kohtuotsusega süüdi mõistetud ametialaste käitumisreeglitega seotud süüteo;**
- nad on raskelt eksinud ametialaste käitumisreeglite vastu ja toetuse lepingu sõlmija, kaasa arvatud Euroopa Investeerimispank ning rahvusvahelised organisatsioonid, suudab seda mis tahes viisil tõendada;
- nad ei ole täitnud kohustusi, mis on seotud sotsiaalkindlustusmaksete või maksude tasumisega ja mis tulenevad nende asukohariigi või toetuse lepingu sõlmija riigi või lepingu täitmise kohaks oleva riigi õigusnormidest;
- nad või isikud, kellel on nende suhtes esindusõigus, otsustusõigus või kontrollvõimalus, on *res judicata* jõudu omava kohtuotsusega süüdi mõistetud pettuses, rahapesus, korruptsioonis, kuritegelikus ühenduses osalemises või mõnes muus ebaseaduslikus tegevuses, kui selline tegevus kahjustab Euroopa Liidu finantshuve;
- pärast mõnda muud Euroopa Liidu eelarvest rahastatavat hankemenetlust või toetuse andmise menetlust on leitud, et nad on lepingut tõsiselt rikkunud, kuna on jätnud oma lepingulised kohustused täitmata.

Lepingut ei või sõlmida taotlejaga, kes toetuse määramise protsessi kuupäeva seisuga:

- on olukorras, kus neil on huvide konflikt;
- on esitanud rahastamisprotsessis osalemiseks vajalike, lepingut sõlmiva asutuse nõutud informatsioonina valeandmeid või on nõutavad andmed esitamata jätnud.

Vastavalt finantsmääruse artiklitele 106 kuni 109 võidakse valeandmeid esitanud või varasema lepingu kohustusi rängalt rikkunud taotlejate osas kohaldada haldus- või rahalisi karistusi.

Eelpool loetletud välistavad kriteeriumid kehtivad kõikide programmi Euroopa Noored alaprogrammide kohta. Selleks, et kinnitada oma vastavust nimetatud sätetele, peavad taotlejad allkirjastama deklaratsiooni, milles kinnitavad, et nende puhul ei esine finantsmääruse artiklites 106(1) ja 107 kirjeldatud olukorda. Nimetatud deklaratsioon moodustab taotlusvormi ühe osa, seda ei nõuta *väikesesummaliste toetuste* korral.

Valiku tegemise kriteeriumid

Valiku tegemise kriteeriumid annavad Täitevasutusele või riiklikule büroole võimaluse hinnata taotleja finants- ja tegevussuutlikkust konkreetse projekti läbiviimiseks. Valikukriteeriume kohaldatakse kõigi programmi Euroopa Noored alaprogrammide osas.

Rahalised võimalused tähendavad seda, et taotlejal on piisavalt suured ja stabiilsed rahastamise allikad, mis aitavad tal projekti teostamise ajal oma tegevusi probleemideta jätkata.

Siinkohal tuleb silmad pidada, et rahaliste võimaluste olemasolu kontrollimise nõuet ei kohaldata:

- taotlejate suhtes, kelle taotletav toetussumma ei ületa 60 000 eurot;
- eraisikute otsetoetamise puhul (mitteametlike noortegruppide suhtes);
- avalik-õiguslike isikute suhtes;
- rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes;
- Punase Risti Rahvusvahelise Komitee suhtes;
- Riikliku Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingute Rahvusvahelise Föderatsiooni suhtes;
- teiste organisatsioonide suhtes, kes on Euroopa Komisjoni otsuse alusel seotud rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Kõigil muudel juhtudel on taotleja kohustatud koos taotlusega esitama:

- taotleja kasumi- jatulemiaruande;
- eelmise majandusaasta bilansi, mis kajastab olukorda pärast konkreetse majandusaasta lõpetamist;

Kui taotletav toetuse summa ületab 750 000 eurot, viiakse läbi audit tunnustatud välisaudiitori poolt. Audit tõendab viimase majandusaasta arveldused.

Juhul kui Täitevasutus või riiklik büroo jõuab esitatud dokumente analüüsides järeldusele, et finantsvõimekus ei ole vajalikul määral tõestatud või see osutub ebapiisavaks, võidakse:

- nõuda täiendava teabe esitamist;
- nõuda pangalt garantiikirja;
- pakkuda toetuse määramise lepingut eelneva rahastamiseta või osalise eelneva rahastamisega;
- taotlus tagasi lükata.

Tegevussuutlikkus tähendab taotlejapoolset projekti teostamiseks vajalike oskuste ja motivatsiooni olemasolu tõendamist. Selleks on kasutusel eraldi taotlusvormi osa. Tegevussuutlikkuse hindamisel arvestatakse korduvate taotlejate puhul ka varasemate programmi Euroopa Noored projektide elluviimise kogemusi.

Toetuse andmise kriteeriumid

Toetuse andmise kriteeriumid on näitajad, mis annavad Täitevasutusele või riiklikule büroole võimaluse taotluste kvaliteedi hindamiseks.

Nimetatud kriteeriumide alusel toimub toetuse määramine projektidele, mis aitavad kaasa programmi Euroopa Noored üldise efektiivsuse suurendamisele.

Antud programmi juhendis ära toodud toetuse andmise kriteeriumid näitavad konkreetselt, milliseid elemente projekti kvaliteedi hindamisel arvesse võetakse.

Vaatamata sellele, et mõned toetuse andmise kriteeriumid on ühised kõigile alaprogrammidele, on siiski rida kriteeriume, mis kehtivad üksnes teatud alaprogrammide kohta.

Põhjalikum infot konkreetse alaprogrammi osas kehtestatud toetuse andmise kriteeriumide kohta leiad antud programmi juhendi B-osas. Kõigi programmi juhendis kajastatud alaprogrammide puhul, mis viiakse ellu kesksel tasandil, arvestab Täitevasutus taotluste rahastamisel ka taotlejate asukohamaade geograafilist tasakaalu. Seda kriteeriumi – teiste hulgas - hinnatakse vastava alaprogrammi toetuse andmise kategoorias viimasena.

2. samm: rahastamise tingimuste kontrollimine

Toetuste liigid

Toetuste liigid on järgmised:

- toetuskõlblike kulutuste hüvitamine määratletud ulatuses;
- hüvitamine ühikulise maksumuse alusel;
- fikseeritud summa;
- konstantne osalusmäär (kindel osalusprotsent);
- eelnimetatute kombinatsioon.

Toetuskõlblike kulutuste määratletud ulatuses hüvitamise näol hüvitatakse taotlejale kindel protsent projekti teostamisel tekkinud tegelikest toetuskõlblikest kulutustest (alaprogrammi 1.1 puhul näiteks 70% osalejate reisikuludest).

Ühikulise maksumuse alusel hüvitatakse konkreetsed kululiigid kohaldades kindlaks määratud kulutuste ühikulist maksumust (nt 590 eurot x vabatahtlike arv x EVT teenistuse raames välismaal veedetud kuude arv Belgias toimuva EVT projekti jaoks alaprogrammi 2 raames).

Fikseeritud summa puhul on tegemist konkreetse summaga, mille arvelt kaetakse projekti raames läbiviidavate tegevustega seotud teatud kulutusi (nt 5700 eurot projektikulude katteks Austrias kohaliku noortealgatuse alaprogrammi 1.2 raames).

Konstantne osalusmäär hõlmab konkreetse protsentuaalse määra rakendamist (nt 7% vahetutest toetuskõlblikest kulutustest kaudsete kulude katmise toetuseks alaprogrammi 1.3 raames).

Programmi Euroopa Noored puhul kasutatakse finantseerimismehhanismidena kõige sagedamini ühikulist maksumust, fikseeritud summade maksmist ja konstantset osalusmäära. Nimetatud toetusvormid muudavad taotlejate jaoks lihtsaks prognoositava toetussumma arvutamise ning aitavad projektidega seonduvaid aspekte realistlikumalt planeerida.

Riiklikule büroole taotluse esitamisel kontrollige, et te olete arveldanud õigete summade ja määradega. Riiklik büroo võib otsustada kohandada käesolevas programmi juhendis määratletud standardseid fikseeritud summasid ja osalusmäärasid vastavalt konkreetse riigi oludele. See omakorda tähendab, et fikseeritud summad ja osalusmäärad võivad riigiti erineda. Konkreetsetes riigis kasutatavad summad ja osalusmäärad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Üksikasjalikud andmed kõigi alaprogrammide rahastamise ja vastavate tingimuste kohta leiate juhendi B-osast.

Kaasrahastamine

Euroopa Liidu toetus stimuleerib projekti elluviimist, mis ei oleks ilma ELi rahalise abita mõeldav, ning selle määramisel lähtutakse kaasrahastamise põhimõtetest. Kaasrahastamine osutab, et projekti kogukulusid ei saa rahastada ainult toetuse abil. Elluviijatel tuleb näidata oma pühendumust projektile, leides peale ELi toetuse ka muid rahastamisallikaid ja/või riigi-, regionaalsel, kohalikul tasandil või erasektorist antavat abi. Antud reegel ei mõjuta ühikulise maksumusena, fikseeritud summana või kindla osalusmäärana antavat toetust; toetuse puhul, mis moodustab kindla protsendi tegelikest kulutustest, on taotleja kohustatud taotlusvormil ära näitama osaluse, mis pärineb ELi toetusest erinevatest allikatest.

Kaasrahastamine võib toimuda nii toetusesaaja enda ressursidest, kolmandate osapoolte rahalisest panusest kui ka projekti tuludest. Toetuskõlblikuks kaasrahastamisallikaks loetakse ka mitterahalisi sissemaksid.

Mitterahalised sissemaksed on kolmandate osapoolte poolt projekti teostajale tasuta antud tooted või osutatud teenused. Selliseid kolmandate osapoolt poolt antud tooted või osutatud teenused ei saa panna projekti teostaja arvele. Mitterahalised sissemaksed peavad olema seotud projekti rakendamisega ja projekti teostamiseks vajalikud ja sobilikud.

Näited mitterahalistest sissemaksetest:

- tooted, mis on annetatud või antud projekti teostaja käsutusse: tehnilised vahendid (kaamerad, arvutid, projektorid), kontoritehnika ja -sisustus, spetsiaalsed abivahendid (kaasa arvatud meditsiinilised abivahendid puuetega inimestele)
- isikute poolt tasuta osutatud teenused: transport, tõlkimine, toitlustamine, nõustamine, meditsiiniteenused.

Järgmised mitterahalised sissemaksed ei ole toetuskõlblikud:

- projekti teostaja pikajaliste töötajatega seotud kulud
- kinnisvara: maa, ehitiste ja ruumide kättesaadavaks tegemine
- mitterahalised sissemaksed, mis on seotud toetuskõlbmatute kuludega vastavalt toetuslepingule või selle lisadele

Mitterahaliste sissemaksete väärtus ei tohi olla suurem:

- kolmandate isikute poolt toetusesaajale tasuta üle antud esemete soetamisega seoses tegelikult kantud ning raamatupidamisdokumentidega nõuetekohaselt tõendatud kulutustest;
- kõnealusel turul antud tüüpi kaasrahastamise osas reeglina aktsepteeritud kulutustest juhul, kui tegelikku rahade liikumist ei toimu.

Mittekasumlikkus

Antava toetuse eesmärgiks ega tulemuseks ei tohi olla toetusesaajale kasumi tootmine. Kasumit määratletakse olukorrana, kus tulud on suuremad kui toetuskõlblikud kulud, mille esitab toetusesaaja toetussumma ülejäänud osa maksmiseks. Esitada tuleb projekti tulud ja toetajate rahalised panused toetuskõlblike kulude katmiseks.

See reegel ei kehti ühikulise maksumuse, fikseeritud summade või konstantse osalusmäära hüvitamise ja väikesesummaliste toetuste puhul.

Tulu ilmnmisel võidakse nõuda varem makstud toetussummade tagastamist.

Topeltrahastamine: ei

Igal toetusesaajal on õigus ELi eelarvest saada ühele ja samale projektile ainult üks toetus. Seetõttu ei või programmi Euroopa Noored raames toetatav projekt saada muud ELi toetust.

Pange tähele, et juhul, kui teile on määratud tegevustoetus Euroopa Liidu eelarvest (näiteks programmi Euroopa Noored alaprogrammi 4.1 raames), ei ole teil õigust saada rahalist toetust projektide kaudsete toetuskõlblike kulutuste katmiseks, mis on ette nähtud teatud alaprogrammides.

Samuti pange tähele, et osalejad ei saa olla otseselt seotud kahe või rohkema programmi Euroopa Noored projektiga ühel ajal (e.g. EVS vabatahtlik, kes osaleb samal ajal noortealgatust korraldavas noortegrupis).

Topeltrahastamise ohu vältimiseks on taotleja kohustatud taotlusvormi vastavas osas välja tooma samal majandusaastal kasutatud või taotluse saanud rahastamisallikad koos vastavate summadega, sõltumata sellest, kas tegemist on sama või erineva projektiga, tegevustoetus kaasa arvatud.

3. samm: taotlusvormi täitmine ja esitamine

Üks projekti elluviijatest võtab endale koordinaatori rolli ning esitab Täitevasutusele või riiklikule büroole ühe taotluse kogu projekti kohta (nt Mitmepoolne noortevahetus või mõni EVT projekt), esindades kõiki projektide elluviijaid.

Juhul, kui taotlusele antakse positiivne hinnang ning see osutub valituks, on taotleja Täitevasutuse või riikliku büroo poolt välja pakutud *rahastamislepingu*, mille alusel toimub kogu projekti rahastamine, teiseks pooleks.

Taotlemisprotsess

Erinevate alaprogrammide osas kehtivaid toetuskõlblikkuse kriteeriume, mille täitmine on toetuse saamiseks vajalik, on kirjeldatud käesoleva programmi juhendi B-osas. Lisaks eelnimetatutele on taotlejad kohustatud järgima alltoodud nõudeid.

Taotlus aktsepteeritakse üksnes juhul, kui:

- see on esitatud nõutud kujul, täielikult täidetud ja kuupäevaga varustatud;
- alla on kirjutanud isik, kellel on volitused taotleja nimel juriidiliselt siduvate kohustuste võtmiseks;
- eelarve vastab rahastamistingimustele;
- täidetud on kõik esitamise osas kehtivad nõuded;
- see esitatakse *tähtaegselt*.

Riiklikele büroodele esitatavate taotluste puhul pange tähele, et sama taotleja ei saa esitada rohkem kui kolm projektitaotlust samasse alaprogrammi ühel taotlustähtajal.

Täitevasutusele esitatavate taotluste puhul pange tähele, et sama taotleja ei saa samasse alaprogrammi samal taotlustähtajal esitada rohkem kui ühe projektitaotluse ning et sama partnerlusega ei saa esitada rohkem kui ühe taotluse samasse alaprogrammi samal taotlustähtajal. Euroopa noortevaldkonna organisatsioonid võivad esitada kuni kaks projektitaotlust alaprogrammi kohta, kui üks neist on idapartnerluse akna projekt (s.t. projekt, mis kaasab vaid programmi ja idapartnerluse akna riike ja leiab aset idapartnerluse akna riigis).

Ametliku taotlusvormi kasutamine

Taotlused peavad:

- olema koostatud spetsiaalselt antud otstarbeks ette nähtud ametlikku taotluse vormi kasutades. Neid vorme saab riiklikest büroodest või Täitevasutusest. Lisaks on neid võimalik alla laadida Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse või riikliku büroo koduleheküljelt (vt programmi juhendi lisa 1);
- olema täidetud ühes ELi ametlikest keeltest;
- olema arvutil trükitud.

Online e-vormid

Suurema osa alaprogrammide puhul tuleb taotlejal esitada taotlus vastavat e-vormi kasutades. Riiklikud bürood aktsepteerivad edasiseks hindamiseks ainult mõlemal viisil, nii e-taotlusvormil kui ka paberkujul esitatud taotlusi koos projekti numbri, kui tõestusega. Täiendav informatsioon e-taotlusvormide kohta on leitav Täitevasutuse ja vastavate riiklike büroode kodulehtedelt.

Koos taotlusega tuleb esitada kõik lisadokumendid, millele taotlusvormis on viidatud.

Oma õigusliku seisundi tõestamine

Taotleja on kohustatud esitama järgmised dokumendid:

Valitsusväline organisatsioon:

- pangaandmeid sisaldav täidetud vorm (taotlusvormi osa);
- äriregistri/ametliku teataja väljavõte ja käibemaksuregistri registreerimistunnistuse koopia (juhul kui teatud riikides on äriregistri number ja käibemaksuregistri number identsed, nõutakse ainult ühe nimetatud dokumendi esitamist).

Avalik-õiguslik isik:

- pangaandmeid sisaldav täidetud vorm (taotlusvormi osa);
- asutamisosus või asutamiskäskkiri või mõni muu avalik-õigusliku isiku asutamist tõendav dokument.

Füüsiline isik:

- pangaandmeid sisaldav täidetud vorm (taotlusvormi osa);
- isikukaardi ja/või passi koopia.

Proгноositav eelarve

Taotlustele peab olema lisatud üksikasjalik prognoositav eelarve (taotlusvormi osa), milles kõik summad on antud eurodes. Väljaspool eurotsooni asuvatest riikidest pärit taotlejad peavad kasutama Euroopa Liidu Ametliku Teataja C-osas taotluse

esitamise kuu seisuga avaldatud vahetuskurssi. Täiendavat infot vahetuskursside kohta saab komisjoni koduleheküljelt aadressil www.ec.europa.eu/budget/inforeuro/.

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda vastava alaprogrammi rahastamistingimustest, näidates selgelt ära, millised kulutused on Euroopa Liidu rahastamise seisukohast toetuskõlblikud.

Taotluste esitamise kriteeriumid

Taotluse originaalkoopia tuleb toimetada valiku eest vastutava asutuse, Täitevasutuse või riikliku büroo aadressile. Üksikasjalikud andmed valiku eest vastutavate asutuste kohta leiab käesoleva programmi juhendi B-osast.

Taotlused tuleb kohale toimetada:

- posti teel; kättetoimetamise kuupäevaks loetakse postitemplil näidatud kuupäeva;
- kullerpostiga; kättetoimetamise kuupäevaks loetakse kulleri vastuvõtukviitungil näidatud kuupäeva.

Mõned riiklikud bürood võivad vastu võtta taotlusi, mis on kätte toimetatud isiklikult, taotluse kättetoimetamise kuupäeval

Reeglina ei aktsepteerita faksi või e-posti teel saadetud taotlusi. Sellele vaatamata võib mõni riiklik büroo aktsepteerida faksi või e-posti teel saadetud taotlusi juhul, kui neile lisandub tähtajaks kätte toimetatud (allkirjastatud) originaaltaotlus.

Pärast taotluse esitamist ei ole võimalik seda muuta. Sellele vaatamata võib Täitevasutus või riiklik büroo anda taotlejale võimaluse taotluse parandamiseks ja muutmiseks teatud tähtajaks. Sellistel puhkudel võtavad Täitevasutus ja riiklik büroo taotlejaga kirjalikult kontakti.

Taotlustähtajad

Taotlused tuleb esitada projekti kavandatavale alguskuupäevale vastavaks *tähtajaks*.

Riiklikul tasandil valitavatel projektidel on aastas viis taotlustähtaega:

Projektid, mis algavad vahemikus	Taotlustähtaeg
1. mai – 31. oktoober	1. veebruar
1. august – 31. jaanuar	1. mai
1. jaanuar – 30. juuni	1. oktoober

Kõigil Euroopa tasandil valitavatel projektidel on aastas kolm taotlustähtaega:

Projektid, mis algavad vahemikus	Taotlustähtaeg
1. august – 31. detsember	1. veebruar
1. detsember – 30. aprill	3. juuni
1. märts – 31. juuli	3. september

Projektikuupäevade eristamine tegevuskuupäevadest

Kõik programmi Euroopa Noored raames esitatavad taotlused peavad sisaldama kahte liiki kuupäevi: projekti kuupäevad ja tegevuskuupäevad.

Projektikuupäevad

Tegemist on projekti alguse ja lõppemise kuupäevadega. Nimetatud kahe kuupäeva vahelist aega käsitletakse toetuskõlblikkuse perioodina; see tähendab, et kõik projektiga seotud kulutused peavad olema tehtud nimetatud perioodil. Projektikuupäevad hõlmavad kogu perioodi algsest ettevalmistusest kuni lõpphindamiseni (kaasa arvatud võimalike järeltegevuste osas otsuse langetamine).

Tegevuskuupäevad

Tegevuse kuupäevad viitavad perioodile, mille jooksul tegevus realselt aset leiab (nt päevast, mil vabatahtlik saabub vastuvõtvasse riiki, kuni tema lahkumispäevani; noortevahetuse esimene ja viimane päev jne). Nimetatud periood ei hõlma ettevalmistuste tegemist ja lõpphindamise faasi (kaasa arvatud võimalike *järeltegevuste* osas otsuse langetamine). Tegevuskuupäevad jäävad seega projektikuupäevade vahele ning ei tohiks nendega ühilduda, kuna kulutusi tuleb teha nii enne kui ka pärast põhitegevuse teostamist.

Toetuskõlblikkuse periood algab rahastamislepingus näidatud kuupäeval ehk siis projekti alguskuupäeval. Juhul kui taotleja suudab tõendada vajadust projekti alustamiseks enne lepingu allkirjastamist, võidakse anda luba kulutuste tegemiseks enne

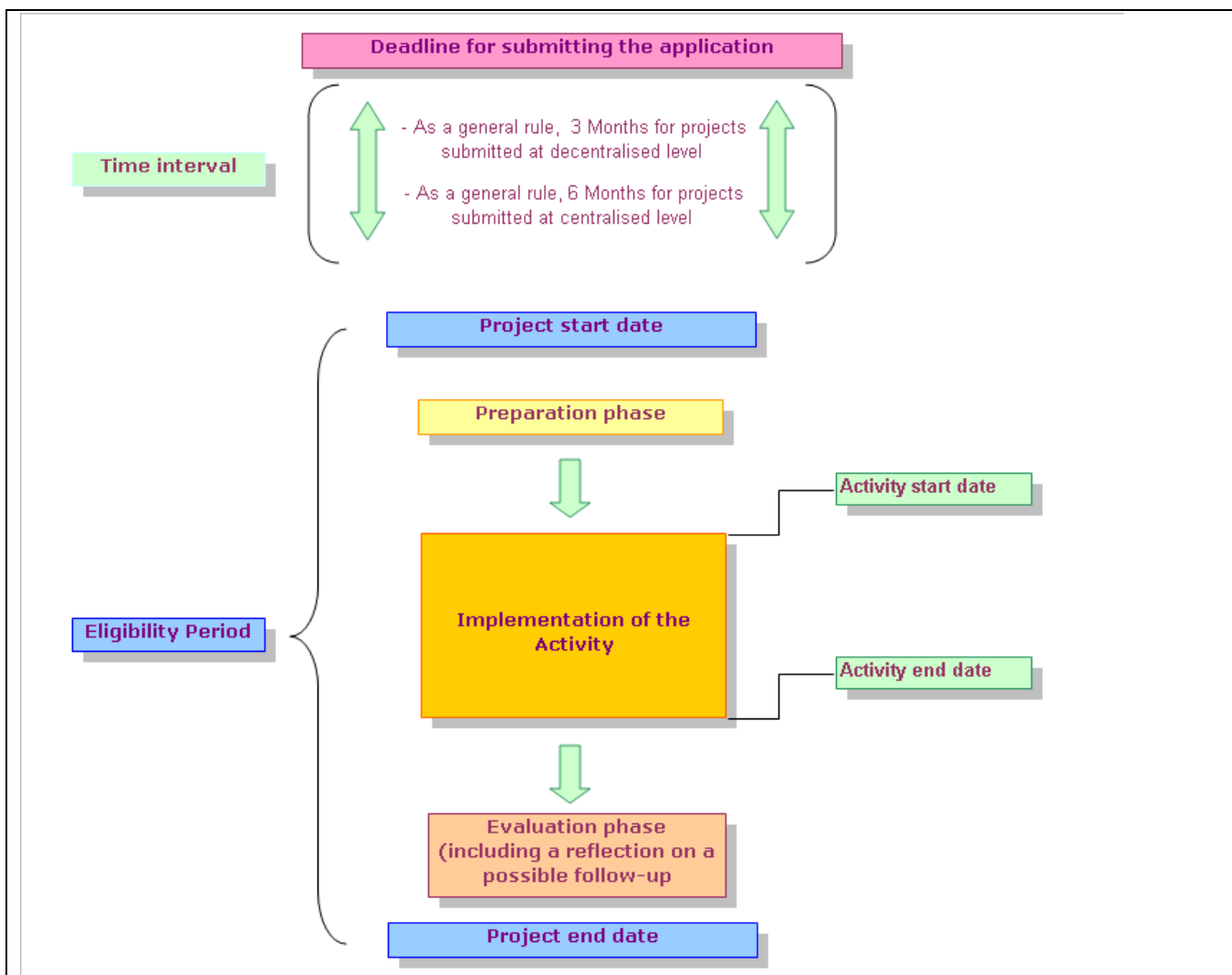
Osa C – Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames projekti esitamiseks?

~~lepingu allkirjastamist. Olukorras sõltumata ei tohi kulutuste toetuskõiblikuks kvalifitseerumise kuupäev olla varasem taotluse esitamise kuupäevast.~~

Pange tähele, et kõik projekti kulud peavad mahtuma projekti toimumise perioodi, mis ei tähenda seda, et kulude eest tuleb tingimata projekti perioodil tasuda. Näiteks, tasumine teenuste eest (nt tõlkimine, majutus, toitlustus, reisikulud jne) või projekti läbiviimiseks vajalike materjalide eest võib tasuda enne projekti algusaega või peale projektiperioodi lõppu, kui:

- teenuseid osutatakse või materjalid tuuakse projekti toimumisperioodil;
- kulutusi ei ole tehtud enne projektitaotluse esitamist.

Graafik: Projekttsükkel: projektikuupäevade eristamine tegevuskuupäevadest

	Taotluste esitamise tähtaeg	
Ajavahemik	- Detsentraliseeritult esitatavate projektide puhul reeglina 3 kuud - Tsentraliseeritult esitatavate projektide puhul reeglina 6 kuud	
	Projekti alguskuupäev	
	Ettevalmistusfaas	Tegevuse alguskuupäev
Toetusõlblikkuse periood	Tegevuse läbiviimine	Tegevuse lõpp-kuupäev
	Hindamisetapp (k.a võimalik järeltegevuste osas otsuse langetamine)	
	Projekti lõppemise kuupäev	

2. Mis juhtub pärast taotluse esitamist?

Kõik Täitevasutusele ja riiklikule büroole esitatud taotlused lülitatakse valiku tegemise protsessi.

Valiku tegemise protsess

Taotluste valimine toimub järgmisel põhimõttel:

- kõigepealt kontrollitakse taotluste vastavust toetuskõlblikkuse kriteeriumidele, seejärel valiku tegemise kriteeriumidele ja välistavatele kriteeriumidele;
- kontrolli edukalt läbinud taotlused hinnatakse ning koostatakse nendest vastavalt toetuse andmise kriteeriumidele pingerida.

Juhul kui projekti rahastamisel rakendatakse jagatud rahastamise mehhanismi (st kaks või enam taotlejat on esitanud taotlused erinevatele riiklikele büroodele), korraldatakse enne lõpliku otsuse tegemist büroode vaheline arutelu.

Lõplik otsus

Pärast hindamise – rahastamistingimused kaasa arvatud – lõpetamist otsustab Täitevasutus või riiklik büroo vastavalt valimiskomisjoni otsusele ja olemasolevale eelarvele, kui suur toetus konkreetsele projektile antakse.

Toetuse määramise otsusest teatamine

Täitevasutusele esitatud taotluste puhul:

Üldjuhul peaks taotlejatele valimisprotsessi tulemustest teatama taotluse esitamise tähtajale järgneval viiendal kuul.

Riiklikule büroole esitatud taotluste puhul:

Üldjuhul peaks taotlejatele valimisprotsessi tulemustest teatama hiljemalt taotluse esitamise tähtajale järgneva kolmanda kuu esimeses pooles.

Kõiki edukaid ja edutuid taotlejaid teavitatakse tulemustest kirjalikult. Pärast valimisprotsessi lõpetamist taotlusdokumente ja nendele lisatud dokumente taotlejatele ei tagastata, sõltumata tulemustest.

3. Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?

Rahastamisleping

Juhul kui Täitevasutus või riiklik büroo taotluse lõplikult heaks kiidab, sõlmitakse Täitevasutuse/riikliku büroo ja toetusesaaja vahel rahastamisleping, milles sätestatakse toetuse andmise tingimused ja määrad ning vastavad summad eurodes.

Täitevasutus on Euroopa Liidu liikmesriikidest pärit taotlejate puhul asendanud rahastuslepingu rahastusotsusega. Rahastamisotsus on ühepoolne akt, mille alusel määratakse toetusesaajale toetus. Erinevalt lepingust ei ole toetusesaajal vaja otsusele alla kirjutada ning projekti ellu viimist võib alustada kohe pärast otsuse kättesaamist. Toetusesaajatele kehtivad üldised tingimused, mis moodustavad rahastusotsuse osa ja mida saab alla laadida Täitevasutuse kodulehelt: http://eacea.ec.europa.eu/about/eacea_documents_register_en.php

Täitevasutuse poolt valitud projektide puhul saadetakse toetusotsus/leping toetusesaajale allkirjastamiseks hiljemalt kuuendal kuul pärast toetuse esitamise tähtaega.

Riiklike büroode puhul poolt valitud projektide puhul saadetakse lepingud toetusesaajatele allkirjastamiseks neljandaks kuuks pärast taotluse esitamise tähtaega.

Nimetatud leping tuleb allkirjastada ning kohe Täitevasutusele või riiklikule büroole tagasi saata. Täitevasutus või riiklik büroo kirjutab lepingule alla viimasena.

Programmi Euroopa Noored raames sõlmitavate lepingute näidised on kättesaadavad Euroopa Komisjoni koduleheküljel.

Toetuse summa

Taotluse aktsepteerimine ei tähenda kohustust eraldada taotluses palutud summa. Toetuse summat võidakse iga alaprogrammi osas kehtivate rahastamistingimuste ja/või taotleja varasemate toetuste kasutamise analüüsimise alusel vähendada.

Toetuse eraldamine ei tähenda järgmistele aastatele laienevat rahastamiskohustust.

Oluline on pidada lepinguga ettenähtud summat maksimaalseks, mida ei saa mingil tingimisel suurendada. Lisaks ei või antav summa olla suurem taotletud summast.

Täitevasutuse või riikliku büroo poolt üle kantud summad peavad olema tuvastatavad toetusesaaja poolt näidatud pangakontol või allkontol.

Kellel on õigus ELi toetuse saamisele?

Vaatamata sellele, et ELi toetussumma kantakse üle taotlejale (koordineerivale organisatsioonile), kes kirjutab toetusesaajana alla rahastamislepingule ning kannab kogu projekti teostamise eest rahalist ja administratiivvastutust, on nimetatud toetus mõeldud kõigi projektis osalevate projekti elluviijate toetuskõlblike kulutuste katmiseks. Seega on vajalik ELi toetuse jagamine projekti elluviijate vahel vastavalt nende rollidele, ülesannetele ja läbiviidud tegevustele. Partnerite vaheliste probleemide vältimiseks on projekti elluviijatel soovitatav vormistada omavaheline kirjalik leping, milles on ametlikult sätestatud ülesannete, kohustuste ja ELi toetuse jaotus.

Toetuskõlblikud kulutused

Et kulutused oleksid programmi Euroopa Noored raames toetuskõlblikud, peavad need olema:

- tekkinud projekti jooksul, erandiks finantsaruannete ja auditite kulud. Täiendava info saamiseks projekti kulude toetuskõlblikkuse perioodi kohta vaata programmi juhendi osa C „Projekti ja tegevuste kuupäevade erinevus“;
- kajastatud esialgses projekti eelarves;
- vajalikud toetust saanud projekti elluviimiseks;
- põhjendatud, õigustatud ning vastavuses läbimõeldud finantsjuhtimise põhimõtetega, eeskätt säästlikkuse ja efektiivsuse poolest;
-
- tuvastatavad ja tõendatavad, vastavalt toetusesaaja päritoluriigis kehtivatele raamatupidamispõhimõtetele toetusesaaja raamatupidamises dokumenteeritud ning vastavuses toetusesaaja igapäevaste raamatupidamistavadega.
- deklareeritud vastavalt kehtivale maksu- ja sotsiaalmaksuseadustele.

Toetuskõlblikud otsekulud

Toetuskõlblikeks otsekuludeks loetakse kulutused, mis on vastavalt eeltoodud toetuskõlblikkuse kriteeriumidele käsitletavad konkreetsete projekti teostamisega kaasnevate kulutustena ning mida on seega võimalik niisugustena kirjendada.

Tagastamisele mittekuuluv käibemaks on toetuskõlblik, kui see ei ole seotud Euroopa Liidu liikmesriigi avaliku võimu asutuste tegevustega.

Toetuskõlblikud kaudsed kulud (halduskulud)

Teatud tüüpi projektide puhul loetakse toetuskõlblikeks ka osa kaudsetest kuludest – summas, mis ei ole suurem kui 7% projekti toetuskõlblikest otsestest kulutustest – milleks on peamiselt toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab käsitleda projekti kuludena. Täpsem info alaprogrammide osas kehtestatud rahastustingimuste kohta on programmi juhendi B-osas.

Kaudsete kuludena ei ole käsitletavad kulud, mis on kirjendatud mõnel muul eelarvereval.

Kui projektile on juba määratud tegevustoetus Euroopa Liidu eelarvest (näiteks programmi Euroopa Noored alaprogrammi 4.1 raames), ei ole kaudsed kulud toetuskõlblikud.

Kulutused, mis ei ole toetuskõlblikud

Järgmisi kulutusi ei loeta toetuskõlblikeks:

- kasum rakendatud kapitalilt;
- laenud ja laenude teenindamise kulud;
- kahjumi või tulevaste kohustuste katmise eraldised;
- tasumisele kuuluvad intressid;
- ebatõenäoliselt laekuvad arved;
- vahetuskursikahjum;
-
- toetusesaaja poolt deklareeritud teise ELi toetuse või alaprogrammi arvelt kaetud kulutused;
- ülemäärased või läbimõttlemata kulutused.

Väljamaksete tegemine

A) Väljamaksete tegemine ühekordse eelfinantseerimise tingimustes

Reeglina kasutatakse programmi Euroopa Noored raames läbiviidavate projektide puhul väljamaksete tegemise korda, mis koosneb eelfinantseerimisest ja lõppmaksest/tagasimaksest allpool kirjeldatud korras:

Eelfinantseerimine

Eelfinantseerimisega makstav 80% toetuse summast kantakse toetusesaajale üle 30 päeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist viimase lepingupoole poolt ning vajadusel nõutud tagatiste saamise järel. Eelfinantseerimine annab toetusesaajale võimaluse tegevused käivitada.

Lõppsumma väljamaksmine või tagasinõudmine

Toetusesaajale makstav lõppsumma määratakse kindlaks kahe kuu jooksul pärast projekti lõpetamise kuupäeva esitatud lõpparuande põhjal (lõpparuande ametlikud vormid on saadavad Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse ja riiklike büroode kodulehekülgedel).

Juhul kui toetusesaaja poolt projekti käigus kaetud kulutuste kogusumma jääb prognoositust väiksemaks, võidakse finantseerimise mahtu proportsionaalselt vähendada ning toetusesaajalt nõutakse ülemäärase summa tagastamist, kui see on eelfinantseerimise raames välja makstud.

Juhul kui toetuse näol on tegemist fikseeritud summaga või ühikuliste kulumääradega, puudub tegelikult aset leidnud kulutuste määramise vajadus. Sellele vaatamata peab toetusesaaja vajadusel esitama dokumendid, mis tõendavad ühenduse toetuse arvelt finantseeritud tegevuste tegelikku aset leidmist. Täpsem info alaprogrammide osas kehtestatud rahastustingimuste kohta on programmi juhendi B-osas.

Üldjuhul tehakse viimane osamakse või esitatakse tagastusnõue 60 kalendripäeva jooksul peale lõpparuande esitamist.

B) Väljamaksete tegemine kahekordse eelfinantseerimise tingimustes

Teatud puhkudel teeb Täitevasutus või riiklik büroo finantsriskide vähendamiseks otsuse maksta toetussumma toetusesaajale välja kahe eelfinantseerimise raames tehtava väljamaksena ja lõppmaksena, lähtudes allpool kirjeldatud korrast. Niisugust korda rakendatakse juhul, kui tegemist on:

- projektidega, mille taotluse esitajaks on mitteametlikud noortegrupid juhul, kui toetuse summa on suurem kui 60 000 eurot;
- EVT projektidega, mis kestavad 6 kuni 24 kuud juhul, kui taotletav toetussumma on suurem kui 50 000 eurot, üksnes juhul, kui vabatahtlik(ud) ei ole taotluse tasandil määratletud.

Eelfinantseerimine – esimene väljamakse

Esimene väljamakse, mis moodustab 45% toetuse summast, kantakse toetusesaajale üle 30 päeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist viimase lepingupoole poolt ning vajadusel nõutud tagatiste saamise järel.

Eelfinantseerimine – teine väljamakse

Teine väljamakse, mis moodustab 30% toetuse summast, kantakse toetusesaajale üle 30 päeva jooksul pärast toetusesaaja poolt esitatud järgmise eelfinantseerimistaotluse kinnitamist Täitevasutuse või riikliku büroo poolt. Teist väljamakset ei tohi teha enne, kui esimene väljamakse on vähemalt 70% ulatuses ära kasutatud.

Lõppsumma väljamaksmine või tagasinõudmine

Toetusesaajale makstav lõppsumma määratakse kindlaks kahe kuu jooksul pärast projekti lõpetamise kuupäeva esitatud lõpparuande põhjal (lõpparuande ametlikud vormid on saadavad Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse ja riiklike büroode kodulehekülgedel).

Juhul kui toetusesaaja poolt projekti käigus kaetud kulutuste kogusumma jääb prognoositust väiksemaks, võidakse finantseerimise mahtu proportsionaalselt vähendada ning toetusesaajalt nõutakse ülemäärase summa tagastamist, kui see on eelfinantseerimise raames välja makstud.

Juhul kui toetuse näol on tegemist fikseeritud summaga või ühikuliste kulumääradega, puudub tegelikult aset leidnud kulutuste määramise vajadus. Sellele vaatamata peab toetusesaaja vajadusel esitama dokumendid, mis tõendavad ühenduse toetuse arvelt finantseeritud tegevuste tegelikku aset leidmist. Täpsem info alaprogrammide osas kehtestatud rahastustingimuste kohta on programmi juhendi B-osast.

Muud olulised lepingusätted

Tagasiulatuvus: ei

Ühelegi juba lõpetatud projektile ei anta toetust tagantjärele.

Juba alanud projektile võidakse anda toetust ainult siis, kui taotleja suudab tõestada vajadust käivitada projekt enne lepingu allkirjastamist. Nendel juhtudel ei tohi toetuskõlblikud kulud olla tekkinud enne taotluse esitamise tähtaega.

Projekti käivitamine enne lepingu allkirjastamist jääb organisatsiooni vastutusele ega suurenda toetuse saamise tõenäosust.

Tagatised

Täitevasutus või riiklik büroo võib eelfinantseerimisega seotud riskide vähendamiseks nõuda toetuse saanud toetusesaajalt tagatise esitamist enne väljamaksete tegemist. See ei kehti *väikesesummaliste toetuste* puhul.

Nimetatud tagatist nõutakse tagatise andjale tühistamatu kohutuse panemise või tagatise andjalt toetusesaaja kohutuste täitmise nõudmise eesmärgiga.

Tagatise andjaks võib olla ühes Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud tunnustatud pank või finantsasutus. Juhul, kui toetusesaaja on asutatud mõnes teises programmiriigis või partnerriigis, võib Täitevasutus või riiklik büroo nõustuda vastavas riigis asutatud panga või finantsasutuse tagatisega eeldusel, et pakutav tagatis on samaväärne ja võrreldav Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud panga või finantsasutuse poolt antavatega.

Tagatise võib asendada kolmanda isiku garantiiga, mille andjaks on üks sama rahastamislepingu pooleks olev projekti elluviijatatest. Garantii antakse eurodes.

Tagatist vähendatakse progresseeruvalt, vastavalt toetusesaajale väljamakstavatele summadele ning rahastamislepingus sätestatud tingimustele.

Antud säte ei laiene avalik-õiguslikele isikutele, rahvusvaheliste lepingute alusel moodustatud rahvusvaheliste avaliku sektori organisatsioonidele või nende poolt asutatud sihtotstarbelistele asutustele; Punase Risti Rahvusvahelise Komiteele ja Riikliku Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingute Rahvusvahelise Föderatsioonile..

Allhanked ja hankelepingute sõlmimine

Juhul, kui projekti teostamine eeldab allhankeid või hankelepingute sõlmimist, on toetusesaajad kohustatud sõlmima vajalikud lepingud pakkujaga, kes pakub sama raha eest parimat kulutustele vastavat tulu, teisisõnu, tagab parima hinna ja kvaliteedi suhte, vältides samal ajal huvide konflikti teket. Antud sätte kohaldamine ei ole takistuseks direktiivi 2004/18/EL kohaldamisele.

Juhul, kui projekti teostamise seisukohast on vajalik sellise hankelepingu sõlmimine, mille väärtus ületab 60 000 euro piiri, võib Täitevasutus või riiklik büroo nõuda toetusesaajalt lisaks eelmises lõigus mainitud nõuete järgimisele eritingimuste täitmist. Eritingimuste kehtestamisel võetakse aluseks ELi finantsmääruse sätted, lähtudes kõnealuste lepingute väärtusest, ühenduse osaluse suurustest võrreldes projekti kogumaksumusega ning riskide suurustest.

Informatsioon eraldatud toetuste kohta

Andmed majandusaasta jooksul eraldatud toetussummade kohta tuleb avaldada Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse ja/või riikliku büroo koduleheküljel toetuse määramise majandusaastale järgneva aasta esimese kuue kuu jooksul.

Vastav teave võidakse lisaks avaldada ka muude sobivate meediakanalite vahendusel, kaasa arvatud *Euroopa Liidu Ametlikus Teatajas*.

Täitevasutus ja riiklikud bürood avaldavad alljärgneva informatsiooni (eeldusel, et need andmed ei ohusta toetusesaaja turvalisust ega kahjusta tema finantshuve):

- toetusesaaja nimi ja asukoht;
- toetuse sisu ja eesmärk;
- eraldatud toetussumma.

Avalikustamine

Lisaks projekti nähtavuse tagamisega seotud meetmetele ning mõju suurendamisele (mis on ühtlasi toetuse andmise kriteeriumid), kehtib kõigi toetuse saanud projektide osas minimaalse avalikustamise kohustus.

Toetusesaajad on peavad selgelt tunnustama Euroopa Liidu toetust kõigis oma teadaannetes ja trükistes, sõltumata nende formaadist või avalikustamiseks kasutatud infokanalitest, kaasa arvatud Internet, või tegevuste läbiviimisel, mille jaoks on toetus saadud.

Selle juures tuleb järgida tingimusi, mis lisatakse rahastamislepingusse või-otsusesse.

Juhul kui nimetatud nõudeid ei ole täielikult järgitud, võidakse toetusesaajale eraldatud toetussummat vähendada.

Auditeerimine ja järelevalve

Toetuse saanud projekti osas võidakse teostada audit ja/või järelevalvet. Toetusesaaja kohustub oma juriidilise esindaja allkirjaga tõendama toetuse nõuetekohast kasutamist. Euroopa Komisjon, Täitevasutus, riiklikud bürood ja/või Euroopa Kontrollikoda või nende poolt volitatud institutsioon võivad kontrollida toetuse kasutamist lepingu kehtivuse ajal ja viis aastat (kolm aastat väikesesummalise toetuse puhul) pärast selle lõppemist neile sobival ajal.

Andmekaitse

Kõiki rahastamislepingus sisalduvaid isikuandmeid kaitstakse vastavalt järgmistes dokumentides sätestatud tingimustele:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 45/2001, 18. detsember 2000, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ELi institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta;
- vajadusel taotluse rahuldanud riigi seadusandlusest tulenevad sätted.

Nimetatud andmete töötlemine toimub eeskätt seoses programmi Euroopa Noored rakendamise ja hindamisega, piiramata samal ajal selliste andmete edastamist kontrolli ja auditi teostamise eest vastutavatele isikutele ja institutsioonidele vastavalt Euroopa Liidu seadusandlusele (Euroopa Komisjoni siseauditi üksused, Euroopa Kontrollikoda, Finantseeskirjade Rikkumise Amet või Euroopa Pettustevastane Amet). Lisainfo saamiseks isikuandmete kaitse kohta programmi Euroopa Noored raames ning riiklike ja Euroopa asutuste kohta, kellega küsimuste ja kaebuste korral ühendust võtta, palun külastage Euroopa Komisjoni veebilehte <http://ec.europa.eu/youth>

Kohaldatavad reeglid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1719/2006/EÜ 15. novembrist 2006, millega kehtestatakse programm Euroopa Noored perioodiks 2007-2013.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 25. oktoobrist 2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja tunnistab kehtetuks Nõukogu määruse nr 1605/2002.

Lisa I – Kontaktandmete nimekiri

European Commission

Directorate-General for Education and Culture
(DG EAC)

Unit E2: Youth in Action Programme

Unit E1: Youth policies

B - 1049 Brussels

Tel: +32 2 299 11 11

Faks: +32 2 295 76 33

E-post: eac-youthinaction@ec.europa.eu

Kodulehekülg: http://ec.europa.eu/youth/index_en.html

Education, Audiovisual, and Culture Executive Agency

Unit P6: Youth

BOUR 01/01

Avenue du Bourget 1

B-1140 Brussels

Tel: +32 2 29 75615

Faks: +32 2 29 21330

E-posti aadressid:

Youth Helpdesk (üldine informatsioon, akrediteerimine, kindlustus, viisatugi, kriisireguleerimine):

youthhelpdesk@ec.europa.eu

Informatsioon spetsiifiliste taotlusvoorude kohta (alaprogrammid 3.2, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6):

youthcallforproposals@ec.europa.eu

Kodulehekülg: http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php

Euroopa Noorteportaal

Dünaamiline ja interaktiivne portaal noortele 20 keeles

<http://europa.eu/youth/>

Programmiriikide bürood

<p>BULGAARIA National Centre "European Youth Programmes and Initiatives" 125, Tsarigradsko shose blvd. bl.5 BG - 1113 Sofia Tel.: +359-2-9300572 /+359-2-9817577 Faks: +359-2 870 45 59 Kodulehekülg: www.youthbg.info</p>	<p>SAKSAMAA JUGEND für Europa (JfE) Deutsche Agentur für das EU-Programm JUGEND IN AKTION Godesberger Allee 142-148 D - 53175 Bonn Tel.: +49-228/9506-220 Faks: +49-228/9506-222 Kodulehekülg: www.jugend-in-aktion.de</p>
<p>BELGIA - Communauté française Bureau International Jeunesse (BIJ) Rue du Commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tel.: +32-2-219.09.06 Faks: +32-2-218.81.08 Kodulehekülg: http://www.lebij.be</p>	<p>EESTI SA Archimedes - Euroopa Noored Eesti büroo Koidula 13A EE - 10125 Tallinn Tel.: +372-6979.236 Faks: +372-6979.226 E-post: noored@noored.ee Kodulehekülg: http://euroopa.noored.ee</p>
<p>BELGIA - Vlaamse Gemeenschap JINT v.z.w. Grétrystraat, 26 B - 1000 Brussel Tel.: +32-2-209.07.20 Faks: +32-2-209.07.49 Kodulehekülg: http://www.jint.be</p>	<p>KREEKA Hellenic National Agency for the EU Programme YiA and Eurodesk Institute for Youth (IY) 417, Acharnon Street GR - 111 43 Athens Tel.: +30-210.25.99.360 Faks: +30-210.25.31.879 Kodulehekülg: http://www.neagenia.gr</p>
<p>BELGIA - Deutschsprachigen Gemeinschaft Jugendbüro der Deutschsprachigen Gemeinschaft Quartum Center Hütte, 79/16 B - 4700 Eupen Tel.: +32-(0)87-56.09.79 Faks: +32-(0)87.56.09.44 Kodulehekülg: www.jugendbuero.be</p>	<p>HISPAANIA Agencia Nacional Española C/ José Ortega y Gasset, 71 E - 28.006 Madrid Tel: +34-91-363.76.06/+34-91-363.77.40 Fax: +34-91-363.76.49 Kodulehekülg: www.juventudenaccion.injuve.es</p>
<p>TŠEHHI VABARIIK Česka národní agentura Mladéž Národní institut dětí a mládeže Na Porici 1035/4 CZ - 110 00 Praha 1 Tel.: 420 221 850 900 Faks: +420 221 850 909 Kodulehekülg: www.mladezvakci.cz</p>	<p>PRANTSUSMAA Agence Française du Programme Européen Jeunesse en Action (AFPEJA) Institut National de la Jeunesse et de l'Éducation Populaire (INJEP) 95 avenue de France FR – 75650 Paris cedex 13 Tel.: +33-1.70.98.93.69 Faks: +33-1.39.17.27.57 Kodulehekülg : www.jeunesseenaction.fr</p>
<p>TAANI Danish Agency for Universities and Internationalisation Bredgade 36 DK - 1260 Copenhagen K Tel.: +45-3395 7000 Faks: +45-33957001 Kodulehekülg: www.iu.dk/ungdom</p>	
<p>HORVAATIA Agency for Mobility and EU Programmes Gajeva 22 HR-10 000 Zagreb Tel: +385 (0)1 500 5635 Faks: +385 (0)1 500 5699 Koduleht: www.mobilnost.hr</p>	<p>ISLAND Evropa unga folksins Sigtúni 42 IS – 105 Reykjavík Tel: +354-551.93.00 Faks: +354-551.93.93 Koduleht: www.eyf.is</p>

<p>IIRIMAA Léargas Fitzwilliam Court Leeson Close IRL - Dublin 2 Tel.: +353-1-873.1411 Faks: +353-1-873.1316 Kodulehekülg: www.leargas.ie/youth</p>	<p>LUKSEMBURG Service National de la Jeunesse 138, Boulevard de la Pétrusse LU – 2330 Luxembourg Tel: (+352) 247-86477 Faks: +352 26 48 31 89 Koduleht: http://www.snj.lu/europe</p>
<p>ITAALIA Agenzia Nazionale per i Giovani Via Sabotino, 4 IT - 00195 Roma Tel. +39-06.37.59.12.52 Faks. +39-06.37.59.12.30 Kodulehekülg: www.agenziagiovani.it</p>	<p>UNGARI National Employment and Social Office– Mobilitás National Youth Service Youth in Action Programme Office. Szemere utca 7 HU - 1054 Budapest, Postbox. 20 Tel.: +36-1-374.9060 Faks: +36-1-374.9070 Kodulehekülg: www.mobilitas.hu</p>
<p>KÜPROS Youth in Action National Agency Youth Board of Cyprus 6 Evgenias & Antoniou Theodotou 1060 Nicosia P.O.Box 20282 CY - 2150 Nicosia Tel.: +357-22-40.26.20 Faks: +357-22-40.26.53 Kodulehekülg: www.youth.org.cy</p>	<p>MALTA EUPU - European Union Programmes Unit 36, Old Mint Street MT - Valletta VLT12 Tel.: +356-21.255.087/255.663 Faks: +356-255.86.139 Kodulehekülg: www.yia.eupa.org.mt</p>
<p>LÄTI State Agency "Agency for International Programs for Youth" Mukusalas iela 41 LV - 1004 Riga, Latvia Tel.: +371-67.35.80.65 Faks: +371-67.35.80.60 E-mail: info@jaunatne.gov.lv Kodulehekülg: www.jaunatne.gov.lv</p>	<p>HOLLAND Nederlands Jeugd Instituut (NJI) Catharijnesingel, 47 Postbus 19221 NL - 3501 DE Utrecht Tel.: +31-30.230. 63.44 Faks: +31-30.230.65.40 Kodulehekülg: www.youthinaction.nl</p>
<p>LIECHTENSTEIN Aha - Tipps & Infos für junge Leute Bahnhof Postfach 356 FL - 9494 Schaan Tel.: +423-239.91.15 Faks: +423-239.91.19 Kodulehekülg: http://www.aha.li</p>	<p>NORRA BUFDIR - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Stensberggt 27 NO - 0032 Oslo Tel. +47 46 61 50 00 Faks +47 22 46 83 05 Kodulehekülg: www.aktivungdom.eu</p>
<p>LEEDU Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra Pylimo, 9-7 LT - 01118 Vilnius Tel.: +370-5-249.70.03 Faks: +370-5-249.70.05 Kodulehekülg: http://www.itba.lt</p>	<p>AUSTRIA Interkulturelles Zentrum Österreichische Nationalagentur "Jugend in Aktion" Lindengasse 41/10 A-1070 Vienna Tel.: +43-1-586.75.44-16 Faks: +43-1-586.75.44-9 Kodulehekülg: www.iz.or.at</p>
<p>POOLA Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja Programu "Młodzież w działaniu" ul. Mokotowska 43 PL - 00-551 Warsaw Tel.: +48-22-46 31 323 Faks: +48-22-46 31 025/026 Kodulehekülg: www.mlodziuz.org.pl</p>	<p>SOOME Centre for International Mobility (CIMO) Youth in Action Programme P.O. Box 343 (Hakaniemenranta 6) FI - 00531 Helsinki Tel.: +358-295 338 500 Faks: +358-9 753 1123 Kodulehekülg: http://www.cimo.fi/youth-in-action</p>
<p>PORTUGAL Agência Nacional para a Gestão do Programa Juventude em Acção Rua de Santa Margarida, n.º 6 4710-306 Braga - Portugal Tel: (351) 253 204 260 Faks: (351) 253 204 269</p>	<p>RUMEENIA National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training. Calea Serban Voda, no. 133, 3-rd floor RO - 040205 Bucharest Tel.: +40-21-201.07.00 Faks: +40-21-312.16.82</p>

Euroopa Noored – programmi juhend

<p>Kodulehekülg: http://www.juventude.pt</p> <p>ROOTSI Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Medborgarplatsen 3, Box 17 801 SE - 118 94 Stockholm Tel.: +46-8-566.219.00 Faks: +46-8-566.219.98 Kodulehekülg: http://www.ungdomsstyrelsen.se/ungochaktiv</p>	<p>Kodulehekülg: www.tinact.ro</p> <p>SLOVEENIA Zavod MOVIT Dunajska cesta, 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-(0)1-430.47.47 Faks: 386-(0)1-430.47.49 E-post: info@mva.si Kodulehekülg: www.mva.si</p>
<p>SLOVAKKIA IUVENTA - Národná Agentúra Mládež v akcii Búdková 2 SK - 811 04 Bratislava Tel.: +421-2-59.296.301 Faks: +421-2-544.11.421 Kodulehekülg: http://www.mladezvakcii.sk</p>	<p>TÜRGI The Centre for EU Education and Youth Programmes Mevlana Bulvari N 181 TR – 06520 Balgat Ankara Tel.: 90-312.4096061 Faks: +90-312.4096116 Kodulehekülg: http://www.ua.gov.tr</p>
<p>ÜHENDKUNINGRIIK British Council 10, Spring Gardens UK - SW1A 2BN London Tel.: +44-207.389.4030 Faks: +44-207.389.4033 Kodulehekülg: http://www.britishcouncil.org/connectyouth.htm</p>	<p>ŠVEITS Ch Foundation Dornacherstr. 28a PO Box 246 CH-4501 Solothurn Tel: +41 32 346 18 18 Faks: +41 32 346 18 02 Koduleht: www.ch-go.ch</p>

SALTO ressursikeskused ja Euro-Med platvorm

<p>SALTO TRAINING AND COOPERATION RESOURCE CENTRE c/o JUGEND für Europa- Deutsche Agentur für das EU-Programm JUGEND IN AKTION Godesberger Allee 142-148 D - 53175 BONN Tel.: +49-228-950.62.71 Faks: +49-228-950.62.22 E-post: trainingandcooperation@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/trainingandcooperation/; www.youthpass.eu</p>	<p>SALTO SOUTH EAST EUROPE RESOURCE CENTRE MOVIT NA MLADINA Dunajska, 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-1-430.47.47 Faks: +386-1-430.47.49 E-post: see@salto-youth.net Kodulehekülg: http://www.salto-youth.net/see/</p>
<p>SALTO INCLUSION RESOURCE CENTRE JINT v.z.w. Grétrystraat 26 B - 1000 Brussel Tel.: +32-2-209.07.20 Faks: +32-2-209.07.49 E-post: inclusion@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/inclusion/</p>	<p>SALTO EASTERN EUROPE & CAUCASUS RESOURCE CENTRE Polish National Agency of the Youth in Action Programme Foundation for the Development of the Education System ul. Mokotowska 43 PL - 00-551 Warszawa Tel.: +48-22-46 31 460 Faks: +48-22-46 31 025/026E-post: eeeca@salto-youth.net Kodulehekülg: http://www.salto-youth.net/eeeca/</p>
<p>SALTO CULTURAL DIVERSITY RESOURCE CENTRE British Council 10, Spring Gardens UK - SW1A 2BN London Tel.: +44-(0)-161.957.7755 Faks: +44-(0)-616.957.7762 E-post: diversity@salto-youth.net Kodulehekülg: http://www.salto-youth.net/diversity/</p>	<p>SALTO PARTICIPATION RESOURCE CENTRE Bureau International de la Jeunesse (BIJ) Rue du commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tel.: +32-2-219.09.06 Faks: +32-2-548.38.89 E-post: participation@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/participation</p>
<p>SALTO INFORMATION RESOURCE CENTRE Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Medborgarplatsen 3 Box 17 801 SE- 118 94 Stockholm Tel.: +46-8-566.219.00 Faks: +46-8-566.219.98 E-mail: irc@salto-youth.net</p>	<p>SALTO EUROMED RESOURCE CENTRE INJEP - Programme Jeunesse Parc du Val Flory - 11 rue Paul Leplat F - 78160 Marly-le-Roi Tel.: +33-1-.39.17 -2594/-2555/-2755 Faks: +33-1-39.17.27. 57 E-post: euromed@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/euromed/</p>
<p>EURO-MEDITERRANEAN YOUTH PLATFORM European Union Programmes Agency 36 Old Mint Street, Valletta VLT 1514, Malta Telephone: +356 25586149 Fax: +356 25586139 Email: info@euromedp.org Website: http://www.euromedp.org/</p>	

Eurodesk

<p>AUSTRIA ARGE Österreichische Jugendinfos Lilienbrunnngasse 18/2/41 A – 1020 Wien Tel.: +43.1.216.48.44/56 Faks: +43.1.216.48.44/55 E-post: info@jugendinfo.cc Kodulehekülg : http://www.infoup.at http://www.jugendinfo.cc</p>	<p>PRANTSUSMAA CIDJ 101 quai Branly F - 75015 Paris Tel.: +33 1 44 49 13 20 +33 6 84 81 84 51 Faks: +33 1 40 65 02 61 Kodulehekülg: http://www.cidj.com</p>	<p>NORRA Eurodesk Norway BUFDIR - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Stensberggata 25, Oslo N – 0032 Oslo Tel.: +47. 46 61 50 00 Faks: +47.222 98 01 06 Kodulehekülg : http://www.eurodesk.no</p>
<p>BELGIA – prantsuse piirkond Bureau International Jeunesse (B.I.J.) Rue du commerce, 20-22 B - 1000 Brüssel Tel.: +32-2-219.09.06 Faks: +32-2-218.81.08 Kodulehekülg: http://www.lebij.be</p>	<p>UNGARI Mobilitas Országos Ifjúsági Szolgálat Mobilitas National Youth Service H-1024 Budapest, Zivatar u. 1-3. Tel.: +36-1-438-1050 Faks: +36-1-438-1055 Kodulehekülg: www.eurodesk.hu www.mobilitas.hu</p>	<p>POOLA Eurodesk Polska Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja Programu "Młodzież w działaniu" ul. Mokotowska 43. PL - 00-551 Warszawa; Tel.: +48-22 622.66.70 Faks: +48-22 622.80.81 Kodulehekülg: http://ww.eurodesk.pl</p>
<p>BELGIA – flaami piirkond JINT v.z.w. Grétrystraat 26 B - 1000 Brussel Tel.: +32-2-209.07.20 Faks: +32-2-209.07.49 E-post: jint@jint.be Kodulehekülg: http://www.jint.be</p>	<p>ISLAND Evrópa unga fólksins Laugavegi, 170-172 IS – Reykjavík 105 Tel.: +354-551.93.00 Faks: +354-551.93.93 Kodulehekülg: http://www.euf.is</p>	<p>PORTUGAL Instituto Português da Juventude DICRI Avenida da Liberdade 194 R/c P – 1269-051 Lisboa Tel.: +351.21.317.92.00 Faks: +351.21.317.92.19 E-post: geral@juventude.gov.pt Kodulehekülg: http://juventude.gov.pt</p>
<p>BELGIA – saksa piirkond JIZ St. Vith – Jugendinformationszentrum Hauptstrasse 82 B-4780 St.Vith Tel.: +32-80-221.567 Faks: +32-80-221.566 E-post: jiz@jugendinfo.be Kodulehekülg: http://www.jugendinfo.be</p>	<p>IIRIMAA Léargas Youth Work Service 189-193 Parnell Street IRL – Dublin 1 Tél.: +353-1-873.14.11 Faks: +353-1-873.13.16 E-post: eurodesk@leargas.ie Kodulehekülg: http://www.eurodesk.ie</p>	<p>SLOVAKKIA IUVENTA – Národná agentúra Mládež v akcii Búdková cesta 2. SK - 811 04 Bratislava Tel.: +421-2-592 96 310 Faks: +421-2-544 11 421 E-post: eurodesk@iuventa.sk Kodulehekülg: http://www.eurodesk.sk</p>
<p>BULGAARIA Eurodesk Bulgaria 75, Vassil Levski bvd. BG - 1040 Sofia Tel.: +359 2 981 75 77 Faks: +359 2 981 83 60 E-post: bg001@eurodesk.org Kodulehekülg: www.eurodesk.bg</p>	<p>ITAALIA Coordinamento Nazionale Eurodesk Italy Via 29 Novembre,49 I - 09123 Cagliari Tel.: + 39 070 68 48179 N° Verde: 800-257330 Faks: +39 070 65 4179 E-post: Informazioni@eurodesk.it Kodulehekülg: http://www.eurodesk.it</p>	<p>SLOVEENIA Eurodesk Slovenija MOVIT NA MLADINA Dunajska cesta 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-(0)1-430.47.48 Faks: +386-(0)1-430.47.49 E-post: info@eurodesk.si Kodulehekülg: www.eurodesk.si</p>
<p>TŠEHHI VABARIIK EURODESK CNA YOUTH/NIDM MSMT Na Pořiči 12 CZ – 110 00 Praha 1 Tel./faks: +420 224 872 886 E-post: eurodesk@mladezvakci.cz Kodulehekülg: www.eurodesk.cz</p>	<p>LÄTI EURODESK LATVIA Mukusalas iela 41 , LV - 1004 Riga , Latvia Tel.: +371-67.35.80.65 Fax: +371-67.35.80.60 E-post: info@jaunatne.gov.lv Kodulehekülg:</p>	<p>SOOME Centre for International Mobility (CIMO) Youth in Action Programme /Eurodesk P.O. BOX 343 (Hakaniemenranta 6) FI - 00531 Helsinki Tel.: +358-207 868 500 Faks: +358-207 868 601 E-post: eurodesk@cimo.fi Kodulehekülg: http://www.cimo.fi</p>

Lisa I – Kontaktandmete nimekiri

<p>TAANI Danish Agency for International Education Bredgade 36 DK - 1260 Copenhagen K Tel: +45 3395 7000 Faks: +45 33 95 7001 Kodulehekülg: http://www.udiverden.dk</p>	<p>www.jaunatne.gov.lv LIECHTENSTEIN Aha - Tipps & infos für junge Leute Eurodesk Liechtenstein Bahnhof, Postfach 356 FL - 9494 Schaan Tel.: +423-232.48.24 Faks: +423.232.93.63 E-post: eurodesk@aha.li Kodulehekülg: http://www.aha.li</p>	<p>http://www.maailmalle.net ROOTSI Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Medborgarplatsen 3Box 17 801 SE – 118 94 Stockholm Tel.: +46-8-566.219.00 Faks: +46-8-566.219.98 Kodulehekülg: http://www.ungdomsstyrelsen.se</p>
<p>SAKSAMAA Eurodesk Deutschland c/o IJAB e. V. Godesberger Allee 142-148 D - 53175 BONN Tel.: +49 228 9506 250 Faks: +49 228 9506 199 E-post: eurodeskde@eurodesk.org Kodulehekülg: http://www.eurodesk.de</p>	<p>LEEDU Council of Lithuanian Youth Organisations Didzioji 8-5 LT – 01128 Vilnius Tel.: +370 5 2791014 Faks: +370 5 2791280 E-post: eurodesk@eurodesk.lt Kodulehekülg: http://www.eurodesk.lt</p>	<p>ÜHENDKUNINGRIIK Eurodesk UK British Council 10 Spring Gardens London, SW1A 2BN United Kingdom Tel.: +44-(0)- 207 389 4030 Faks: +44-(0)- 207 389 4033 E-mail : eurodeskuk@britishcouncil.org Kodulehekülg: http://www.eurodesk.org.uk</p>
<p>KREEKA Hellenic National Agency for the EU Programme YiA and Eurodesk Institute for Youth (IY) 417, Acharnon Street GR – 111 43 Athens Tel.: +30-210.25.99.421/-428 Faks: +30-210.25.31.879 E-post: eurodesk@neagenia.gr youth@neagenia.gr Kodulehekülg: http://www.neagenia.gr</p>	<p>LUKSEMBURG Eurodesk Centre Information Jeunes Galerie Kons 26, place de la Gare L – 1616 Luxembourg Tel.: +352 26293219 Faks: +352 26 29 3215 E-post: lia.kechagia@info.jeunes.lu luxembourg@eurodesk.eu Kodulehekülg: http://www.cij.lu http://www.youth.lu</p>	<p>RUMEENIA National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training. Calea Serban Voda, no. 133, 3-rd floor RO – 040205 Bucharest Tel.: +40-21-201.07.00 Faks: +40-21-312.16.82 Kodulehekülg: www.anpcdefp.ro</p>
<p>HISPAANIA Instituto de la Juventud c/ José Ortega y Gasset, 71 E – 28006 Madrid Tel.: +34 91 363.76.05 Faks: +34 91 309.30.66 E-post: Eurodesk@migualdad.es eurodesk1@migualdad.es Kodulehekülg: www.juventudenaccion.migualdad.es</p>	<p>MALTA European Union Programmes Unit 36, Old Mint Street Valletta VLT 12 Malta Tel: +356 2558 6109 Faks: +356 2558 6139 E-post: eurodeskmt@eurodesk.eu</p>	<p>TÜRGI The Centre for EU Education and Youth Programmes Mevlana Bulvari N° 181 TR - 06520 Balgat, Ankara Tel: +90-312.4096079 Faks: +90-312.4096116 E-post: eurodesk@ua.gov.tr Kodulehekülg: http://eurodesk.ua.gov.tr</p>
<p>EESTI Eesti Euroopa Liikumine Estonia pst. 5 EE - 10 143 Tallinn Tel.: +372 693 5235 Faks: +372 6 935 202 E-post: eurodesk@eurodesk.ee Kodulehekülg: http://www.eurodesk.ee http://www.euroopalikumine.ee</p>	<p>HOLLAND Netherlands Youthinstitute / NJi Catharijnesingel, 47 P.O. Box 19221 NL 3501 DE Utrecht Tel: + 31 (0)30 2306 550 Faks: + 31 (0)30 2306 540 E-post: eurodesknl@eurodesk.eu Kodulehekülg: http://www.go-europe.nl</p>	<p>SVEITS ch Foundation Dornacherstr. 28a PO Box 246 CH-4501 Solothurn Tel: +41-32-346-18-18 Faks: +41-32-346-18-02 Koduleht: www.ch-go.ch</p>
<p>HORVAATIA Agency for Mobility and EU Programmes Gajeva 22 HR-10 000 Zagreb Tel.: +385 (0)1 500 5952 Faks: +385 (0)1 500 5699 Koduleht: www.mobilnost.hr</p>		

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noorsootöö alane partnerlus

Council of Europe - Directorate of Youth and Sport

"The Partnership"

30 Rue de Coubertin

F - 67000 Strasbourg Cedex

Tel: + 33 3 88 41 23 00

Faks: + 33 3 88 41 27 77/78

Kodulehekülg : www.coe.int/youth

Email: youth@coe.int

Kodulehekülgs:

Partnerluse portaal: www.youth-partnership.net

Koolituspartnerluse kodulehekülg: <http://www.training-youth.net>

Euroopa teadmuskeskus: www.youth-knowledge.net

Euroopa Noortefoorum

Joseph II street, 120

BE - 1000 Brussels

Tel : +32.2.230.64.90

Faks: +32.2.230.21.23

Kodulehekülg : <http://www.youthforum.org/>

Lisa II – Sõnastik

Sõnastik annab ülevaate programmi juhendis läbivalt kasutatud terminite ja määratluste tähendusest; tekstis on vastavad terminid antud kursiivkirjas.

- **Akrediteerimine:** protsess, mille vahendusel tagatakse EVT projektides osaleda soovivate projekti elluviijate vastavus alaprogrammis 2 sätestatud kvaliteedinõuetele. Akrediteeringu saamiseks esitavad organisatsioonid sooviavalduse, mis sisaldab põhiliselt EVT tegevuste üldist motivatsiooni ja ideede kirjeldust (vt komisjoni kodulehekülj aadressil http://ec.europa.eu/youth/yia/forms/forms_yia_en.html). Täiendavat infot leiate B-osast, alaprogramm 2.
- **Avatud koordineerimise meetod:** valitsustevaheline meetod, mis loob liikmesriikidele koostöö tegemiseks vajaliku raamistiku, aidates sel moel kaasa ühiste eesmärkide saavutamisele suunatud poliitika väljatöötamisele. Lisaks noorsootööle kohaldatakse nimetatud meetodit paljudes poliitilistes valdkondades – tööhõive, sotsiaalne kaasatus, sotsiaalne kaitse, haridus ja koolitus.

E

- **EFTA/EEA riigid:** neli programmiiriiki, mis on Euroopa Vabakaubandusseltsi (EFTA) ja Euroopa Majanduspiirkonna (EEA) liikmed: Island, Liechtenstein, Šveits ja Norra. Täiendavat infot leiate A-osast – peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **ENGO:** vt „Euroopa mittetulundusühing“ definitsiooni.
- **Ettevalmistav kohtumine:** projekti ettevalmistamise või planeerimise algfaasis vastuvõtva organisatsiooniga tutvumiseks korraldatav kohtumine. Eesmärgiks on projekti edukaks toimumiseks vajalike tingimuste igakülgne arvestamine.
- **Eurodesk võrgustik:** noortele ja noorsootööga tegelevatele isikutele Euroopas pakutavate haridus-, koolitus- ja noorsootöö ning noorte osalusvõimaluste kohta infot andev võrgustik. Täiendavat infot leiate A-osast – peatükist „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“.
- **Euro-Med noorteprogramm:** regionaalne programm, mis on loodud Barcelona protsessi kolmanda peatüki nõuete kohaselt ning mida hallatakse komisjoni EuropeAid peadirektoraadi kaudu. Täiendavat infot Euro-Med noorteprogrammi kohta leiate järgmiselt aadressilt: www.euromedyouth.net.
- **Euroopa mõõde:** programmi Euroopa Noored prioriteet. Euroopa mõõde peaks kajastuma kõigis programmi Euroopa Noored raames toetatavates projektides. Täiendava infot leiate A-osast ja B-osast – kõik alaprogrammid.
- **Euroopa noorsootöö-alase koostöö raamistik:** instrumentide kogum, mille vahendusel määratletakse noorsootöö valdkonnas Euroopa tasandil tehtava koostöö mehhanismid. Uuendatud Euroopa noorsootöö alane koostööraamistik loodi Ministrite Nõukogu 2009. aasta 27. novembri resolutsiooniga. Uuendatud koostööraamistik lähtub EL noortestrategiast, Euroopa Komisjoni dokumendist, mis võeti vastu aprillis 2009. See sisaldab kaheksat tegevusvaldkonda: koolitus ja haridus, tervis ja heaolu, tööhõive ja ettevõtlikkus, osalus, vabatahtlik tegevus, sotsiaalne kaasatus, noored ja maailm, loovus ja kultuur. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/policies/policies_en.html.
- **Euroopa noortepakt:** poliitiline instrument, mis kohaldab noorsootööga seotud küsimustes Lissaboni strateegia raames ühtsemat ja läbimõeldumat lähenemist. 2005. aasta märtsis jõudis Euroopa Nõukogu seisukohale, et noortel peaks Lissaboni strateegia uues versioonis sätestatud poliitikatest ja meetmetest kasu olema, võttes vastu nimetatud pakti, mis keskendub kolmele valdkonnale: tööhõive, integratsioon ja sotsiaalne areng; haridus, koolitus ja liikuvus; pere- ja tööelu ühildamine. Nimetatud valdkondades rakendatavad meetmed peavad olema hõlmatud Euroopa Tööhõivestrategias, Sotsiaalse kaasatuse strateegias ning Hariduse ja Koolituse tööprogrammis 2010. aastaks.
- **Euroopa mittetulundusühing (ENGO):** Euroopa valitsusväline organisatsioon, mille tegevus on seotud Euroopale üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamise ja mille tegevus on suunatud noorte avalikku ellu ning ühiskonda kaasamisele ning üle-euroopalise koostöö arendamisele noorsootöö valdkonnas. Selle ülesehitus ja tegevusvaldkonnad peavad hõlmama vähemalt 8 programmiiriiki. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Europass:** ühtne portfell, mis võimaldab kodanikel konkreetselt ja probleemideta tõendada oma kvalifikatsiooni ja oskusi kogu Euroopas. See koosneb Euroopa tasemel välja töötatud dokumentidest, mille eesmärgiks on kvalifikatsiooni läbipaistvuse suurendamine. Dokumendi eesmärgiks on kõigi Euroopas õppida või töötada soovivate isikute liikumise

soodustamine. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/education/programmes/europass/index_en.html.

- **EVT harta:** Euroopa Komisjoni dokument, millega sätestatakse projektide elluviijate rollid ning EVT põhimõtted ja kvaliteedistandardid. Täiendavat informatsiooni leiate B-osast – alaprogramm 2.

- **EVT koolitus- ja hindamistsüklid:** koolitus ja hindamine, millega vabatahtlike abistatakse ning valmistatakse tegevuseks ette nii enne teenistust, selle ajal kui ka järel. Täiendavat infot leiate B-osast – alaprogramm 2.

F

- **Fikseeritud summa:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.

H

- **Hariduse, audiovisuaal- ja kultuurivaldkonna täitevasutus (ka Täitevasutus):** Brüsselis asuv asutus vastutab tsentraliseeritult hallatavate programmi Euroopa Noored alaprogrammide elluviimise eest. Täiendavat infot leiate A-osast – „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“.
- **Hea praktika:** näidisprojekt, mis on tegevuste, meetodite ja tulemuste kaudu tegutsemisviise positiivselt mõjutanud. Sellest tulenevalt peaksid projektide elluviijad neid erinevates kontekstides ja keskkondades jagama, levitama ja kasutama.

I

- **Ida-Euroopa ja Kaukaasia:** programmi Euroopa Noored naabruspiirkonna riigid. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“
- **Ida-partnerluse naabruspiirkonna riigid:** Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia, Moldova, Ukraina, Valgevene
  - **Informaalne õpe:** viitab õppimisele igapäevaelus, tööl, pereelus, vabal ajal jmt. Tegemist on peamiselt tegevuse käigus õppimisega. Noortevaldkonnas toimub informaalne õpe noorte ja vaba aja tegevustes, omaeliste grupis, vabatahtlikes tegevustes jne.

J

- **Jagatud rahastamine:** rahastamismehhanism, mille kasutajaks on projekti elluviijad, kes esitavad eraldi rahastamistaotlused oma riiklikele büroodele. Juhul kui kõik taotlused osutuvad valituks, sõlmitakse kõigi taotlejate kui toetusesaajatega rahastusleping. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Juhendaja:** vt B-osa – alaprogramm 1.2.
- **Järeltegevused:** tegevused/projektid, mille läbiviimisega tegeletakse pärast projekti lõpetamist, sooviga tagada projekti tulemuste järjepidevus ning suurendada selle mõju.

K

- **Kaasrahastamine:** kaasrahastamise põhimõtte kohaselt tuleb osa ELi poolt toetatava projekti kuludest katta toetusesaajal või ELi toetusest erinevate rahaliste vahendite arvel. Täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast.
- **Kagu-Euroopa:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Kaitse ja turvalisus:** põhimõtted, mis käsitlevad preventiivseid meetodeid, mis on suunatud ohuolukordade vältimisele ja kaasatud noorte (eeskätt alaealiste) turvalisuse tagamisele. Kaitsmisele ja turvalisusele suunatud meetmed on programmi Euroopa Noored oluliseks elemendiks. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?“.
- **Konstantne osalusmäär:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Koordineeriv organisatsioon (KO):** projekti elluviija, kes täidab vähemalt alljärgnevat ülesandeid: 1) rahaline ja haldusvastutus kogu projekti teostamise suhtes *vis-à-vis* riikliku büroo või Täitevasutusega; 2) projekti koordineerimine koostöös partneritest projekti elluviijatega; ja 3) ELi toetuse jaotamine projekti elluviijate vahel vastavalt nende rollile projektis. Koordineeriv organisatsioon võtab enda kanda ka taotleja rolli.
- **Kulutused, mis ei ole toetuskõlblikud:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?“.

L

- **Lepingulised kohustused:** kohustused, mida toetusesaaja rahastamislepingu allkirjastamise järel peab täitma.
- **Levitaja:** isik, kes levitab projekti, milles ta (otseselt või kaudselt) osales, tulemusi ja mõjutusi, edastades infot projekti kohta. Täiendavat informatsiooni leiate B-osas – kõik alaprogrammid.
- **Lõpparuanne:** aruandevorm, mis täidetakse, allkirjastatakse ning saadetakse riiklikule büroole või Täitevasutusele kahe kuu jooksul, arvates projekti lõpetamise kuupäevast, mis kirjeldab projekti tegelikku kulgu ning annab aru tegelikust rahalisest olukorrast (tegelikud kulud ja tulud). Vastavaid vorme saab alla laadida komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/yia/forms/forms_yia_en.html.

M

- **Metoodika:** erinevad mitteformaalsed koolitusmeetodid, protsesside ja tehnikate kogum, mida võidakse rakendada eesmärgiga täita osalejate erinevaid vajadusi ning saavutada soovitud tulemusi. Täiendavat informatsiooni leiate B-osas – kõik alaprogrammid.
- **Mitteformaalne noortegrupp:** noortegrupp, mis ei pea kehtiva seadusandluse kohaselt olema juriidilise isikuna registreeritud eeldusel, et selle esindajatel on õigus rühmituse nimel võtta juriidiliselt siduvaid kohustusi.
- **Mitteformaalne õpe:** viitab väljaspool formaalhariduse õppekava toimuvale õppimisele. Mitteformaalsed õppetegevused kaasavad inimesi vabatahtlikult ja on hoolikalt planeeritud, et soodustada osalejate isiklikku ja sotsiaalset arengut.
- **Mõju:** projekti ja selle tulemuste poolt erinevatele süsteemidele ja tavadele avaldatav mõju. Täiendavat informatsiooni leiate B-osast – kõik alaprogrammid.
- **Mõju suurendamine:** tegevused, mille eesmärgiks saavutada on projekti tulemuste suurem mõju. Mõju suurendamisel on programmi seisukohast kanda väga oluline roll. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?”.

N

- **Naabruspiirkonna koostöõriigid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?”.
- **Noortepass:** tunnustusstrateegia, mis võimaldab programmis Euroopa Noored osalevatel noortel saada tunnistuse, mis kirjeldab ja tõendab nende mitteformaalse õppimise kogemust. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?”.

O

- **Osaleja:** programmi Euroopa Noored raames on osalejad need isikud, kes on täielikult seotud projektiga ja kasusaajad – Euroopa Liidu toetus katab nende osalemiskulud projektis. Teatud alaprogrammides (noortealgatused, noorte demokraatiaprojektid, noorteseminarid) eristatakse neid isikutest, kes on projektiga kaudselt seotud (sihtgrupp või publik). Taotlus- ja aruandevormides tuleb kajastada informatsiooni projektis osalejate kohta.

P

- **Partner:** projekti elluviija, kes osaleb projektis partnerluse korras, kuid ei ole taotleja.
- **Partnerlus:** erinevate projekti elluviijate vaheline suhe projekti teostamiseks. Kirjeldatud tihe koostöö viitab kõigi partnerite rahalisele ja administratiivvastutusele: rollide määramine, ülesannete ja tegevuste jagamine ja ELi toetuse jagamisele.
- **Partnerriigid:** riigid, mis võivad programmis osaleda, kuid ei ole programmi riigid. Nendeks on näiteks naabruspiirkonna koostöõriigid („Kagu-Euroopa”, „Ida-Euroopa ja Kaukaasia” ja „Vahemere piirkond”) ja „Teised maailma koostöõriigid”. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?”.
- **Partnergrupp:** alaprogrammi 1.1 kohaselt on partnergrupiks osalejatest koosnev rahvusgrupp, mis osaleb programmis Euroopa Noored ühe või mitme saadetud grupi vastuvõtjana.
- **Planeerimine ja ettevalmistamine:** projekti esimene etapp, mille eesmärgiks on korralduslike aspektide, logistika, sisu ja meetodite määramine projekti läbiviimiseks.

- **Prioriteetid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteetidid ja olulised iseloomulikud jooned?”.
- **Programm/Alaprogramm:** üldine termin, mida kasutatakse programmi osa kirjeldamiseks (kannab programmi Euroopa Noored kehtestavas otsuses nimetus „alaprogramm” – nt EVT alaprogramm 2) või selle alajaotuse käsitlemiseks (kannab programmi Euroopa Noored kehtestavas otsuses nimetus „alaprogramm” – nt Noortevahetused, alaprogramm 1.1).
- **Programmiriigid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?”.
- **Projekti elluviija:** organisatsioon, juriidiline isik või noortegrupp, mis osaleb programmi Euroopa Noored raames projekti läbiviimisel. Sõltuvat oma rollist projektis võib projekti elluviija olla partner, taotleja ja toetusesaaja. Vt Sõnastik.
- **Projekti kestus:** periood, mis hõlmab ettevalmistavat etappi, tegevuse läbiviimist ja hindamisetappi (kaasa arvatud otsuse langetamine võimalike järeltegevuste kohta). Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Projekti partnerite vaheline leping:** projekti elluviijate poolt allkirjastatud leping, mis kirjeldab detailselt iga partneri osalemistingimusi. Selline leping on vaid projekti partnerite vaheline; riiklikud bürood ega Täitevasutus ei kontrolli selle täitmist.
- **Projektitaotlus:** projekti kirjeldus, mille osas kehtivad nõuded on ära toodud vastavas vormis ja mis esitatakse toetuse saamiseks riiklikule büroole või Täitevasutusele.
- **Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest:** Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.

R

- **Rahastamisleping:** siduv dokument, millele alla kirjutades võtab toetusesaaja endale kohustuse valituks osutunud projekti teostamiseks ning büroo võtab endale selle rahastamise kohustuse. Nimetatud lepingus sätestatakse ELi vahenditest pärineva toetuse määrad ja maksmise tingimused. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?”.
- **Rahvusgrupp:** samast riigist pärit osalejate grupp.
- **Riiklik büroo:** struktuuriüksus, mille on rajanud riiklikud ametiasutused igas programmiriigis ning mille eesmärk on abistada Euroopa Komisjoni haldamises ja võtta enesele vastutus programmi Euroopa Noored põhiosa rakendamise eest. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?”.
- **Rühmajuht:** definitsiooni leiate B-osast – alaprogramm 1.1.

S

- **Saatev organisatsioon (SO):** projekti elluviija, kes saadab osaleja (osalejate grupi) välismaale, andes võimaluse tegevuses/teenistuses osalemiseks.
- **SALTO ressursikeskused:** programmi Euroopa Noored raames asutatud struktuuriüksused, mis pakuvad koolitust ja teavet konkreetsel teemadel või valdkondades. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „SALTO ressursikeskused”.
- **Seaduslikult asutatud:** organisatsioon või isik, mis täidab teatud seadusest tulenevaid nõudeid (registreerimine, avaldamine, kehtestamine jne), mis muudavad ta pädeva asutuse silmis õiguspäraseks. Mitteformaalse noorterühmituse puhul loetakse selle juriidilise esindaja seaduslikku elukohta programmi Euroopa Noored toetuse saamiseks nõuete täitmisel piisavaks tõendiks seaduslikust asutamisest.
- **Seaduslikult asutatud:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Seaduslikult elav:** rahvuslike õigusaktide kohaselt oma riigis seaduslikult elav isik.
- **Sooviavaldus (SA):** vt „akrediteerimine”.
- **Struktureeritud dialoog:** instrument, mille abil hõlbustatakse ja tõhustatakse noorte ja Euroopa poliitikute vahelist suhtlemise protsessi. Selle teemad ja ajastamine on põhjalikult läbi mõeldud. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/policies/structured_en.html.

T

- **Taotleja:** projekti elluviija, kes esitab toetuse saamiseks taotluse. Taotleja esitab taotluse kõigi projekti elluviijate nimel.
- **Taotluste esitamise tähtaeg:** viimane kuupäev taotluste jõudmiseks riikliku büroo või Täitevasutuseni.
- **Taotlusvorm:** kaasrahastamise tagamiseks programmi Euroopa Noored raames on projektide elluviijad kohustatud täitma ja esitama ametliku, spetsiaalselt antud otstarbeks välja töötatud taotlusvormi. Detsentraliseeritud tasandil taotlemiseks kasutatavaid vorme on võimalik alla laadida riiklike büroode või Euroopa Komisjoni koduleheküljelt. Tsentraliseeritud tasandil taotlemiseks kasutatavaid vorme on võimalik alla laadida Täitevasutuse koduleheküljelt.
- **Tegevus:** tegevused, mida korraldatakse projekti raames soovitud tulemuste saamiseks; tegevuste läbiviimine on projekti sisuks; sellele eelnevad planeerimis- ja ettevalmistavad etapid ning järgneb hindamine (kaasa arvatud võimalike järeltegevuste osas otsuse langetamine).
- **Tegevuse kestus:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Tegevusprogramm:** tulpdiaagrammile sarnanev graafiline kujutis, mis annab ülevaate peamistest üritustest/valdkondadest ja nende ajastamisest projekti osaks oleva tegevuse läbiviimisel. Juhul kui tegemist on tegevuste jadast koosneva tegevusega, ei pruugi tegevusprogramm anda üksikasjalikku ülevaadet üritustest/valdkondadest päevade lõikes; pigem esitatakse ajakava nädalate või kuude lõikes.
- **Teised maailma koostööriigid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Toetatav projekt:** projekt, mille on valinud Täitevasutus või riiklik büroo ning mille teostamiseks saab toetusesaaja programmilt Euroopa Noored toetuse.
- **Toetuse andmise kriteeriumid:** kriteeriumid, mille alusel riiklik büroo või Täitevasutus hindavad edukalt toetuskõlblikkuse, välistus- ja valikukriteeriumide voorud läbinud taotlusi. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Toetusesaaja:** juhul kui projekt osutub valituks, saab taotlejast ja projekti partneritest programmi Euroopa Noored raames määratava toetuse saaja. Partnerite nimel kirjutab toetusesaaja alla rahastuslepingule, saab projektile määratud toetuse ning võtab endale vastutuse projekti teostamise eest.
- **Toetuskõlblikkuse kriteeriumid:** Toetuskõlblikkuse kriteeriumid on peaaesjalikult seotud projekti tüübi, sihtrühma ja projektile toetuse määramise taotluse esitamise osas kehtivate tingimustega. Juhul kui projekt ei vasta nõutud kriteeriumidele, jäetakse see edasisest hindamisprotsessist välja. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Toetuskõlblikkuse periood:** ajavahemik, mis vastab projekti kestusele. Valitud projektid ei tohi alata enne projekti alguskuupäeva ega lõppeda enne selle lõpukuupäeva. Toetuskõlblikud kulutused peavad olema tehtud nimetatud perioodil. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Toetuskõlblikud kulutused:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?“.

V

- **Vahemere piirkond:** programmi Euroopa Noored koostööriigid. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Valiku tegemise kriteeriumid:** kriteeriumid, mis võimaldavad Täitevasutusel või riiklikul bürool hinnata taotleja rahalisi võimalusi ja kavandatava projekti teostamise võimekust. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Vastuvõttev organisatsioon (VO):** projekti elluviija, mille asukohariigis toimub programmi Euroopa Noored raames läbiviidav tegevus/teenistus.
- **Vähemate võimalustega noored:** noored, kes puutuvad kokku takistustega, mis piiravad hariduse kättesaadavust, liikuvust ja õiglast osalemist ühiskonnas. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?“.

- **Väikesesummaline toetus:** väikesesummaliseks toetuseks loetakse toetussummad, mis on väiksemad või võrdsed 60 000 euroga.
- **Välistavad kriteeriumid:** olukorrad, mis võtavad taotlejalt võimaluse ELi toetuse saamiseks. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.

Ü

- **Ühikuline maksumus:** Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.

Lisa III – Kasulikud viited

1. Euroopa noortepoliitika		
Põhilised Euroopa noortepoliitika dokumendid (kaasa arvatud Euroopa noortevaldkonna uuendatud koostööraamistik)	Euroopa Komisjon, teised EL institutsioonid	http://ec.europa.eu/youth/youth-policies/doc1687_en.htm
Struktureeritud dialog noortevaldkonnas	Euroopa Noortefoorum	http://www.youthforum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=836&language=en&Itemid=30
Algatus "Youth on the Move"	Euroopa Komisjon	http://europa.eu/youthonthemove/index_en.htm
Ministrite Nõukogu soovitud noorte vabatahtlike üle.euroopaliseks liikuvuseks	Euroopa Liidu ministrite nõukogu	http://ec.europa.eu/youth/youth-policies/doc1697_en.htm
2. Euroopa kodakondsus		
Nimetus	Autor	Link
Euroopa kodakondsuse alased koolitused	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/RC/TRAINING-AND-COOPERATION/TC-RC-NANETWORKTCS/EUROPEANCITIZENSHIP/
„Partnerluse“ korraldatavad Euroopa kodakondsuse koolitused	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	http://youth-partnership.EU.COE.INT/YOUTH-PARTNERSHIP/TRAINING/EUROPEANCITIZENSHIP.html
3. Noorte osalus		
Nimetus	Autor	Link
Osalus	SALTO noorte osaluse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/participation/
4. Kultuuriline mitmekesisus		
Nimetus	Autor	Link
Praktilised käsiraamatud ja kultuurilist mitmekesisust puudutavad ressursid	SALTO noorte kultuurilise mitmekesisuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/RC/CULTURAL-DIVERSITY/ABOUT/
5. Kaasatus		
Nimetus	Autor	Link
Programmi Euroopa Noored kaasatusstrateegia	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/youth
Kaasatusele suunatud projektide teostamise praktilised käsiraamatud	SALTO noorte kaasatuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/RC/INCLUSION/ABOUTINCLUSION/
6. Mitteformaalne õppimine		
Nimetus	Autor	Link
Noortepass: Mitteformaalse õppimise tunnustamine	SALTO noorte koolditus- ja koostööressursikeskused	http://www.salto-youth.net/RC/TRAINING-AND-COOPERATION/youthpass/
7. Noortepass/Europass		
Nimetus	Autor	Link
Noortepassi kodulehekül	Euroopa Komisjon	HTTP://WWW.YOUTHPASS.EU/EN/YOUTHPASS/
Europassi kodulehekül	CEDEFOP	http://europass.cedefop.europa.eu/europass/preview.action

8. Mõju suurendamine		
Nimetus	Autor	Link
Mõju suurendamise kodulehekülj serveris Europa	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/YOUTH/FOCUS/index_en.htm
Brošüür „Making waves“	SALTO noorte kaasatuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/makingwaves/

9. Sooline võrdõiguslikkus		
Nimetus	Autor	Link
Sooline võrdõiguslikkus – Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat	Euroopa Komisjon	HTTP://EC.EUROPA.EU/JUSTICE/GENDER-EQUALITY/INDEX_EN.HTM
UNIFEM: naiste jõustamise ja soolise võrdõiguslikkuse arendamine	ÜRO Naiste Arengufond	HTTP://WWW.UNWOMEN.ORG/

9. Noorte kaitse ja turvalisuse tagamine		
Nimetus	Autor	Link
Hea praktika juhised	Iiri riiklik büroo	http://ec.europa.eu/youth/focus/focus1232_en.htm
Tegevusjuhend (Riskid ja noorte kaitse Euroopa Liidus)	Iiri riiklik büroo koostöös teiste riiklike büroodega	http://ec.europa.eu/youth
Lastekaitse hea tava noorsootöö sektorile	Iiri haridus- ja teadusministeerium, Iirimaa	http://www.childprotection.ie/CPYWS_Web/index.html

10. Koolitused		
Nimetus	Autor	Link
T-kit käsiraamatud	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	HTTP://YOUTH-PARTNERSHIP-EU.COE.INT/YOUTH-PARTNERSHIP/PUBLICATIONS/T-KITS/T_KITS
Koolitamise head tavad	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/about/services/goodpractices/
Euroopa koolituskalender	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/training/
Koolitusvahendid	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/toolbox/
TOY (Trainers Online for Youth) siduskoolitajad noortele	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/toy/

12. Teadmised noortest		
Nimetus	Autor	Link
European Knowledge Centre for Youth Policy	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/ekcyp/index

13. Rahvusvaheline koostöö		
Nimetus	Autor	Link
SALTO Ida-Euroopa ja Kaukasuse noorte osaluse ressursikeskuse	SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia noorte	http://www.salto-youth.net/eeca/

kodulehekül	osaluse ressursikeskus (EECA)	
SALTO Kagu-Euroopa noorte osaluse ressursikeskuse kodulehekül	SALTO Kagu-Euroopa noorte osaluse ressursikeskus (SEE)	http://www.salto-youth.net/see/
SALTO noorte osaluse ressursikeskuse Euro-Med kodulehekül	SALTO noorte ressursikeskus Euro- Med	http://www.salto-youth.net/euromed/

Programm Euroopa Noored

www.ec.europa.eu/youth

